

Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2010

November
2011

revision
revision

revision

Indholdsfortegnelse

Introduktion	1
I. De væsentligste revisionsresultater	3
II. Erklæring om statsregnskabet	8
III. Revisionen af de enkelte ministerområder	10
A. § 5. Statsministeriet	10
B. § 6. Udenrigsministeriet	13
C. § 7. Finansministeriet	18
D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet	29
E. § 9. Skatteministeriet	33
F. § 11. Justitsministeriet	41
G. § 12. Forsvarsministeriet	47
H. § 15. Socialministeriet	57
I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet	61
J. § 17. Beskæftigelsesministeriet	65
K. § 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	69
L. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	72
M. § 20. Undervisningsministeriet	77
N. § 21. Kulturministeriet	81
O. § 22. Kirkeministeriet	86
P. § 23. Miljøministeriet	89
Q. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	92
R. § 28. Transportministeriet	97
S. § 29. Klima- og Energiministeriet	103
IV. Statens drifts- og anlægsregnskab samt status	106
V. Baggrundsoplysninger om revisionen	112
Bilag 1. Oversigt over de udførte revisioner under ministerområderne	117
Bilag 2. Ordliste	124

Rigsrevisionen afgiver denne beretning til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 1, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 3 af 7. januar 1997 som ændret ved lov nr. 590 af 13. juni 2006.

Beretningen vedrører alle ministerområder på finanslovens §§ 5-29 og de hertil knyttede fællesparagraffer §§ 35-38 og §§ 40-41. Beretningen er struktureret efter den opdeling af ministerområder, som fremgår af statsregnskabet for 2010. På flere af ministerområderne er der foretaget nybesættelse af ministerposten i regnskabsåret 2010, og ved regeringsskiftet i 2011 har der været en ressortomlægning, der betyder, at det i dag er en anden minister, der har ansvaret for områderne. Hertil kommer, at revisionssager omtalt i denne beretning i flere tilfælde udspringer af forhold fra tidligere regnskabsår, herunder forhold, som er omtalt i Endelig betænkning over statsregnskabet og i beretning om revisionen af statsregnskabet for tidligere regnskabsår. På den baggrund har Rigsrevisionen fundet det rigtigst ikke at opliste alle ministre.

Introduktion

1. Rigsrevisionen har revideret statsregnskabet og afgiver denne beretning om revisionen af statsregnskabet for 2010 til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 1, i rigsrevisorloven. Det fremgår af loven, at rigsrevisor undersøger fuldstændigheden af statsregnskabet og sammenholder bevillings- og regnskabstal og afgiver en beretning herom til Statsrevisorerne.

2. De enkelte afsnit i beretningen har været forelagt de relevante ministerier i udkast i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 17, stk. 3. Ministeriernes bemærkninger er i videst muligt omfang indarbejdet i beretningen.

3. Ministrene skal afgive en redegørelse til Statsrevisorerne om de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen skal afgives inden 2 måneder efter det tidspunkt, hvor Statsrevisorerne fremsender beretningen til ministerierne, jf. rigsrevisorlovens § 18, stk. 2.

4. Rigsrevisionen reviderer statens regnskaber ud fra en strategisk analyse af risiko og væsentlighed inden for det enkelte ministerområde. Revisionen omfatter en gennemgang af alle regnskaber og bevillingskontrol vedrørende alle finanslovens hovedkonti. På baggrund af den strategiske analyse udvælges hvert år et antal virksomheder fordelt på alle ministerområder, som Rigsrevisionen afgiver en erklæring om. I erklæringen vurderer Rigsrevisionen, om virksomhedens regnskab er rigtigt, hvilket vil sige, at der ikke er væsentlige fejl og mangler i regnskabet. Rigsrevisionen vurderer endvidere, om forretningsgange og interne kontroller understøtter korrekte dispositioner, hvilket vil sige, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endelig fremgår det af erklæringen, om revisionen har afdækket fejl i oplysningerne i årsrapporten eller har afdækket, at forvaltningen ikke var økonomisk hensigtsmæssig. Hvis revisionen afdækker væsentlige fejl eller mangler på et område, tager Rigsrevisionen et forbehold for regnskabet eller forvaltningen. I de tilfælde, hvor revisionen har afdækket andre forhold, som Rigsrevisionen finder det væsentligt at fremhæve, afgives en supplerende oplysning.

5. I beretningens kap. I fremdrages de *væsentligste revisionsresultater* behandlet under ministerområderne. Kap. II indeholder Rigsrevisionens *erklæring* om statsregnskabet underskrevet af rigsrevisor og sætterigsrevisor. Selve behandlingen af sagerne findes i kap. III, der omhandler de *19 ministerområder*, der fremgår af statsregnskabet for 2010. Hvert ministerium gennemgås særskilt. I kapitlet erklærer Rigsrevisionen sig om det enkelte ministerområdes regnskab. Erklæringen er baseret på den samlede revision på ministerområdet. Hertil kommer en kort sammenfatning, hvori Rigsrevisionen vurderer regnskabsaflæggelsen og fremdrager væsentlige sager. I kap. IV gennemgås *statsregnskabet*s hovedtal for driftsregnskabet og anlægsregnskabet. Kapitlet omhandler også statens status og de korrektioner, der er foretaget i forhold til statens status ultimo 2009 (primokorrektioner). Endvidere behandler kapitlet virksomhedernes regnskabsmæssige behandling af hensættelser. Kap. V indeholder en række *baggrundsoplysninger* om den udførte revision, revisions- og regnskabsprincipper og opfølgning fra sidste års beretning. En oversigt over *de udførte revisioner* fremgår af bilag 1. Bilag 2 indeholder en ordliste, der forklarer udvalgte ord og begreber.

Virksomhed

En virksomhed er en forvaltningsenhed inden for et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for én eller flere hovedkonti på bevillingslovene, jf. statsregnskabsbekendtgørelsens § 3.

6. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 29. marts 2011 erklæret sig personligt inhabil i forhold til 2 sager vedrørende Skatteministeriets regnskab under statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, jf. § 15, stk. 3, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling. Sagerne vedrører restanceinndrivelse og Centralregisteret for Motorkøretøjer. Sagerne er omtalt i beretningens pkt. 93-96. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene udpeget tidligere rigsrevisor Jørgen Mohr som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil, jf. brev af 12. april 2011. Sætterigsrevisor har derfor erklæret sig om de dele af statsregnskabet, der vedrører restanceinndrivelse og Centralregisteret for Motorkøretøjer under § 38. Skatter og afgifter.

I. De væsentligste revisionsresultater

7. Rigsrevisor har i erklæringen om statsregnskabet vurderet, at statsregnskabet for 2010 samlet set er rigtigt, og at der samlet set er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Sætterigsrevisor har erklæret, at statsregnskabet er rigtigt vedrørende de dele af § 38. Skatter og afgifter, som han har behandlet, og at der samlet set er etableret betryggende forretningsgange mv.

8. Vurderingen er resultatet af en sammenvejning af revisionen ved virksomhederne under de 19 ministerområder, der fremgår af statsregnskabet for 2010. Revisionen af ministerområderne giver et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere regnskabsforvaltningen på hvert ministerområde. Rigsrevisionen reviderer statens regnskaber ud fra en strategisk analyse af risiko og væsentlighed inden for det enkelte ministerområde. Revisionen omfatter en gennemgang af alle regnskaber og bevillingskontrol vedrørende alle finanslovens hovedkonti. På baggrund af den strategiske analyse udvælges hvert år et antal virksomheder fordelt på alle ministerområder, som Rigsrevisionen afgiver en erklæring om. Erklæringen indeholder Rigsrevisionens konklusion om regnskabets rigtighed, dispositionernes lovlighed, informationer om mål og resultater, og om der er taget skyldige økonomiske hensyn. Hvis revisionen afdækker væsentlige fejl eller mangler på et område, tager Rigsrevisionen et forbehold for regnskabet eller forvaltningen. I de tilfælde, hvor revisionen har afdækket andre forhold, som Rigsrevisionen finder det væsentligt at fremhæve, afgives en supplerende oplysning.

Rigsrevisionen har endvidere afgivet påtegning for virksomheder uden for statsregnskabet, hvor staten yder tilskud, underskudsgaranti eller på anden måde hæfter økonomisk, fx Ekspert Kredit Fonden, DSB og Metroselskabet I/S. Eventuelle fejl i regnskaberne for disse virksomheder påvirker ikke rigtigheden af statsregnskabet, men revisionen omtales i denne beretning, fordi revisionsresultaterne indgår i Rigsrevisionens vurdering af det enkelte ministeriums forvaltning.

9. Rigsrevisionen vurderer på grundlag af revisionen for 2010, at der er en betryggende regnskabsforvaltning i staten som helhed og på de enkelte ministerområder.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at virksomhederne generelt er nået langt med implementeringen af omkostningsreformen og har fået et godt kendskab til de nye regnskabsregler, der er fulgt med reformen. Samtidig er regnskabsreglerne på nogle punkter forenklet og dermed lettere for virksomhederne at administrere. Virksomhederne har endvidere fået rettet op på mange af de fejl og uhensigtsmæssigheder, som Rigsrevisionen har peget på de seneste år og har derigennem forbedret regnskabsforvaltningen. Hertil kommer, at der er sket forbedringer med Økonomiservicecentret (ØSC) under Økonomistyrelsen i løbet af 2010, så kvaliteten af ØSC's leverancer til kunderne er forbedret, og så der er en mere klar ansvarsfordeling mellem ØSC og kunderne, hvilket også har forbedret regnskabsforvaltningen.

Nogle virksomheder står dog fortsat over for udfordringer i forhold til regnskabsforvaltningen og økonomistyringen, hvilket bl.a. har betydet, at Rigsrevisionen i erklæringerne på virksomhedsniveau har taget forbehold ved 3 virksomheder og har afgivet 6 supplerende oplysninger om virksomheder inden for statsregnskabet. Sætterigsrevisor har afgivet 1 supplerende oplysning.

De 2 af forbeholdene vedrørte mangler ved Forsvarsministeriets og Forsvarskommandoens økonomistyring, som er nærmere omtalt i beretning til Statsrevisorerne nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring. Rigsrevisionen har dog samtidig konstateret, at Forsvarskommandoen har forbedret regnskabsaflæggelsen de seneste år og har aflagt et rigtigt regnskab i 2009 og 2010.

Det sidste forbehold vedrørte Styrelsen for Bibliotek og Medier, der fejlagtigt havde udgiftsført 58,8 mio. kr. som afgivne tilsagn, uden at der var indgået en faktisk forpligtelse.

På Ministeriet for Fødevarer, Landbrugs og Fiskeris område har Rigsrevisionen afgivet 4 supplerende oplysninger. De 2 supplerende oplysninger vedrørte forløbet af telekontrollen for 2010 og Europa-Kommissionens underkendelser på landbrugsområdet. De 2 andre supplerende oplysninger vedrørte hensatte forpligtelser og ekstraordinære poster i Fødevarestyrelsens regnskab.

De øvrige supplerende oplysninger vedrørte bogførte tilsagn i Klima- og Energiministeriets regnskab og bogføringsfejl i relation til selskabsskatten.

Rigsrevisionen har i forbindelse med påtegningen for virksomheder uden for statsregnskabet taget forbehold for fuldstændigheden og størrelsen af de opgjorte nedskrivninger og hensættelser vedrørende DSBFirst Øresund. Derudover har Rigsrevisionen taget forbehold for, at DSB's håndtering af samhandlen med DSBFirst og overdragelsen af vedligeholdelse af togsæt på klargøringscentret Helgoland i 2010 var varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Rigsrevisionen har endvidere afgivet supplerende oplysninger om Udviklingselskabet By og Havn I/S og Metroselskabet I/S.

10. Der er ikke en klar trend i forbeholdene og de supplerende oplysninger til virksomhederne. Bemærkningerne under ministerområderne, der er nærmere beskrevet i kap. III, giver dog en indikation om, hvilke udfordringer mange virksomheder står over for i forhold til regnskabsforvaltningen og økonomistyringen. Revisionen for 2010 har vist, at mange virksomheder kan styrke deres kvalitetssikring og interne kontrol, herunder forbedre de løbende afstemninger. Det gør sig særligt gældende i forhold til de løbende afstemninger af debitorer og kreditorer samt afstemninger af statuskonti. Rigsrevisionen finder i den forbindelse, at virksomhederne bør drage bedre nytte af de månedlige regnskabserklæringer fra ØSC, der i flere tilfælde har peget på uoverensstemmelser som følge af manglende afstemninger. En bedre løbende opfølgning vil betyde, at fejl hurtigere opdages og afklares, og at virksomhederne løbende har et bedre overblik over det økonomiske råderum. Rigsrevisionen finder, at der er behov for større ledelsesmæssig opmærksomhed på området, herunder også at departementerne har fokus på den løbende regnskabsopfølgning hos underliggende virksomheder.

11. Rigsrevisionen vurderer, at kvaliteten af statslige virksomheders administration af løn og personaleforhold samlet set er uændret i forhold til niveauet for 2009. For hovedparten af de statslige virksomheder var det et rammevilkår, at løn- og personaleadministrationen skulle tilpasses ændrede snitflader og ansvarsområder. Det skyldes dels oprettelsen af ØSC, dels at flere ministerområder har etableret eller videreudviklet personaleadministrative centre, som betjener virksomheder på eget ministerområde. Revisionen for 2010 viste, at de interne kontroller hos mange virksomheder har været svage eller ikke har været gennemført. Det har i nogle tilfælde medført forkerte løn- eller pensionsudbetalinger eller overtrædelse af regler og lovgivning på området. Hovedparten af lønnen udbetales på baggrund af stamoplysninger, og fejl i sådanne stamoplysninger kan have konsekvenser flere år frem. Derfor er det

vigtigt, at virksomhederne fastlægger og gennemfører solide interne kontroller. Det er endvidere vigtigt, at kontrollerne hos virksomhederne, i ØCS og i de personaleadministrative centre tilrettelægges, så de supplerer hinanden.

Rigsrevisionen vurderer, at kvaliteten af statslige virksomheders it-sikkerhed i 2010 er uændret i forhold til niveauet for 2009. Revisionen for 2010 viste, at hovedparten af virksomhederne havde en tilfredsstillende it-sikkerhed. Hos ca. 1/5 af de reviderede virksomheder var det imidlertid Rigsrevisionens vurdering, at svagheder i og omkring væsentlige faglige og administrative systemer kunne give problemer med driften af systemerne. Disse virksomheder var ofte kendetegnet ved, at it-styringen var uklar, hvilket medførte, at der var usikkerhed omkring opgave- og ansvarsfordelingen for it-sikkerheden. Den hyppigste anbefaling til de reviderede virksomheder var, at virksomhedernes ledelse regelmæssigt burde gennemføre en risikoanalyse og tage stilling til, hvilke sikringsforanstaltninger der var nødvendige. It-anvendelsen i staten er kendetegnet ved, at stadig flere forvaltningsområder digitaliseres, og at flere ministerområder overgår til Statens It. Rigsrevisionen anbefaler, at virksomheder, der overgår til Statens It, tager stilling til egne opgaver og ansvar, så der bliver en klar opgave- og ansvarsfordeling mellem den enkelte virksomhed og Statens It. Rigsrevisionen finder endvidere, at det er vigtigt, at politikker, retningslinjer, procedurer og kontroller hos virksomheden og Statens It tilrettelægges, så de supplerer hinanden.

12. Den finansielle krise har medført et stigende behov for at forbedre økonomistyringen i den offentlige sektor for dermed at sikre en bedre prioritering og styring af de offentlige udgifter inden for de kommende års snævre økonomiske rammer. Fremover bliver det afgørende for virksomhederne at kunne dokumentere, at de leverer høj og effektiv service inden for det økonomiske råderum, de har, i overensstemmelse med de mål, der er fastlagt for virksomhederne. Det kræver bl.a., at virksomhederne har deres basale regnskabsmæssige funktioner på plads og dermed har forudsætninger for løbende budgetopfølgning. Det kræver endvidere, at virksomhederne får koblet omkostninger med aktiviteter og effekter. Rigsrevisionen har peget på nogle af de udfordringer, som virksomhederne har i forhold til at forbedre økonomistyringen, men finder også, at mange statslige virksomheder generelt set er godt rustet til at styrke økonomistyringen, fordi de har en god regnskabsforvaltning, som de kan basere økonomistyringen på.

13. Statens virksomheder havde i 2010 udgifter for 663,3 mia. kr., mens indtægterne var 574,6 mia. kr. Statens driftsregnskab udviser således et samlet underskud på 88,7 mia. kr., hvilket er 6,9 mia. kr. større end budgetteret. Det forøgede underskud kan opdeles i færre indtægter på 15,2 mia. kr. og færre udgifter til drift og anlæg på 8,3 mia. kr.

Opfølgning på væsentlige forhold fra revisionen af regnskabet for 2009

14. Rigsrevisionen vurderede i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, at virksomhederne fortsat stod over for en udfordring med at omstille sig til de omkostningsbaserede regnskabsprincipper, hvilket var årsag til flere af de regnskabsmæssige fejl og mangler, som Rigsrevisionen fandt ved regnskabsaflæggelsen for 2009.

I 2009 tog rigsrevisor forbehold for regnskaberne ved 2 virksomheder. Det ene forbehold vedrørte politiet og anklagemyndighedens regnskab mv. Ved opfølgningen i 2010 vurderede Rigsrevisionen, at regnskabet for 2010 er rigtigt. Forbeholdet som følge af mangelfuld mål-, resultat- og økonomistyring hos politiet og anklagemyndigheden følges i regi af Statsrevisorernes beretning nr. 18/2010 om politireformen. Det andet forbehold vedrørte usikkerhed om tilgodehavender og en bogføringsfejl i Arbejdsmarkedsstyrelsens regnskab. Ved opfølgningen i 2010 vurderede Rigsrevisionen, at administrationen af forsikringsordninger var forbedret, og anser sagen for afsluttet.

Forbehold

Rigsrevisionen tager forbehold, hvis revisionen afdækker væsentlige fejl eller mangler på et område. Hvis forbeholdet vedrører regnskabs rigtighed, er det udtryk for, at hele eller dele af regnskabet ikke er rigtigt. Hvis forbeholdet vedrører dispositionernes lovlighed, oplysninger om mål og resultater, årsrapporten eller skyldige økonomiske hensyn, er det enten udtryk for, at de konstaterede fejl og mangler er generelle tilstande på det undersøgte område, eller at fejlene på væsentlig måde påvirker virksomhedens samlede regnskabsafleggelse, økonomistyring og/eller opgavevaretagelse.

Supplerende oplysning

Hvis revisionen afdækker forhold af væsentlig betydning for regnskabs brugere, men som ikke har betydning for regnskabs rigtighed, vil Rigsrevisionen afgive en supplerende oplysning om forholdet. Hvis revisionen afdækker forhold vedrørende dispositionernes lovlighed, oplysninger om mål og resultater, årsrapporten eller skyldige økonomiske hensyn, som er væsentlige, men som ikke er udtryk for generelle tilstande på området, vil Rigsrevisionen afgive en supplerende oplysning om forholdet.

Sætterigsrevisor tog forbehold for inddrivelsen af restancer i Skatteministeriet for 2009. Sætterigsrevisor har for 2010 afgivet en supplerende oplysning om inddrivelsesstrategien, da implementeringen af "Et Fælles Inddrivelsessystem" (EFI) fortsat ikke er gennemført. Skatteministeriet har gennemført en række forbedringer på inddrivelsesområdet, men har fortsat en udfordring med stigende offentlige restancer, der ved udgangen af 2010 udgjorde 72,9 mia. kr.

Rigsrevisionen afgav i 2009 i alt 14 supplerende oplysninger. Heraf er 10 forhold løst, mens 3 supplerende oplysninger fastholdes i 2010. Den sidste supplerende oplysning handlede om væsentlige mangler ved Forsvarskommandoens økonomistyring. Rigsrevisionen har i 2010 taget forbehold for bl.a. Forsvarskommandoens økonomistyring på baggrund af Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring.

Rigsrevisionen har taget forbehold på følgende områder:

- Rigsrevisionen har gennemført en undersøgelse af forsvarets økonomistyring, jf. Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring. Revisionsresultaterne herfra indgik i Rigsrevisionens vurdering af Forsvarsministeriets departements regnskab for 2010 og betød, at Rigsrevisionen tog forbehold for departementets tilsyn og kontrol med Forsvarskommandoen, jf. pkt. 137-140.
- Beretningen om forsvarets økonomistyring har endvidere medført, at Rigsrevisionen tog forbehold for Forsvarskommandoens økonomistyring. Den nødvendige økonomistyring var ikke til stede i Forsvarskommandoen med konsekvenser for Forsvarskommandoens aktivitets-, resurse- og omkostningsstyring og for Forsvarskommandoens muligheder for at foretage en rettidig og fyldestgørende planlægning og prioritering af opgaver og aktiviteter samt fordeling af resurser, jf. pkt. 143-147.
- Styrelsen for Bibliotek og Medier har fejlagtigt udgiftsført 58,8 mio. kr. vedrørende Dagbladsnævnet som afgivne tilsagn, uden at der var indgået en faktisk forpligtelse, jf. pkt. 245.
- Rigsrevisionen har taget 2 forbehold i påtegningen for DSB, der er uden for statsregnskabet, jf. pkt. 309.

Rigsrevisionen har afgivet supplerende oplysninger i følgende sager:

- Selskabsskatten for 2010 er 5 mia. kr. for høj, fordi Skatteministeriet har bogført en indtægt, der burde være bogført i regnskabet for 2009. jf. pkt. 97.
- Rigsrevisionen har afgivet 2 supplerende oplysninger om FødevarerErhverv. Den ene vedrørte forløbet af telekontrollen for 2010, mens den anden vedrørte Europa-Kommisionens underkendelser på landbrugsområdet, jf. pkt. 285.
- Fødevarestyrelsen har i 2010 hensat 6,6 mio. kr. vedrørende tilbagebetaling af uhjemlede gebyrer, der burde være hensat i regnskabet for 2009. Gebyrerne blev opkrævet i perioden 2. februar – 1. maj 2008, selv om der ikke var lovhjemmel hertil. Fødevarestyrelsen blev i 2009 opmærksom på den manglende lovhjemmel og burde derfor have hensat midler til tilbagebetalingerne på det tidspunkt, jf. pkt. 286.
- Fødevarestyrelsen har i 2010 bogført en ekstraordinær indtægt på 9,4 mio. kr. vedrørende afspadseringssaldi pr. 31. december 2009 på kødkontrolområdet. Indtægten burde have været medtaget i regnskabet for 2009, idet indtægten vedrører dette regnskabsår, jf. pkt. 286.
- Rigsrevisionen har afgivet påtegning med supplerende oplysninger om Udviklingselskabet By & Havn I/S og Metroselskabet I/S, der begge er selskaber uden for statsregnskabet, jf. pkt. 310-311.
- Klima- og Energiministeriets departement har ved en fejl ikke bogført tilsagn om tilskud på 5,8 mio. kr. på tilskudstidspunktet i det udgiftsbaserede regnskab, jf. pkt. 316.

Sætterisrevisor har afgivet supplerende oplysning i én sag vedrørende Skatteministeriet:

- Den systemmæssige understøttelse af inddrivelsesstrategien ved implementeringen af "Et Fælles Inddrivelsessystem" (EFI) er fortsat ikke gennemført. Skatteministeriet har gennemført en række forbedringer på inddrivelsesområdet, men har fortsat en udfordring i forhold til udviklingen i offentlige restancer, som fortsat er stigende og ved udgangen af 2010 udgjorde 72,9 mia. kr., jf. pkt. 93-95.

Øvrige sager af væsentlig eller principiel karakter omtalt i beretningen:

Nedenfor omtales en række sager, som Rigsrevisionen finder det væsentligt at fremhæve. Sagerne fremhæves fx, hvis de generelt har betydning for statens administration, fx status for Statens It og Økonomiservicecentret (ØSC). Det er endvidere sager af principiel karakter, som dermed har interesse for en bredere kreds af ministerier, fx sagen om eftervederlag til ministre, hvor Rigsrevisionen finder det vigtigt, at udbetalinger til ministre hviler på et korrekt og uangribeligt grundlag. Endelig er der også sager, der har bredere politisk interesse, fx afslutningen af regnskabet for FN's klimakonference (COP15) og universiteternes administration af den tilskudsfinansierede forskningsvirksomhed.

- Administrationen af eftervederlag til ministre er baseret på en fortolkning af lovens udtryk "i alt", så eftervederlaget beregnes ud fra alle ministerperioder og dermed også for perioder, der er udbetalt vederlag for tidligere. Rigsrevisionen finder, at fortolkningen er vidtgående, og finder det tvivlsomt, at reglerne skulle give grundlag for, at der kan ske udbetaling af eftervederlag flere gange på baggrund af den samme ministerperiode, jf. pkt. 26-27.
- Der er sket et fald i kvaliteten af økonomiforvaltningen hos udetjenesten under Udenrigsministeriet, hvor administrationen og procedurerne ikke har levet op til de krav, der stilles til en pålidelig regnskabsforvaltning, jf. pkt. 33.
- Udenrigsministeriet har aflagt et rigtigt regnskab vedrørende udgifter afholdt i perioden 2008-2011 i forbindelse med FN's klimakonference (COP15) i december 2009. Revisionen viste endvidere, at dispositionerne vedrørende COP15 var foretaget i overensstemmelse med bevillingerne, jf. pkt. 42-44.
- Den aktuelle it-sikkerhed hos Statens It burde forbedres væsentligt, og der burde være en mere klar opgave- og ansvarsfordeling mellem Statens It og de tilsluttede ministerier. Revisionen viste dog også, at Statens It siden etableringen i januar 2010 har indledt en omstillingsproces og igangsat tiltag, som forventes at forbedre it-sikkerheden, jf. pkt. 62.
- Økonomiservicecentret (ØSC) under Økonomistyrelsen har forbedret kvaliteten af leverancerne til kunderne. Forbedringerne vedrører primært afrapportering og dialog med kunderne via regnskabserklæringen samt udarbejdelsen og implementeringen af bedste praksis for processerne inden for løn og regnskab, jf. pkt. 64-76.
- Forsvarskommandoens regnskab er blevet forbedret de seneste år og var rigtigt i 2009 og 2010. Der er ligeledes sket en række forbedringer i forhold til Forsvarskommandoens it-styring og it-sikkerhed, jf. pkt. 148-158.
- Universiteternes økonomiforvaltning er generelt forbedret, men kan fortsat styrkes, særligt vedrørende den tilskudsfinansierede forskningsvirksomhed, jf. pkt. 213-224.

II. Erklæring om statsregnskabet

Indledning

15. Rigsrevisionen har revideret statsregnskabet for 2010 og har som led heri undersøgt fuldstændigheden af statsregnskabet og sammenholdt bevillings- og regnskabstal.

Revisionen omfattede også EU-midler i Danmark. Danmark modtager hvert år midler fra EU, ligesom Danmark afregner told og landbrugsafgifter mv. samt moms- og BNI-bidrag til EU. Revisionen af EU-midler i Danmark er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2010, som er afgivet i november 2011. Rigsrevisionen udarbejder en årlig beretning om EU-midler i Danmark, fordi det er et væsentligt indtægts- og udgiftsområde med stor bevågenhed fra Europa-Kommissionens og Europa-Parlamentets side.

Rigsrevisionen har endvidere revideret statens udgifter til refusion til kommunerne, bloktilskud til kommunerne og tilskud til regionerne. Revisionen af disse områder er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om statens overførsler til kommuner og regioner i 2010, som er afgivet i november 2011.

16. Rigsrevisionen betragter med denne erklæring revisionen af statsregnskabet for 2010 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelse. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet i denne beretning, bliver vurderet på ny.

Den udførte revision

17. Revisionen er planlagt og udført i overensstemmelse med god offentlig revisionskik og internationale standarder og vejledninger for offentlig revision som vedtaget af INTOSAI (International Organisation of Supreme Audit Institutions). Rigsrevisionen efterprøver ikke alene rigtigheden af statens regnskab, men undersøger også en række aspekter vedrørende forvaltningens overholdelse af bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere er der for udvalgte områder foretaget en vurdering af, om der er en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning.

Rigsrevisionen har ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed efterprøvet grundlaget og dokumentationen for de anførte beløb og øvrige oplysninger i statsregnskabet. Revisionen er udført ved stikprøvevise undersøgelser. Revisionen af statsregnskabet er udført som planlagt og med en dækning, som giver Rigsrevisionen et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere statsregnskabet. Revisionsprincipper mv. er nærmere omtalt i kap. V. Baggrundsoplysninger om revisionen.

Rigsrevisionen har for enkelte virksomheders vedkommende taget forbehold eller afgivet supplerende oplysning. Revisionen afdækkede endvidere svagheder ved regnskabsforvaltningen og fejl i regnskaberne for enkelte virksomheders vedkommende. Det har haft indflydelse på vurderingen af de enkelte virksomheders regnskabsforvaltning og regnskaber, men giver ikke Rigsrevisionen anledning til at tage forbehold for det samlede statsregnskab.

Konklusion

18. Det er Rigsrevisionens vurdering, at statsregnskabet for 2010 samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der samlet set er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen, den 4. november 2011

Henrik Otbo
rigsrevisor

/Yvan Pedersen
afdelingschef

Konklusion vedrørende dele af statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter

19. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 29. marts 2011 erklæret sig personligt inhabil i forhold til 2 sager vedrørende Skatteministeriets regnskab under statsregnskabet § 38. Skatter og afgifter i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, jf. § 15, stk. 3, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling. Sagerne vedrører restanceinddrivelse og Centralregisteret for Motorkøretøjer. Sagerne er omtalt i beretningens pkt. 93-96. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene udpeget tidligere rigsrevisor Jørgen Mohr som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil, jf. brev af 12. april 2011. Sætterigsrevisor har derfor erklæret sig om de dele af statsregnskabet, der vedrører restanceinddrivelse og Centralregisteret for Motorkøretøjer under § 38. Skatter og afgifter.

Sætterigsrevisor har afgivet en supplerende oplysning vedrørende Skatteministeriets inddrivelsesstrategi, da implementeringen af "Et Fælles Inddrivelsessystem" (EFI) fortsat ikke er gennemført.

Konklusion

20. Det er sætterigsrevisors vurdering, at regnskabet for de dele af Skatteministeriet, hvor rigsrevisor har erklæret sig inhabil under § 38. Skatter og afgifter, samlet set er rigtigt. Det er videre sætterigsrevisors vurdering, at der samlet set er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen, den 4. november 2011

Jørgen Mohr
sætterigsrevisor

III. Revisionen af de enkelte ministerområder

A. § 5. Statsministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF STATSMINISTERIETS REGNSKAB

Statsministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Administrationen af eftervederlag til ministre er baseret på en fortolkning af lovens udtryk "i alt", så eftervederlaget beregnes ud fra alle ministerperioder og dermed også for perioder, der er udbetalt vederlag for tidligere. Rigsrevisionen finder, at fortolkningen er vidtgående, og finder det tvivlsomt, at reglerne skulle give grundlag for, at der kan ske udbetaling af eftervederlag flere gange på baggrund af den samme ministerperiode.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsafklæggelse på ministerområdet, og at forretningsgange og interne kontroller generelt er af høj kvalitet.

a. Baggrundsoplysninger

21. Statsministeriet bestod i 2010 af departementet, Rigsombudsmanden i Grønland og Rigsombudsmanden på Færøerne.

22. Statsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Statsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	61
Øvrige driftsudgifter	56
Tilskud	7
Bruttoudgifter i alt	124
Bruttoindtægter	2

23. Statsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Statsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	46
Omsætningsaktiver	34
Aktiver i alt	80
Egenkapital	24
Hensættelser	1
Langfristet gæld	42
Kortfristet gæld	13
Passiver i alt	80

b. Den udførte revision

24. Rigsrevisionen har afgivet 2 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet og Rigsombudsmanden i Grønland. Derudover har Rigsrevisionen gennemført revision uden erklæring ved Rigsombudsmanden på Færøerne.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet. Omtalen omfatter revision af departementet.

Revision af Statsministeriets departement

25. Revisionen viste, at Statsministeriets departements regnskab er rigtigt.

Det var Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder var meget tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der stilles til god og pålidelig regnskabsforvaltning. Departementets forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt regnskab og foretages korrekte dispositioner. Statsministeriet havde tilrettelagt hensigtsmæssige procedurer for tilsynet og kontrollen med den økonomiske forvaltning ved rigsombuddene. Forretningsgange og interne kontroller vedrørende beregning og udbetaling af statsydelse og årpenge til medlemmer af kongehuset fungerede hensigtsmæssigt, og beregningerne var korrekte.

Statsministeriets forretningsgange med månedlige afstemninger af statuskonti var hensigtsmæssige og generelt af høj kvalitet. Rigsrevisionen fandt, at området fungerede meget tilfredsstillende.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at departementet på en meget tilfredsstillende måde har sikret, at der er foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet. Rigsrevisionen anser det aflagte regnskab for rigtigt, da der ved gennemgangen af de modtagne svar og afstemninger ikke blev konstateret væsentlige fejl og mangler i regnskabet.

Revision af vederlag og eftervederlag til ministre

26. Revisionen af vederlag og eftervederlag til ministre viste, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig personale- og lønforvaltning.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen især vægt på, at den organisatoriske tilrettelæggelse af området virkede hensigtsmæssig med en klar opgave- og ansvarsfordeling. En stikprøvevis gennemgang af ministervederlag viste, at vederlag var indrapporteret korrekt i lønsystemet, og at der blev foretaget korrekt modregning. Rigsrevisionen konstaterede dog, at en tidligere minister var blevet tildelt eftervederlag for 1 måned mindre, end ministeren havde krav på. Fejlen blev herefter korrigeret, inden den fik økonomiske konsekvenser.

27. Ved gennemgangen af eftervederlag til ministre fandt Rigsrevisionen imidlertid, at grundlaget for administrationen af området ikke var tilstrækkeligt klart. Det fremgår af § 3 i loven om vederlag og pension mv. for ministre, at "eftervederlag ydes i en periode, der udgør halvdelen af det antal hele måneder, hvori vedkommende i alt har været minister. Dog ydes der eftervederlag i mindst 18 måneder og i højst 36 måneder". Statsministeriet har oplyst, at Personalestyrelsen har fortolket udtrykket "i alt", så eftervederlaget beregnes ud fra alle ministerperioder og dermed også perioder, der er udbetalt vederlag for tidligere. Statsministeriet har lagt denne fortolkning til grund for sin administration. Rigsrevisionen finder, at fortolkningen er vidtgående, og finder det tvivlsomt, at reglerne skulle give grundlag for, at der kan ske udbetaling af eftervederlag flere gange på baggrund af den samme ministerperiode.

Rigsrevisionen fandt ved sin lønrevision for 2010 et tilfælde, hvor en afgået minister var fundet berettiget til 36 måneders eftervederlag, selv om vedkommende kun havde været minister i 19 måneder. Det skyldtes, at en tidligere ministerperiode fra 1993 til 2000 indgik ved beregningen af det aktuelle eftervederlag, selv om der tidligere var udbetalt eftervederlag for perioden. Statsministeriet oplyste i november 2010, at ministeriet var indstillet på ved en eventuel senere revision af loven at tydeliggøre retstilstanden på området. Rigsrevisionen bad i december 2010 Statsministeriet om at blive orienteret om ministeriets overvejelser om tydeliggørelse af ordningen ved først givne lejlighed.

Revisionen af perioden efter lønrevisionen i 2010 til ultimo september 2011 har vist, at der er yderligere 2 tilfælde, hvor problemstillingen er aktuel.

I det ene tilfælde har ministeren haft en ministerperiode fra 2005 til 2006 på 21 måneder, som ministeren har fået udbetalt 18 måneders eftervederlag for, idet 18 måneder som nævnt er minimum. Ministeren har i den seneste ministerperiode været minister i 36 måneder og vil ifølge Personalestyrelsens fortolkning få 29 måneders eftervederlag. Ministeren får således 11 måneders ekstra eftervederlag på baggrund af sin første ministerperiode.

I det andet tilfælde har ministeren haft en ministerperiode fra 2001 til 2007 på 68 måneder, som ministeren har fået udbetalt 34 måneders eftervederlag for. Ministeren har i den seneste ministerperiode været minister i 18 måneder og vil ifølge Personalestyrelsens fortolkning få 36 måneders eftervederlag. Ministeren får derved 18 måneders ekstra eftervederlag på baggrund af sin første ministerperiode.

Sammenlagt vil der i de nævnte 3 tilfælde efter Personalestyrelsens fortolkning blive udbetalt 47 måneders ekstra eftervederlag, svarende til godt 4,7 mio. kr. I eftervederlaget fratrækkes eventuel anden indtægt, fx vederlaget som folketingsmedlem. Modregnet for folketingsvederlag vil den ekstra udbetaling udgøre ca. 2,4 mio. kr.

Statsministeriet har i november 2011 oplyst, at ministeriet i indeværende samling planlægger at foreslå en justering, som vil adressere de forhold, som Rigsrevisionen har haft bemærkninger til, hvor Rigsrevisionen som nævnt finder fortolkningen vidtgående, og finder det tvivlsomt, at reglerne skulle give grundlag for, at der kan ske udbetaling af eftervederlag flere gange på baggrund af den samme ministerperiode. Rigsrevisionen har noteret sig dette og ser frem til, at justeringen sker i indeværende samling.

B. § 6. Udenrigsministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF UDENRIGSMINISTERIETS REGNSKAB

Udenrigsministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Revisionerne i 2010 har vist, at der er sket et fald i kvaliteten af økonomiforvaltningen i udetjenesten, idet der på flere af de besøgte repræsentationer har været et behov for væsentlige forbedringer på centrale forvaltningsområder, hvor administrationen og procedurerne ikke har levet op til de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Rigsrevisionen er dog ikke i forbindelse med revisionen af udetjenesten blevet opmærksom på beløbsmæssige fejl, der er så væsentlige, at det har betydning for rigtigheden af repræsentationernes regnskaber og dermed rigtigheden af Udenrigsministeriets samlede regnskab.

Rigsrevisionen har revideret Udenrigsministeriets udgifter i perioden 2008-2011 til FN's klimakonference (COP15) i december 2009. Rigsrevisionen fandt, at regnskabet er rigtigt, og at dispositionerne var foretaget i overensstemmelse med bevillingerne.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Udenrigsministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

28. Udenrigsministeriet bestod i 2010 af Udenrigstjenesten og Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Udenrigstjenesten er opdelt i hjemmetjenesten i København og udetjenesten, som omfatter ambassader, generalkonsulater og handelskontorer i mere end 100 byer og i godt 80 lande samt 7 repræsentationer ved de væsentligste internationale organisationer.

29. Udenrigsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Udenrigsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	794
Øvrige driftsudgifter	2.162
Tilskud	13.247
Bruttoudgifter i alt	16.203
Bruttoindtægter	606

30. Udenrigsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udenrigsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	17.621
Omsætningsaktiver	1.131
Aktiver i alt	18.752
Egenkapital	+3.562
Hensættelser	19.252
Langfristet gæld	2.115
Kortfristet gæld	947
Passiver i alt	18.752

b. Den udførte revision

31. Rigsrevisionen har afgivet erklæring uden forbehold og supplerende oplysninger om Udenrigsministeriet. Desuden har Rigsrevisionen gennemført en revision ved Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Udenrigsministeriet
- revision af Udenrigsministeriets udgifter til FN's klimakonference (COP15).

Revision af Udenrigsministeriet

32. Revisionen viste, at Udenrigsministeriets regnskab er rigtigt.

Udetjenesten

33. Rigsrevisionen har udført revision ved 6 repræsentationer.

Revisionen for 2010 har vist, at der er sket et fald i kvaliteten af økonomiforvaltningen i udetjenesten, idet der på flere af de besøgte repræsentationer har været et behov for væsentlige forbedringer på centrale forvaltningsområder, hvor administrationen og procedureerne ikke har levet op til de krav, der stilles til en pålidelig regnskabsforvaltning. Revisionen ved 1 repræsentation viste, at de gennemgåede områder samlet set fungerede tilfredsstillende. På 4 repræsentationer viste revisionen, at de gennemgåede områder samlet set ikke fungerede helt tilfredsstillende, og på 1 repræsentation viste revisionen, at de gennemgåede områder samlet set ikke fungerede tilfredsstillende.

Rigsrevisionens vurdering var bl.a. baseret på, at manglende afstemninger i flere tilfælde havde resulteret i tab, fx vedrørende manglende tilbagebetalinger af deposita. Rigsrevisionen fandt desuden, at forvaltningen af Eksportrådet ikke fungerede helt tilfredsstillende, idet bl.a. faktureringsgrundlaget i flere tilfælde var mangelfuldt. Rigsrevisionen fandt derudover svagheder i visumadministrationen ved flere repræsentationer.

Rigsrevisionen er dog ikke i forbindelse med revisionen af udetjenesten blevet opmærksom på beløbsmæssige fejl, der er så væsentlige, at det har betydning for rigtigheden af repræsentationernes regnskaber og dermed rigtigheden af Udenrigsministeriets samlede regnskab.

Udenrigsministeriet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

34. Rigsrevisionen har ud over revisionen af økonomiforvaltningen i udetjenesten bl.a. udført forvaltningsrevision i forbindelse med repræsentationsbesøg i 3 afrikanske lande. Rigsrevisionen har ved revisionen på de 3 repræsentationer bl.a. foretaget gennemgang af målopfyldelse for og tilsynet med en række udviklingsbistandsprogrammer. Gennemgangen omfattede bl.a. en vurdering af, om der var etableret en hensigtsmæssig opfølgning på og kontrol med programmets virkninger. Rigsrevisionen deltog i repræsentationernes tilsynsbesøg og besigtigelse af aktiviteter for flere dele af de udvalgte programmer i de 3 lande.

Revisionen viste, at ambassaderne udførte tilsyn med anvendelsen af tilskudsmidlerne. Revisionen viste desuden, at rapporteringen om målopfyldelse var baseret på en løbende kvalitetskontrol, der udføres af det tilknyttede personale under programmerne. Desuden indgik repræsentationernes stedlige besøg og deltagelse i møder med partnerne samt tilskudsmodtagernes rapportering om de opnåede resultater. Det var Rigsrevisionens vurdering, at de valgte indikatorer for målopfyldelse i nogle tilfælde kunne være mere relevante og dækkende.

Hjemmetjenesten

Puljeordninger

35. Formålet med revisionen af puljeordninger (tidligere miniprogrammer) var bl.a. at undersøge, om Udenrigsministeriet fører tilsyn med tilskudsmodtagers rapportering, regnskabsaflæggelse, revision og anvendelse af midlerne. Formålet var endvidere at undersøge tilskudsadministrationen ved Projektrådgivningen i Århus.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at området samlet set ikke fungerede helt tilfredsstillende. Rigsrevisionen har ved vurderingen bl.a. lagt vægt på, at Udenrigsministeriets tilsyn med og kontrol af NGO'ernes regnskaber, herunder regnskaber fra de tidligere miniprogrammer, ikke var foretaget korrekt, idet ministeriet ikke havde gennemgået og godkendt de indsendte regnskaber og revisionsrapporter siden 2006. Det havde bl.a. medført, at en række fejl og mangler i regnskabsaflæggelsen enten ikke var bemærket eller ikke var rettet i tide. Revisionen ved Projektrådgivningen i Århus viste, at tilskudsadministrationen generelt fungerede tilfredsstillende.

Udenrigsministeriet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Afstemning af balanceposter og kontobrug

36. Revisionen viste bl.a., at der på flere balancekonti var gamle, ikke udlignede poster. Fx havde Udenrigsministeriet ikke i tilstrækkelig grad sikret, at der var fulgt op på forfaldne udestående fordringer. Gennemgangen af afstemninger viste dog ikke væsentlige fejl og mangler i ministeriets regnskab.

Rigsrevisionen finder, at Udenrigsministeriet fremadrettet bør forbedre sin bogføringspraksis, herunder sikre at konti benyttes korrekt, og at balanceposter afstemmes løbende. Videre finder Rigsrevisionen, at ministeriet bør gennemgå alle relevante konti med henblik på at udligne gamle poster.

Årsrapport

37. Rigsrevisionen fandt, at flere af Udenrigsministeriets mål ikke var tilstrækkeligt klart formuleret, hvad angår kriterier for målopfyldelsen. Dette har for nogle af målene i 2010 vanskeliggjort dokumentationen for målopfyldelse. Rigsrevisionen konstaterede herudover, at der for 4 mål ikke var den fornødne sammenhæng mellem målrapporteringen i årsrapporten og den underliggende dokumentation. Rigsrevisionen fandt således, at kvalitetskontrollen i forbindelse med vurderingen af målopfyldelsen ikke altid var tilstrækkelig, og anbefalede i den sammenhæng, at de enheder, som vurderer målopfyldelsen, kvalitetssikrer resultatet efter den endelige afvigelsesrapportering.

Udenrigsministeriet er enig i Rigsrevisionens bemærkninger og vil følge dem.

It-revision

38. It-revisionen af brugersystemet UM-VIS viste, at systemet indeholdt kontroller, der understøttede en sikker og effektiv administration af visumansøgninger, og at it-sikkerheden på de undersøgte områder samlet set var tilfredsstillende.

Misbrug af bistandsmidler under programmet for national forsoning og opbygning af civilsamfundet i Burma (Myanmar)

39. Udenrigsministeriet underrettede i januar 2010 Rigsrevisionen om, at der var konstateret uregelmæssigheder med forvaltningen af danske bistandsmidler hos 2 af Den Danske Burma Komité's partnere i Thailand under 2. fase af programmet. Ministeriets endelige tilbagebetalingskrav blev opgjort til 258.148 kr., som Den Danske Burma Komité indbetalte den 21. februar 2011.

Rigsrevisionen har løbende fulgt sagen og har orienteret Statsrevisorerne herom i notat af 27. maj 2011 om misbrug af bistandsmidler under programmet for national forsoning og opbygning af civilsamfundet i Burma (kanaliseret via Den Danske Burma Komité).

Rigsrevisionen finder samlet set Udenrigsministeriets håndtering af sagen tilfredsstillende.

Opfølgning på konto for EU-rådsrejser

40. Rigsrevisionen har som opfølgning på revisionerne for 2008 og 2009 gennemgået kontoen for EU-rådsrejser, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 7. Revisionerne for 2008 og 2009 viste, at de uafklarede spørgsmål om størrelsen af saldoen og håndteringen af tilskrevne renter samt mellemværendet med EU ikke var afklaret. Udenrigsministeriet oplyste i januar 2011, at tilskrevne renter skal indtægtsføres i ministeriet, at der var klarhed over mellemværendet med EU, og at der pågik en afsluttende teknisk gennemgang af kontoen.

Revisionen af regnskabet for 2010 viste, at Udenrigsministeriet har gennemgået og afstemt kontoen for EU-rådsrejser, og at konstaterede fejl var blevet rettet. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende. Revisionen for 2010 viste dog også, at der fortsat ikke kunne konstateres overensstemmelse mellem den bogførte saldo i ministeriets bogholderi og det faktiske mellemværende med EU. Ministeriet har i september 2011 – på baggrund af udtræk fra EU's rådssekretariats regnskabssystem – udarbejdet en afstemning mellem den bogførte saldo i ministeriets bogholderi og det faktiske mellemværende med EU. Det fremgår af afstemningen, at der var diverse udeståender, som ikke var afregnet. Rigsrevisionen forventer, at ministeriet sørger for endelig afklaring af de beløb, som fremgår af afstemningen.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Opfølgning på den lederstyrede konto

41. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionerne for 2008 og 2009, at der ikke var klarhed over medarbejdernes timesaldi på den såkaldte lederstyrede konto, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 8. Rigsrevisionen fandt det vigtigt, at Udenrigsministeriet afslutter gennemgangen af de 155.000 ikke-godkendte timer under kategorien lederstyret konto, og at timer, der kan udbetales eller afspadseres, anføres på en anden konto. Det var ministeriets forventning, at der inden udgangen af 2011 vil ske den fornødne håndtering.

Rigsrevisionen har ved revisionen for 2010 konstateret, at Udenrigsministeriet i marts 2011 har truffet beslutning om at nedlægge den lederstyrede konto og slette de timer, der stod på kontoen pr. 1. september 2011.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Udenrigsministeriet har fundet en løsning til håndtering af medarbejdernes timesaldi på den lederstyrede konto, og betragter hermed sagen som afsluttet.

Revision af Udenrigsministeriets udgifter til FN's klimakonference (COP15)

42. Rigsrevisionen har revideret Udenrigsministeriets udgifter i perioden 2008-2011 til FN's klimakonference (COP15) i december 2009. Rigsrevisionen valgte på baggrund af denne opgaves særlige karakter at foretage en særskilt revision af udgifterne til COP15, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 6.

Revisionen viste, at regnskabet er rigtigt, og at dispositionerne vedrørende COP15 var foretaget i overensstemmelse med bevillingerne.

Rigsrevisionen vurderede dog, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder samlet set ikke fungerede helt tilfredsstillende og ikke helt opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Udenrigsministeriets forretningsgange og interne kontroller medvirkede således ikke i alle tilfælde til at understøtte, at der kunne udarbejdes et rigtigt regnskab, og at der i forvaltningen fuldt ud blev taget økonomiske hensyn. Rigsrevisionen konstaterede dog ikke væsentlige fejl.

Rigsrevisionen lagde ved vurderingen bl.a. vægt på, at der på en række væsentlige områder ikke var etableret funktionsadskillelse, og at ansvaret var overdraget til en enkelt nøgleperson. Hertil kom, at godkendelsen af bilagene i flere tilfælde ikke var foretaget korrekt, ligesom dokumentationen for udgifterne i flere tilfælde ikke var fyldestgørende eller tilgængelig.

43. Rigsrevisionen kunne derudover bl.a. konstatere, at Udenrigsministeriet havde indgået en kontrakt med en privat conferenceoperatør om varetagelse af opgaven med hotelreservation og fordeling af hotelfaciliteter m.m. til COP15-delegerede. Revisionen viste, at ministeriets administration af kontrakten ikke var tilfredsstillende, da kontraktens bestemmelser om ændringer ikke var overholdt. Dette kom bl.a. til udtryk ved, at der var indgået en række aftaler, som ikke var nedfældet i tillægsaftaler, ligesom beregningen af honorar/provision ikke fulgte beskrivelsen i kontakten. Revisionen viste desuden, at ministeriet ikke løbende havde afstemt og kontrolleret provisionsbeløbene til den private conferenceoperatør. Det havde dog ikke betydning for det samlede regnskabs rigtighed, da de beløbsmæssige konsekvenser var af begrænset størrelse.

44. Rigsrevisionen fremsatte i revisionsrapporten en række anbefalinger til brug for lignende opgaver i fremtiden (fx EU-formandskabet i 2012). Udenrigsministeriet har taget disse anbefalinger til efterretning og vil følge dem.

Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende og betragter sagen som afsluttet.

C. § 7. Finansministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF FINANS-MINISTERIETS REGNSKAB

Finansministeriets regnskab er samlet set rigtig, og der er etableret forretningsgan-ge og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Revisionen viste, at Økonomistyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen har rettet op på de 3 forhold, der gav anledning til supplerende oplysninger i regnskabet for 2009. Revisionen for 2010 viste dog også, at der på nogle områder var behov for forbedrin-ger vedrørende regnskabsforvaltningen i Finansministeriets styrelser og forholdene på it-området.

Revisionen af it-sikkerheden for de brugersystemer, som anvendes i Finansservice-centret, viste, at it-sikkerheden ikke var helt tilfredsstillende. Der blev bl.a. ikke gen-nemført årlige risikoanalyser, som omfattede en samlet vurdering af sårbarheder, trus-ler, konsekvenser og beredskab.

Rigsrevisionen har fulgt op på etableringen af Statens It og har konstateret, at it-sik-kerheden ikke var helt tilfredsstillende. Der blev således konstateret uklarhed om op-gave- og ansvarsfordelingen mellem Statens It og de 8 tilsluttede ministerier. Revi-sionen viste dog også, at Statens It siden etableringen i januar 2010 har indledt en omstillingsproces, som forventes at forbedre den nuværende it-sikkerhed.

Økonomiservicecentret (ØSC) under Økonomistyrelsen fortsatte i 2010 med at kon-solidere sine nye arbejdsopgaver. Rigsrevisionen vurderer, at der er sket forbedrin-ger i ØSC i løbet af 2010, så kvaliteten af ØSC's leverancer til kunderne er forbedret. Forbedringerne vedrører primært afrapporteringen og dialogen med kunderne via regnskaberklæringen samt udarbejdelsen og implementeringen af bedste praksis på processerne inden for løn og regnskab.

Rigsrevisionen finder dog også, at der fortsat er behov for, at ØSC fokuserer på at sikre en tilfredsstillende konsolidering af opgavevaretagelsen, så kundebetjeningen og kvaliteten af centrets ydelser ensartes og optimeres yderligere.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Finansministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

45. Finansministeriet bestod i 2010 af 5 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Økonomistyrelsen, Personalestyrelsen, Slots- og Ejendomsstyrelsen og Statens It. Ministerområdet omfattede endvidere Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Forebyggelsesfonden.

Finansministeriet er endvidere overordnet ansvarlig for finanslovens § 35. Generelle reser-ver, § 36. Pensionsvæsenet, § 37. Renter, § 40. Genudlån mv., § 41. Beholdningsbevægel-ser mv. og § 42. Afdrag på statsgælden (netto).

46. Økonomistyrelsen, Personalestyrelsen, Slots- og Ejendomsstyrelsen og Statens It er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions (Koncernrevision) arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at Koncernrevision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af disse virksomheders regnskaber på Koncernrevisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen har gennemført, og resultaterne fra Koncernrevisions arbejde.

Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Forebyggelsesfonden er ligeledes omfattet af en § 9-aftale om intern revision, som udføres af Nationalbankens revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde. Det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af disse virksomheders regnskaber på den interne revisions arbejde.

47. Finansministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Finansministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.211
Øvrige driftsudgifter	6.131
Tilskud	8.417
Bruttoudgifter i alt	15.759
Bruttoindtægter	6.583

Derudover afholdt Finansministeriet i 2010 under finanslovens §§ 35-37 og §§ 40-42 bruttoudgifter for i alt 345.771 mio. kr. Desuden havde ministeriet indtægter for i alt 388.035 mio. kr. Hovedparten af beløbene vedrørte afdrag på statsgælden og låneoptag.

48. Finansministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Finansministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	128.939
Omsætningsaktiver	215.029
Aktiver i alt	343.968
Egenkapital	+373.254
Hensættelser	246
Langfristet gæld	702.965
Kortfristet gæld	14.011
Passiver i alt	343.968

b. Den udførte revision

49. Rigsrevisionen har afgivet 5 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, Økonomistyrelsen, Personalestyrelsen, Slots- og Ejendomsstyrelsen og Statens It. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 4 revisioner uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Økonomistyrelsen
- revision af Personalestyrelsen
- revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen
- revision af Statens It
- revision af Statsgældsforvaltningen og 3 fonde
- status for Økonomiservicecentret (ØSC).

Herudover har Rigsrevisionen og Koncernrevision revideret forsikringsordningerne vedrørende dagpenge ved sygdom. Forsikringsordningerne administreres af Statens Administration (tidligere Økonomistyrelsen) for Arbejdsmarkedsstyrelsen. Ved revisionen for 2009 tog Rigsrevisionen forbehold for Arbejdsmarkedsstyrelsens regnskab, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 9 og pkt. 28. Sagen er omtalt under § 17. Beskæftigelsesministeriet, jf. pkt. 194-196.

Revision af Økonomistyrelsen

50. Revisionen viste, at Økonomistyrelsens regnskab er rigtigt.

Opfølgning vedrørende supplerende oplysning om Økonomistyrelsens økonomiforvaltning

51. Rigsrevisionen har i 2010 fulgt op på udviklingen i Økonomistyrelsens økonomiforvaltning, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 9.

Revisionen af Økonomistyrelsens årsrapport for 2009 viste, at styrelsens kontrol ved aflæggelse af årsregnskabet var mangelfuld. Der var fejl på flere væsentlige poster, og styrelsen foretog på den baggrund flere korrektioner før aflæggelse af årsrapporten. Det medførte, at Rigsrevisionen afgav en supplerende oplysning om Økonomistyrelsens økonomiforvaltning i revisionserklæringen for 2009.

Revisionen af årsrapporten for 2010 viste, at der var væsentlige forbedringer i økonomiforvaltningen i forhold til 2009. Økonomistyrelsen havde styrket de interne kontroller med fokus på kvalitetssikring af årsafslutningsprocessen. Dokumentationsmaterialet var generelt af god kvalitet, men der var stadig enkelte processer og kontrolforanstaltninger, der kunne forbedres.

På baggrund af forbedringerne betragter Rigsrevisionen sagen som afsluttet.

Opfølgning på supplerende oplysning om Økonomistyrelsens løn- og personaleadministration

52. Rigsrevisionen har i 2010 fulgt op på Økonomistyrelsens løn- og personaleadministration. Rigsrevisionen afgav en supplerende oplysning om Økonomistyrelsens løn- og personaleadministration i revisionserklæringen for 2009. Rigsrevisionens lønrevision i 2009 viste bl.a. at ca. halvdelen af personalesagerne i stikprøven manglede dokumentation, og at styrelsens forretningsgange og interne kontroller ikke fungerede helt tilfredsstillende.

Ved revisionen for 2010 blev det konstateret, at Økonomistyrelsens forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og dermed opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Rigsrevisionen konstaterede tillige, at styrelsen havde fulgt op på Rigsrevisionens bemærkninger fra lønrevisionen i 2009. Således var styrelsens personalesager nu veldokumenterede, og Rigsrevisionen fandt ingen fejl i de løbende lønudbetalinger.

På baggrund af forbedringerne betragter Rigsrevisionen sagen som afsluttet.

Revision af udvalgte ordninger

53. Revisionen af Økonomistyrelsens Finansservicecenter viste, at de interne procedurer for administrationen af udvalgte ordninger administreret for andre ministerier var tilfredsstillende. De interne vejledninger og forretningsgangsbeskrivelser var godt organiseret og let tilgængelige, så de hensigtsmæssigt understøttede den løbende sagsbehandling.

Revisionen viste dog også, at aftalerne med de enkelte ministerier i nogle tilfælde var mangelfulde, forældede eller uden underskrifter. Rigsrevisionen vurderede derfor, at aftalegrundlaget for forvaltningen af de undersøgte ordninger på revisionstidspunktet ikke var helt tilfredsstillende. På boligområdet viste revisionen, at der ikke blev rapporteret i overensstemmelse med bestemmelserne i administrationsaftalen med Socialministeriet, og at procedurerne for gennemgang af revisorerklæringer kunne forbedres.

Finansservicecentret har igangsat et arbejde med at opdatere og ajourføre aftalegrundlaget for de enkelte ordninger. I det nye aftalegrundlag vil ansvarsfordelingen mellem Finansservicecentret og styrelserne blive tydeliggjort. Finansservicecentret er gået i gang med at implementere aftalekonceptet. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Revision af it

54. Revisionen viste, at it-sikkerheden i og omkring væsentlige brugersystemer ikke var helt tilfredsstillende. Vurderingen var baseret på, at Økonomistyrelsen ikke gennemførte årlige risikoanalyser, som omfattede en samlet vurdering af sårbarheder, trusler, konsekvenser og beredskab. Revisionen viste endvidere eksempler på væsentlige risici, som ikke var afdækket. Dette vedrørte bl.a. manglende standardisering af it-miljøerne ved sammenlægningen mellem Finansstyrelsen og Økonomistyrelsen i 2003. Teknologien i Finansservicecentret var af ældre dato på tidspunktet for sammenlægningen og grundlæggende uforandret ved revisionen for 2010. Konsekvensen heraf var, at systemerne i Finansservicecentret var ustabile, og at det var forbundet med væsentlige vanskeligheder at købe reservedele og konsulentbistand.

Revisionen viste yderligere, at flere systemer i Finansservicecentret var udviklet i et programmeringssprog, hvor det var vanskeligt at rekruttere medarbejdere med de rette kompetencer til udvikling og vedligeholdelse. Rekrutteringsproblemerne medførte en betydelig personafhængighed, herunder vanskeligheder med at opretholde funktionsadskillelse mellem udvikling og drift af systemerne. Systemerne understøttede bl.a. administrationen af studielån, dvs. tilgodehavender på ca. 22,4 mia. kr. Eksemplerne på manglende afdækning af risici vedrørte især Finansservicecentret og ikke Økonomistyrelsens øvrige systemer.

Rigsrevisionen finder, at Økonomistyrelsen fremover bør udarbejde årlige risikovurderinger og herunder vurdere, om der for de væsentligste systemer er behov for supplerende beredskabsplaner.

Økonomistyrelsen har taget bemærkningerne til efterretning og er i gang med at erstatte de ældre systemer med et nyt og driftssikkert it-system. Implementeringsrækkefølgen er bestemt af systemernes forældelse, så de systemer, som på grund af alder er vanskeligst at vedligeholde, bliver erstattet først. Endvidere har styrelsen indgået en aftale om oplæring af medarbejdere til at vedligeholde de ældre systemer, mens implementeringen af det nye system står på.

Rigsrevisionen finder Økonomistyrelsens initiativer tilfredsstillende.

Revision af Personalestyrelsen

55. Revisionen viste, at Personalestyrelsens regnskab er rigtigt.

Revisionen viste dog, at der var fejlposter i anlægskartoteket, og at debitorer og kreditorer ikke var afstemt for 2. halvår 2010. Der henstod således en del forfaldne debitorer. De fundne fejl har dog ikke haft betydning for den samlede vurdering af regnskabet for 2010. Revisionen viste, at Økonomiservicecentret (ØSC) ikke i de månedlige regnskabserklæringer som forudsat havde omtalt problemerne i relation til kreditposter, forfaldne debitorer eller andre forhold på debitoronti til Personalestyrelsen. Rigsrevisionen fandt, at styrelsen selv burde have gennemgået det underliggende materiale, som ØSC havde udarbejdet i relation til regnskabserklæringen.

Rigsrevisionen har fulgt udviklingen i 2011 og kan konstatere, at antallet af forfaldne debitorer er faldet, og at kommunikationen mellem Personalestyrelsen og ØSC er blevet bedre.

Opfølgning på refusion af lærerpensioner under § 36. Pensionsvæsenet

56. Rigsrevisionen har fulgt op på udbetalingen af refusion af lærerpensioner til Københavns Kommune, jf. notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 2.

Personalestyrelsen modtog den 7. februar 2011 revisionserklæring uden forbehold vedrørende 2009 fra Københavns Kommunes revisor. På den baggrund udbetalte styrelsen den 29. marts 2011 den tilbageholdte acontorefusion for november og december 2010 til Københavns Kommune. Den tilbageholdte acontorefusion for januar og februar 2011 og acontorefusionen for marts 2011 blev udbetalt den 30. marts 2011. Styrelsen fortsatte herefter med at udbetale den månedlige acontorefusion på 21,5 mio. kr. til kommunen.

Rigsrevisionen konstaterede, at Personalestyrelsen pr. 1. juli 2011 endnu ikke havde modtaget opgørelsen for 2010, og at styrelsen på den baggrund atter standsede acontobetalingerne. Rigsrevisionen finder, at styrelsen nu administrerer området hensigtsmæssigt. Rigsrevisionen betragter hermed sagen som afsluttet.

Revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen

57. Revisionen viste, at Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab er rigtigt.

Opfølgning på supplerende oplysning om difference på 4.919 mio. kr. på egenkapitalen

58. Rigsrevisionen har fulgt op på udviklingen i Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskabsforvaltning. Rigsrevisionen afgav for regnskabet for 2009 en supplerende oplysning på grund af en difference på 4.919 mio. kr. på egenkapitalen mellem statsregnskabet og styrelsens årsrapport. Styrelsen havde for 2010 indført nye procedurer, som sikrede, at fejlen blev rettet, og at egenkapitalen blev bogført korrekt i statsregnskabet.

Opfølgning på Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskabsforvaltning

59. Rigsrevisionen har ved revisionen fulgt op på Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskabsforvaltning, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 11. Revisionen viste, at kvaliteten i den kvartalsvise og årlige regnskabsgodkendelse samt controllingen af byggesager var blevet forbedret, men der blev dog fortsat konstateret mangelfuldt udførte og udokumenterede interne kontroller. Der blev dog ikke konstateret væsentlige fejl i regnskabet for 2010 som følge heraf.

Rigsrevisionen fandt, at Slots- og Ejendomsstyrelsen fortsat burde arbejde med kvalitetssikring af den periodiske kontrol af regnskabet og budgetopfølgningen og øget fokus på overholdelse af likviditetsordningen.

Slots- og Ejendomsstyrelsen har taget kritikken til efterretning og har oplyst, at styrelsen fra 2011 har oprettet en controllerfunktion. Rigsrevisionen finder styrelsens initiativ tilfredsstillende og betragter sagen som afsluttet.

Revision af Statens It

60. Revisionen viste, at Statens It's regnskab er rigtigt.

Ved revisionen konstaterede Rigsrevisionen dog fejl i henholdsvis årets resultat og på balancen med 5,2 mio. kr. og 24,5 mio. kr. Fejlen i årets resultat var korrigeret i årsrapporten med undtagelse af et mindre beløb på netto 0,5 mio. kr. Bogføringsfejlene på balancen vedrørte primært usikkerhed ved klassifikationen af poster mellem passiverne og påvirkede således ikke resultatet. Fejlene var korrigeret i årsrapporten.

Rigsrevisionen fandt, at de eksisterende procedurer vedrørende kvalitetssikring og intern kontrol i Statens It kunne forbedres, og at der i relation til både den løbende controlling og årsafslutningsprocessen burde etableres nøglekontroller til sikring mod, at fejl opstår.

Statens It tog bemærkningerne til efterretning og vil følge dem. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Revision af løn

61. Lønrevisionen viste, at Statens It's forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ikke fungerede helt tilfredsstillende og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Statens It's forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

En stikprøvevis gennemgang viste, at ikke alle personalesager indeholdt fyldestgørende dokumentation for ansættelsesforholdet, og at der var flere sager med fejl og mangler. Videre konstaterede Rigsrevisionen, at de særlige ydelser ikke i alle tilfælde var godkendt af en dertil bemyndiget medarbejder. Endelig viste revisionen, at Statens It ikke havde udarbejdet en kontrolstrategi i overensstemmelse med Økonomistyrelsens vejledning for uddatakontrol.

Rigsrevisionen fandt, at Statens It burde styrke forretningsgange og kontroller på området for fx anciennitetsberegninger. Videre fandt Rigsrevisionen, at styrelsen burde sikre fyldestgørende dokumentation for alle personalesager og sikre, at alle udbetalinger af særlige ydelser blev godkendt af en dertil bemyndiget. Endelig fandt Rigsrevisionen, at Statens It i overensstemmelse med Økonomistyrelsens vejledning for uddatakontrol burde udarbejde en kontrolstrategi med fastlæggelse af procedurerne for uddatakontrollen.

Statens It har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Opfølgning på den videre implementering af Statens It

62. Rigsrevisionen har foretaget it-revision hos Statens It i henholdsvis 2010 og 2011. Revisionen omfattede 6 af de 8 ministerområder, der er tilsluttet Statens It. Rigsrevisionen har i den forbindelse fulgt op på etableringen af Statens It, jf. notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 9.

Revisionen viste, at mange af de daglige arbejdsprocesser ikke var beskrevet, og at udførelsen af it-kontroller på de undersøgte områder ofte ikke blev tilstrækkeligt dokumenteret. Rigsrevisionen vurderede, at der var gået viden tabt i omstillingsprocesserne, bl.a. ved at medarbejdere var blevet flyttet til nye opgaver, og at en del af de tidligere formelle og uformelle rutiner var faldet bort i forbindelse med sammenlægningen af de 6 it-driftsfællesskaber. Rigsrevisionen fandt, at den aktuelle it-sikkerhed på de undersøgte områder burde forbedres væsentligt.

Statens It har siden etableringen i januar 2010 indledt en omstillingsproces og igangsat tiltag for at forbedre den nuværende it-sikkerhed. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Ministeriernes og institutionernes opgavevaretagelse er afhængig af, at it-driften og it-sikkerheden i Statens It er tilfredsstillende. Rigsrevisionen anbefalede derfor, at der bør være en mere klar ansvars- og opgavebeskrivelse mellem Statens It og de tilsluttede ministerier, og at Statens It fastsatte mål for, hvornår Statens It kunne levere it-sikkerhed på alle områder baseret på bedste praksis.

Statens It har taget Rigsrevisionens bemærkninger og anbefalinger til efterretning og vil følge dem. Rigsrevisionen vil følge implementeringen af Statens It.

Revision af Statsgældsforvaltningen og 3 fonde

63. Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Forebyggelsesfonden er omfattet af en § 9-aftale om intern revision, som udføres af Nationalbankens revision. Revisionen viste, at regnskaberne er rigtige, og at den løbende kontrol med og opfølgningen på regnskabsaflæggelsen var meget tilfredsstillende og medvirkede til at sikre rigtige regnskaber.

Rigsrevisionen vurderer, at Statsgældsforvaltningens og fondenes regnskaber er rigtige. Samlet set vurderes Statsgældsbohorderiets registrering, bogføring og administration at være meget tilfredsstillende og har dermed medvirket til, at der kunne udarbejdes rigtige regnskaber og foretages korrekte dispositioner.

Status for Økonomiservicecentret (ØSC)*Rigsrevisionens samlede vurdering af status for ØSC*

64. Rigsrevisionen konstaterer, at ØSC i 2010 har fortsat bestræbelserne på at optimere kundebetjeningen og kvaliteten af centrets ydelser, og det er Rigsrevisionens overordnede vurdering, at kvaliteten af ØSC's leverancer er forbedret.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at forbedringerne i ØSC's opgavevaretagelse i løbet af 2010 primært vedrører afrapporteringen og dialogen med kunderne via regnskabserklæringen samt udarbejdelsen og implementeringen af bedste praksis for processerne inden for løn og regnskab.

Standardiseringen og systemunderstøttelsen af arbejdsprocesserne samt revurderingen og tilpasningen af bedste praksis fortsatte i 2010. Systemunderstøttelsen har gennem 2010 vist fremdrift, men er dog endnu ikke helt gennemført. I forhold til indkøbs- og fakturerings-systemet IndFak udestår der således stadig et væsentligt arbejde med at forbedre funktionaliteten og implementere systemet.

Rapporteringen til kunderne via regnskabserklæringen er ligeledes under udvikling. Målsætningen er at gøre dataoverførslen til regnskabserklæringen elektronisk i videst muligt omfang med henblik på at forebygge manglende eller forkert medsendelse af data og sikre en effektiv arbejdsproces i ØSC.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at de iværksatte tiltag kan bidrage til fortsat at styrke kundebetjeningen og sikre en tilfredsstillende og ensartet kvalitet af ØSC's leverancer til kunderne.

Rigsrevisionen finder dog også, at der fortsat er behov for fokus på at sikre en tilfredsstillende konsolidering af ØSC's opgavevaretagelse, så kundebetjeningen og kvaliteten af centrets ydelser ensortes og optimeres yderligere.

Baggrund for revisionen

65. Den aktuelle status for ØSC vurderes på baggrund af de væsentligste resultater af revisionen af ØSC i 2010 og Rigsrevisionens erfaringer vedrørende ØSC fra årsrevisionen af ØSC's kunder og er samtidig en opfølgning på notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 12.

66. Finansministeriets interne revision – Koncernrevision – skal årligt afgive en erklæring om ØSC's opgavevaretagelse i henhold til § 9-aftalen med Rigsrevisionen. Erklæringen tjener tillige som dokumentation over for virksomhederne for, om ØSC har udført opgaverne tilfredsstillende i forhold til det aftalte.

Koncernrevisions erklæring for 2010 vedrørende interne kontroller i ØSC blev afgivet uden forbehold og supplerende oplysninger. Revisionen gav dog anledning til en række bemærkninger og anbefalinger til ØSC. Rigsrevisionen har løbende gennemgået og vurderet Koncernrevisions revision af ØSC. Rigsrevisionen er enig i Koncernrevisions anbefalinger og konklusioner.

Rigsrevisionens revision i ØSC omfattede den regnskabsmæssige behandling af modtagne købskreditnotaer, herunder om de blev behandlet i overensstemmelse med bedste praksis. Rigsrevisionen har herudover indsamlet erfaringer fra Rigsrevisionens revision af virksomhederne tilknyttet ØSC.

Status på ØSC's it-systemer og administration af brugerrettigheder

Systemunderstøttelsen

67. Systemunderstøttelsen sker primært gennem 4 systemer: Navision (regnskabssystemet), Økonomistyrelsens Lokale Datavarehus (ØS LDV), indkøbs- og fakturasystemet IndFak og rejseafregningssystemet RejsUd. Tidsplanen for implementeringen af de enkelte systemer har været præget af flere udskydelser. Navision og ØS LDV er taget i brug hos kunderne. ØS LDV har i flere tilfælde været ramt af driftsproblemer. Funktionaliteten er dog blevet bedre som følge af større serverkapacitet. ØSC forventer, at Navision Stat 5.1 opgraderes til Navision Stat 5.2 i løbet af 2011.

Udrulningen af IndFak volder fortsat problemer. Tilslutningen af yderligere virksomheder blev sat i bero hen over sommeren 2011, bl.a. fordi det blev konstateret, at købsfakturaer kan "forsvinde" mellem IndFak og Navision, og at kommunikationen mellem IndFak og Navision kan volde vanskeligheder ved særlige opsætninger af kontoplanen. For at imødegå problemet foretager ØSC løbende afstemninger mellem de 2 systemer for at identificere eventuelle forsvundne og ubetalte fakturaer.

RejsUd er implementeret hos alle kunder og fungerer i al væsentlighed hensigtsmæssigt.

Et andet væsentligt element i systemunderstøttelsen er DDI (Den Decentrale Indrapportering), hvor indrapporteringen sker digitalt. Funktionaliteten forventes forbedret i løbet af efteråret 2011 i forbindelse med opgraderingen til Navision Stat 5.2.

Endelig er et nyt system, HR-løn, under implementering. Formålet med systemet er at lette indrapporteringen af lønoplysninger, fx ansættelser/fratrædelser og tillæg. Herudover indeholder systemet funktionaliteter til kontrol af medarbejdernes løn. Bl.a. på baggrund af kundernes tilbagemelding fra pilottest af systemet i 1. halvår 2011 forventer ØSC, at ibrugtagningen af HR-løn vil kunne medvirke til at opfylde kundernes behov for rapporter. Implementeringen forventes gennemført inden udgangen af maj 2012.

Rigsrevisionen vurderer, at systemunderstøttelsen er forbedret gennem 2010. Der udestår dog stadig et væsentligt arbejde med at forbedre funktionaliteten og implementere IndFak.

Brugerrettigheder i Navision og SLS

68. Ved revisionen for 2009 blev det konstateret, at der manglede forretningsgange for udførelse af kontrol af brugerrettigheder.

ØSC har i 2010 udarbejdet bedste praksis for administration af brugerrettigheder. Revisionen vurderede, at de nye forretningsgange var tilfredsstillende, men at de nye forretningsgange og kontroller ikke blev anvendt konsekvent. Alene 3 ud af 9 team havde udført kontrollen i Navision, og dokumentationen for kontrollen var utilstrækkelig. I 4 ud af 5 lønteam havde samme medarbejder ansvaret for såvel oprettelse som kontrol af brugerrettigheder.

ØSC har oplyst, at centret vil sikre det nødvendige fokus på gennemførelsen af brugerrettighedskontrollen i Navision, herunder udarbejde en ny kontrolrapport, der vedhæftes regnskabsberetningen. ØSC vil endvidere sikre, at bedste praksis bliver tilrettet med henblik på at sikre funktionsadskillelse. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Status på kvaliteten af ØSC's leverancer

Regnskabsberetningen

69. Revisionen viste, at der var sket en mærkbar forbedring af rapporteringen til kunderne siden 2009. Der var dog fortsat mulighed for at forbedre kvalitetssikringen, ligesom der i regnskabsberetningen kunne være medtaget flere eller bedre bemærkninger til kunderne om punkter, der kræver afklarende initiativ hos kunderne. Særligt rapporteringen om lønafstemninger har været mangelfuld.

ØSC har bl.a. på baggrund af Rigsrevisionens anbefaling indført en fast praksis, så bemærkninger i regnskabsberetningen vedrørende "gamle" åbentstående poster i regnskabet, herunder poster fra før overgangen til ØSC og regnskabsbemærkninger, gentages i regnskabsberetningerne, indtil problemet er løst af kunden.

Det er ØSC's hensigt, at hovedbilaget til regnskabsberetningen, dvs. regnskabs- og specifikationstjeklisten, skal dannes automatisk i SKS og overføres til regnskabsberetningen for den enkelte virksomhed. Dette skal effektivisere arbejdsgangene i ØSC og sikre mod manuelle fejl.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at ØSC har gennemført forbedringer af regnskabsberetningen og påbegyndt udvikling af yderligere systemunderstøttelse med henblik på at fjerne fejlkilder i regnskabsdialogen med kunderne.

Standardiserede arbejdsprocesser

70. ØSC har – parallelt med implementeringen af systemunderstøttelsen – udarbejdet bedste praksis for den daglige administration inden for regnskab, løn, rejser og andre interne processer. Arbejdsgangene er via internettet tilgængelige i en vidensbank – ØSC's EpiCenter – hvor såvel ØSC's medarbejdere som kunderne kan finde beskrivelser af arbejdsgangene for den enkelte transaktion i henhold til opgavesplittet mellem ØSC og kunderne. Beskrivelserne er medio 2011 udarbejdet for hovedparten af opgaverne i ØSC og redegør for, hvilke opgaver kunden henholdsvis ØSC skal udføre.

Statens Koncernsystem (SKS) er et konsoliderings- og rapporteringssystem, der indsamler regnskabsdata fra alle statslige institutioner.

ØSC gennemgår og reviderer løbende bedste praksis på grundlag af indhøstede erfaringer fra medarbejderne i ØSC, kundetilbagemeldinger og anbefalinger fra Koncernrevision og Rigsrevisionen. Opdateringerne af bedste praksis i ØSC's EpiCenter fastlægger dels arbejds- og ansvarsfordelingen mellem ØSC og kunderne, dels fordelingen internt i ØSC.

Rigsrevisionen finder, at en entydig og opdateret fordeling af arbejds- og ansvarsopgaver er en forudsætning for en sikker og rettidig sagsbehandling og regnskabsregistrering. Rigsrevisionen vurderer, at ØSC's EpiCenter er væsentligt for at sikre entydige, opdaterede og let tilgængelige beskrivelser af arbejdsprocesserne i ØSC for såvel ØSC's medarbejdere som kunderne.

Uddatakontrol af løn

71. Uddatakontrollen på lønområdet er delt mellem ØSC og kunderne. ØSC skal efter hver lønkørsel og før lønudbetalingen kontrollere, at lønberegningerne er i overensstemmelse med de bilag, som kunderne har indsendt. Kunden skal kontrollere, at alle bilag er indrapporteret, at der udbetales den korrekte løn til medarbejderne, og at der kun udbetales løn til ansatte hos kunden.

Revisionen har vist mangler ved behandlingen af løndata. Der blev bl.a. konstateret enkelte ikke-godkendte indrapporteringer, som ikke var blevet afvist i ØSC's interne kontrol. Endvidere var der i flere tilfælde personsammenfald ved udførelse af lønkontrollen før og efter lønkørsel. Rigsrevisionen konstaterede også, at over for ét ministerområde var uddatakontrollen ikke etableret. Rigsrevisionen vurderede dog, at ØSC over for størstedelen af kunderne har sikret gennemførelse af uddatakontrol, ligesom revisionen viste, at der på flere områder var sket forbedringer i forhold til revisionen for 2009.

Rigsrevisionen konstaterede, at der hos flere kunder fortsat var problemer med udførelse af uddatakontrollen. Flere kunder havde indført en omfattende kontrol, som overlappede ØSC's kontrol. Kundernes dobbeltarbejde skyldtes i flere tilfælde, at kunderne ikke anså uddatamaterialet fra ØSC for fyldestgørende. Rigsrevisionen konstaterede også, at flere kunder ikke havde været i stand til at udtrække brugbare rapporter fra det lokale datavarehus ØS-LDV. Endvidere havde enkelte kunder valgt ikke at udføre uddatakontrollen.

Rigsrevisionen vurderede, at der var behov for en mere effektiv kontrol af lønudbetalingerne. Videre fandt Rigsrevisionen, at det via dialog med kunderne burde sikres, at væsentlige kontroller blev udført af enten ØSC eller kunden, så unødigt dobbeltkontrol undgås.

ØSC har igangsat justeringer på området og vil følge Rigsrevisionens bemærkninger.

Refusionsadministration på lønområdet

72. Revisionen af sygedagpengerefusion og refusion af løntilskud til personer i jobtræning og fleksjob viste bl.a., at forretningsgangene kunne effektiviseres, så dobbeltindtastninger i virksomhederne og hos ØSC kunne undgås. I nogle tilfælde blev det endvidere konstateret, at beskrivelserne for bedste praksis ikke var efterlevet, fx vedrørende beregning og forhåndsregistrering i SLS af forventet refusion og manglende opfølgning på differencer mellem forventet og modtaget refusion.

Koncernrevision anbefalede på den baggrund ØSC at løfte kvaliteten i refusionsadministrationen og overveje at foretage en midlertidig stikprøvevis kvalitetskontrol for at sikre efterlevelse af bedste praksis.

73. Virksomhederne oplevede i 2010 fortsat vanskeligheder med at kontrollere de af ØSC hjemtagne refusioner. Det skyldtes bl.a., at regnskabsmæssige data vedrørende modtagne refusioner på nogle områder kun foreligger som sumposter, hvilket gør specifikationen af de modtagne refusioner og sammenholdelsen med de enkelte refusionsanmodninger til et tidskrævende arbejde. Endvidere har der fortsat været refusionsanmodninger, der ikke blev indsendt rettidigt til refusionsgiver, dels på grund af kunder, der ikke overholdt ansøgningsfristerne for oversendelse til ØSC, dels på grund af mangelfuld opfølgning i ØSC på refusionsanmodninger fra kunder.

74. ØSC har taget Koncernrevisions anbefaling til efterretning og arbejder på at opnå en bedre specifikation af refusionerne og dermed lette afstemningsarbejdet. Endvidere arbejder ØSC på at sikre en bedre opfølgning på overholdelsen af tidsfristerne i forbindelse med anmodning om refusioner. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Kreditorer

75. Revisionen fokuserede på, om ØSC havde indført bedste praksis inden for behandlingen af henholdsvis kreditorstamdata og købskreditnotaer.

Ved revisionen blev det bl.a. konstateret, at bedste praksis for vedligeholdelse af kreditorstamdata ikke var implementeret i hele organisationen. Det medførte, at væsentlige nøglekontroller ikke altid var blevet udført, ligesom der i flere tilfælde ikke var tilstrækkelig dokumentation for udførte kontroller, fx ved ændringer af betalingsoplysninger.

Revisionen viste endvidere, at de modtagne kreditnotaer generelt blev behandlet rettidigt, selv om bedste praksis ikke blev fulgt i de reviderede team. Ved revisionen blev der kun konstateret relativt få åbne poster af ældre dato.

Rigsrevisionen fandt, at de anvendte forretningsgange var hensigtsmæssige, og anbefalede på den baggrund, at ØSC revurderer beskrivelsen af bedste praksis for behandling af købskreditnotaer.

ØSC tog Rigsrevisionens bemærkninger og anbefalinger til efterretning og oplyste, at disse vil indgå i det videre arbejde med udformningen og beskrivelsen af bedste praksis. ØSC vil også sikre fokus på, at bedste praksis implementeres i hele organisationen, og vil overveje, hvordan dokumentationen for udførte kontroller kan sikres, fx via systemunderstøttelse. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

ØSC's servicemål for driften

76. ØSC har fastlagt i alt 8 servicemål som indikator for kvaliteten af kundebetjeningen. Målene fordeler sig med 5 mål på regnskabsområdet, 1 mål på rejseafregningsområdet og 2 mål på lønområdet. Målene vedrører primært behandlingstiden i ØSC af anmodninger fra kunderne. De 2 servicemål på lønområdet har hidtil ikke været omfattet af målingerne, da målingen forudsætter implementering af elektronisk blanketbehandling i alle løn-team. Implementeringen forventes at være gennemført inden udgangen af 2011. De gennemførte målinger på regnskabsområdet har omfattet stadig flere kunder, i takt med at systemunderstøttelsen er implementeret hos kunderne. Målingen for 4. kvartal 2010 omfattede således 115 ud af 140 tilknyttede institutioner.

De første målinger blev opgjøret samlet for hele ØSC. I takt med implementeringen af systemunderstøttelsen modtager kunderne kvartalsvise individuelle opgørelser af overholdelsen af fristerne i servicemålene. I 4. kvartal 2010 modtog næsten alle kunder en sådan opgørelse. Målingen for 4. kvartal 2010 viste, at de 5 mål på regnskabsområdet havde en målopfyldelse på mellem 96 % og 100 %.

Rigsrevisionen vurderer, at målingerne af ØSC's servicemål er et vigtigt element i opfølgningen på kvaliteten af ØSC's ydelser.

D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIETS REGNSKAB

Økonomi- og Erhvervsministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderer, at Danmarks Statistik i 2010 har forbedret regnskabsaflæggelsen.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Økonomi- og Erhvervsministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

77. Økonomi- og Erhvervsministeriet bestod i 2010 af 11 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Erhvervs- og Byggestyrelsen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Finanstilsynet, Patent- og Varemærkestyrelsen og Søfartsstyrelsen. Ministerområdet omfatter endvidere 9 selvejende institutioner for maritime uddannelser under Søfartsstyrelsen, der finansieres af tilskud, og 11 regnskaber aflagt af virksomheder uden for statsregnskabet, bl.a. Eksport Kredit Fonden, Vækstfonden og Garantifonden for Indskydere og Investorer.

78. Økonomi- og Erhvervsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 7.

Tabel 7. Økonomi- og Erhvervsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.188
Øvrige driftsudgifter	1.382
Tilskud	1.434
Bruttoudgifter i alt	4.004
Bruttoindtægter	2.623

79. Økonomi- og Erhvervsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Økonomi- og Erhvervsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	52.151
Omsætningsaktiver	2.877
Aktiver i alt	55.028
Egenkapital	46.230
Hensættelser	2.116
Langfristet gæld	205
Kortfristet gæld	6.477
Passiver i alt	55.028

b. Den udførte revision

80. Rigsrevisionen har afgivet 2 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet og Søfartsstyrelsen. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 10 revisioner uden erklæring og påtegnet regnskaberne for 11 selskaber uden for statsregnskabet.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Økonomi- og Erhvervsministeriets departement
- revision af Konkurrencestyrelsen
- revision af Danmarks Statistik
- opfølgning på Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmel til opkrævning af gebyrer.

Revisionen af Erhvervs- og Byggestyrelsens forvaltning af EU-midler er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2010, som er afgivet i november 2011.

Revisionen af Finansiell Stabilitet A/S er omtalt i beretning nr. 1/2011 om tildelingen af individuel statsgaranti til Amagerbanken A/S. Finansiell Stabilitet A/S, der er et statsligt ejet selskab, blev stiftet i oktober 2008 som led i en aftale mellem den danske stat og den finansielle sektor i Danmark. Aftalen blev indgået som følge af den internationale finansielle krise og dens betydning for den finansielle sektor. Finansiell Stabilitet A/S varetager administrationen af ordningen med individuel statsgaranti, forestår afviklingen af nødlidende pengeinstitutter og administrationen af Garantifonden for Indskydere og Investorer. Finansiell Stabilitet A/S' regnskab revideres af et privat revisionsfirma.

Revision af Økonomi- og Erhvervsministeriets departement

81. Revisionen viste, at Økonomi- og Erhvervsministeriets departements regnskab er rigtigt.

Revisionen omfattede bl.a. en undersøgelse af departementets sparsommelighed ved køb af konsulentydelse. Revisionen viste, at departementet generelt handlede hensigtsmæssigt ved køb af konsulentydelse, og at departementets forretningsgange og interne kontroller fungerede hensigtsmæssigt i relation hertil. Rigsrevisionen anbefalede dog, at departementet i højere grad sikrede sig, at de indgåede kontrakter altid indeholder specifikke krav til leverandøren, hvad angår specifikation og dokumentation af faktureringsgrundlaget, så departementet kan foretage en effektiv kontrol heraf, inden betaling finder sted.

I forlængelse af Rigsrevisionens anbefaling om dokumentation af udgifter afholdt af eksterne konsulenter har Rigsrevisionen været i dialog med både Finansministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Rigsrevisionen har på baggrund af disse drøftelser udarbejdet et notat, der opstiller en række initiativer, der vil medvirke til at sikre en hensigtsmæssig forvaltning, særligt hvad angår brugen af udenlandske konsulentfirmaer på helt særlige opgaver, jf. notat til Statsrevisorerne af 26. maj 2011 om god praksis vedrørende dokumentation for udgifter afholdt af eksterne konsulenter.

Revision af Konkurrencestyrelsen

Revision af løn

82. Lønrevisionen viste, at Konkurrencestyrelsens forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Styrelsens forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderede, at Konkurrencestyrelsens organisering af løn- og personaleadministrationen var hensigtsmæssig med en klar opgave- og ansvarsfordeling. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, og at lønudbetalingerne var korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. Styrelsens løn- og personalepolitikker levede op til Finansministeriets retningslinjer, og der var etableret en formaliseret budgetopfølgingsprocedure på lønområdet.

Rigsrevisionen bemærkede dog, at ferieaftalens bestemmelser om overførsel af ferie ikke var overholdt.

Konkurrencestyrelsen har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

It-revision

83. It-revisionen ved Konkurrencestyrelsen omfattede it-styring, serviceaftaler med Statens It om drift og support samt fysisk sikkerhed.

It-revisionen viste, at Konkurrencestyrelsen havde en god it-styring og havde udarbejdet en risikovurdering og en beredskabsplan, bl.a. for de vigtige systemer, der understøtter hjemmesiden og journal. Rigsrevisionen lagde ved vurderingen vægt på, at styrelsen havde en klar opgave- og ansvarsfordeling på it-området.

Rigsrevisionen vurderede, at it-sikkerheden på de undersøgte områder samlet set var tilfredsstillende.

Revision af Danmarks Statistik

84. Revisionen viste, at Danmarks Statistik havde implementeret Rigsrevisionens anbefalinger fra 2009 vedrørende det tilskudsfinansierede område, der i 2009 ikke fungerede tilfredsstillende. Danmarks Statistik havde således i 2009 bl.a. anvendt forkert regnskabspraksis vedrørende indregning af indtægter fra projekter, hvilket havde medført fejl i regnskabet for ca. 4 mio. kr. Danmarks Statistik har i 2010 anvendt korrekt regnskabspraksis, så indtægter regnskabsføres i takt med udgiftsafholdelsen. Danmarks Statistik har på tilfredsstillende vis i årsrapporten redegjort for den ændrede og hermed korrekte regnskabspraksis.

Revision af løn

85. Lønrevisionen viste, at Danmarks Statistiks forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Danmarks Statistiks forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderede, at Danmarks Statistiks organisatoriske tilrettelæggelse af løn- og personaleområdet var hensigtsmæssig med en klar opgave- og ansvarsfordeling. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, og at løn-udbetalingerne var korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. Rigsrevisionen vurderede dog, at stillingskontrollen ikke var overholdt. Danmarks Statistiks løn- og personalepolitikker levede op til Finansministeriets retningslinjer, og derudover lagde Rigsrevisionen vægt på, at forretningsgangene for særlige ydelser og administration af ferie var hensigtsmæssigt tilrettelagt.

Rigsrevisionen fandt bl.a., at stillingskontrollen burde gennemføres, at underskriftsbilagene burde opdateres, og anbefalede, at Danmarks Statistik fulgte egne forretningsgange for registrering af arbejdstid. Rigsrevisionen fandt endvidere, at der altid burde udarbejdes skriftlige aftaler i forbindelse med udbetaling af B-indkomst. Endelig fandt Rigsrevisionen, at der som minimum burde udføres uddatakontrol af alle ændringer i faste lønde og stikprøvevis kontrol af variable lønninger.

Danmarks Statistik har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Opfølgning på Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmel til opkrævning af gebyrer

86. Rigsrevisionen har fulgt op på sagen om Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmel til opkrævning af gebyrer. Rigsrevisionen konstaterede, at der var asymmetri i opkrævningen af gebyrer i form af krydssubsidiering inden for de enkelte gebyrområder, idet visse gebyrer var sat så højt, at de oversteg de medgåede omkostninger på gebyrområdet, mens andre var sat lavere end de medgåede omkostninger. Styrelsen har oplyst, at på baggrund af drøftelserne med Justitsministeriet havde ministeriet besluttet, at der blev fremsat lovforslag i 2011, så hjemmelsproblematikken blev løst, jf. notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007, pkt. 4-6.

Rigsrevisionen har i 2011 afgivet svar på præhøring over lovforslag til lov om ændring af varemærkeloven, patentloven mfl. (gebyrer). Lovforslaget foreslås at træde i kraft den 1. januar 2012. Rigsrevisionen afventer vedtagelsen af lovforslaget og vil således følge sagen.

E. § 9. Skatteministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF SKATTEMINISTERIETS REGNSKAB

Skatteministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Sætterigsrevisor har afgivet en supplerende oplysning om, at Skatteministeriet fortsat ikke har gennemført en systemmæssig understøttelse af inddrivelsesstrategien fordi implementeringen af "Et Fælles Inddrivelsessystem" (EFI) er forsinket. Skatteministeriet har gennemført en række forbedringer på inddrivelsesområdet, men har fortsat en udfordring i forhold til udviklingen i offentlige restancer, som fortsat er stigende. Ved udgangen af 2010 udgjorde de samlede offentlige restancer 72,9 mia. kr.

Rigsrevisionen har afgivet en supplerende oplysning om selskabsskatten, der er 5 mia. kr. for høj, fordi Skatteministeriet har bogført en indtægt, der burde være bogført i regnskabet for 2009.

Rigsrevisionen vurderer, at der – som i tidligere år – er svagheder på en række områder, fx it-sikkerheden og forvaltningen af inddrivelsesområdet. Revisionen af regnskabsforvaltningen i forhold til § 38. Skatter og afgifter har ligeledes vist svagheder i forretningsgange og interne kontroller.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Skatteministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

87. Skatteministeriet bestod i 2010 af 2 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Landsskatteretten. Departementet omfatter et driftsregnskab (statsregnskabet for § 9) og et regnskab vedrørende indtægter fra skatter og afgifter (statsregnskabet for § 38). Revisionen af § 38 er tillige omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2010, som er afgivet i november 2011.

88. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 29. marts 2011 erklæret sig personligt inhabil i forhold til 2 sager vedrørende Skatteministeriets regnskab under statsregnskabets § 38. Skatter og afgifter i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, jf. § 15, stk. 3, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling. Sagerne vedrører restanceinddrivelse og Centralregisteret for Motorkøretøjer. Sagerne er omtalt nedenfor i pkt. 93-96. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 12. april 2011 udpeget tidligere rigsrevisor Jørgen Mohr som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil.

89. Departementet og Landsskatteretten er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af disse regnskaber på den interne revisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, revisioner gennemført i samarbejde med den interne revision og resultaterne fra den interne revisions arbejde.

90. Skatteministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Skatteministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010
(Mio. kr.)

	§ 9	§ 38	I alt
Lønudgifter	3.720		3.720
Øvrige driftsudgifter	2.041	2.664	4.705
Tilskud	354	32.498	32.852
Bruttoudgifter i alt	6.115	35.162	41.277
Bruttoindtægter	1.830	540.505	542.335

91. Skatteministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 10.

Tabel 10. Skatteministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	4.018
Omsætningsaktiver	96.294
Aktiver i alt	100.312
Egenkapital	82.417
Hensættelser	128
Langfristet gæld	708
Kortfristet gæld	17.059
Passiver i alt	100.312

b. Den udførte revision

92. Rigsrevisionen har afgivet 2 erklæringer om departementet og Landsskatteretten. Rigsrevisionen har afgivet 1 supplerende oplysning om departementet. Sætterigsrevisor har ligeledes afgivet 1 supplerende oplysning om departementet. Erklæringen om Landsskatteretten er uden forbehold og supplerende oplysninger.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

Sætterigsrevisor

- supplerende oplysning vedrørende inddrivelse af restancer
- opfølgning på revision af Centralregisteret for Motorkøretøjer.

Rigsrevisionen

- supplerende oplysning vedrørende selskabsskat
- opfølgning vedrørende Skatteministeriets it-styring og håndtering af it-sikkerhed
- øvrige revisioner på Skatteministeriets område.

Revisionen af Skatteministeriet er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2010, som er afgivet i november 2011.

Supplerende oplysning vedrørende inddrivelse af restancer

93. Sætterigsrevisor tog i 2009 forbehold for Skatteministeriets forvaltning af inddrivelse af restancer. Forbeholdet blev taget på baggrund af Statsrevisorernes beretning nr. 13/2009 om SKATs fusion af inddrivelsesområdet. Rigsrevisionen har i 2010 fulgt op på beretningen i notat til Statsrevisorerne af 25. oktober 2010 om beretning om SKATs fusion af inddrivelsesområdet og i notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 52.

Det fremgår af notatet fra 25. oktober 2010, at Skatteministeriet har sikret et større ledelsesmæssigt og produktionsmæssigt fokus på inddrivelsesområdet, men at den systemmæssige understøttelse af inddrivelsesstrategien, "Et Fælles Inddrivelsessystem" (EFI), og en del af systemmoderniseringen fortsat var forsinket. Forsinkelsen betød, at målet om at effektivisere inddrivelsen af offentlige restancer i et fælles inddrivelsessystem og den forudsatte besparelse på personale og den planlagte kompetenceudvikling i forhold til brugen af it-systemet ikke i fuldt omfang har kunnet gennemføres. Af notatet fremgår det også, at ministeriet i 2010 og 2011 vil udarbejde et statistisk grundlag, der sætter ministeriet i stand til at måle effekten af inddrivelsen, hvilket Rigsrevisionen vil følge op på. Endelig fremgår det af notatet, at Rigsrevisionen ville følge udviklingen i restancerne med henblik på at vurdere, om ministeriets initiativer nedbringer de samlede restancer.

94. Revisionen af implementeringen af inddrivelsesstrategien i personinddrivelsen viste, at de etablerede forretningsgange var tilfredsstillende og sikrede, at lønindeholdelse, aftaler og henlæggelser skete i overensstemmelse med lovgivningen. Arbejdet med personinddrivelse skete ensartet og effektivt. Dette har dog ikke bevirket, at Skatteministeriets produktionsmål om, at 80 % af de personlige skyldnere afvikler deres gæld ved enten aftale eller lønindeholdelse, blev nået. Personinddrivelsen var fortsat delt i 2 inddrivelsessystemer (KMD-IND og RIS), og en samling vil først ske med implementeringen af EFI.

Revisionen af implementering af inddrivelsesstrategien i erhvervsinddrivelsen viste, at implementeringen var sket i ret forskelligt omfang i de 8 undersøgte organisatoriske enheder i Skatteministeriet, og at intensiteten i inddrivelsesarbejdet var uensartet fra enhed til enhed.

I 2010 var der fulgt op på revisionen af restancesager, der overføres til inddrivelse i RIS. Revisionen viste, at Skatteministeriet nu havde sikret, at der var overensstemmelse mellem procedurer og regler, så der fremadrettet ikke sker afskrivning af inddrivelige restancer.

Systemmoderniseringen var yderligere forsinket, hvilket betyder, at EFI først forventes implementeret i 2012. Rigsrevisionen finder ikke dette helt tilfredsstillende.

95. Sætterigsrevisor har for regnskabet for 2010 afgivet en supplerende oplysning om inddrivelsesstrategien, da implementeringen af EFI fortsat ikke er gennemført, og dette system er helt centralt i arbejdet med inddrivelsesstrategien. Personalsituationen på inddrivelsesområdet afhænger i høj grad af implementeringen af EFI, idet flere effektiviseringer og administrative forenklinger er afhængige af de nye it-systemer. Der er i 2010 brugt ekstra ressourcer på området. Skatteministeriet har gennemført en række forbedringer på inddrivelsesområdet, men har stadig en udfordring i forhold til udviklingen i de offentlige restancer, som fortsat er stigende. Ved udgangen af 2010 udgjorde de samlede offentlige restancer 72,9 mia. kr.

Rigsrevisionen vil følge udviklingen i de offentlige restancer og implementeringen af nye restancestatistikker.

Offentlige restancer

Skatteministeriet har ansvaret for at inddrive restancer for en række offentlige virksomheder – både inden for og uden for statsregnskabet – bl.a. andre ministerier, kommuner og statslige selskaber. De samlede offentlige restancer på 72,9 mia. kr. er således ikke kun udtryk for restancerne hos statslige virksomheder.

Opfølgning på revision af Centralregisteret for Motorkøretøjer

96. Revisionen for 2009 pegede på en række kritisable forhold omkring ejerskab og driftskontrakt til Centralregisteret for Motorkøretøjer (CRM3) og risici omkring systemet vedrørende opbevaring af grundmateriale, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 53. Skatteministeriet havde i 2010 ikke prioriteret opfølgingsaktiviteter i forhold til de kritiske forhold vedrørende CRM3. CRM3 bliver efter planen udfaset i Skatteministeriet ved, at systemet afløses af Digitalt Motor Register (DMR) i 3. kvartal 2011, hvorefter CRM3 udelukkende vil blive anvendt af Rigspolitiet.

Det er sætterigsrevisors vurdering, at Skatteministeriet bør sikre, at overgangen fra CRM3 til DMR sker via en styret proces, hvor der er dokumentation for fuldstændigheden af de overførte data, og at der bør foreligge en risikovurdering af DMR, hvor der aktivt tages stilling til eventuelle risici ved systemet.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Supplerende oplysning vedrørende selskabsskat

97. Rigsrevisionen har for regnskabet for 2010 afgivet en supplerende oplysning om selskabsskat.

Revisionen af selskabsskat har vist, at en afgørelse fra 2009 for én skatteyder fejlagtigt først blev bogført i 2010, hvilket medførte, at selskabsskatten for 2010 var 5 mia. kr. for høj.

Opfølgning vedrørende Skatteministeriets it-styring og håndtering af it-sikkerhed

98. Rigsrevisionen havde en supplerende oplysning til Skatteministeriets regnskab for 2009 om manglende it-styring og håndtering af it-sikkerheden. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 15.

Opfølgningen viste, at der var mangler i it-styringen og it-sikkerheden, fordi Skatteministeriet endnu ikke havde implementeret de sikkerhedsprocedurer i den daglige drift, som skulle have været etableret i 2009 og 2010. Den manglende implementering af sikkerhedsprocedurerne betød, at det var vanskeligt at dokumentere, om der var etableret et sikkerhedsniveau, som kunne understøtte de væsentligste brugersystemer. Ministeriet havde dog intensiveret arbejdet med at få beskrevet og implementeret de relevante sikkerhedsprocedurer.

Ved afslutningen af revisionen i april 2011 var det Rigsrevisionens vurdering, at der var sket forbedringer på flere områder. Fx havde Skatteministeriet defineret en klar opgave- og ansvarsfordeling mellem systemejere, procesejere og platformejere, så varetagelsen af opgaverne omkring sikkerhed i fagkontorerne var entydig. Derudover havde Informationssikkerhedskontoret siden sidste revision gennemført mange af de opgaver, de var ansvarlige for, fx at udarbejde metodebeskrivelser, vejledninger mv. som grundlag for de forretningsansvarlige i ministeriet. Der var dog fortsat svagheder i it-sikkerheden, fordi de procedurer, som skulle understøtte det daglige arbejde i forretningsområderne og it-driften i ministeriet – og dermed sikre det ønskede sikkerhedsniveau – fortsat ikke var implementeret.

Rigsrevisionen har anbefalet Skatteministeriet at have et betydeligt fokus på, at de manglende sikkerhedsprocedurer snarest bliver implementeret, og at der følges op på, at procedurerne bliver efterlevet i den daglige drift.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Øvrige revisioner på Skatteministeriets område

99. Revisionen viste, at Skatteministeriets regnskab er rigtigt.

Revision af løn ved Skatteministeriet

100. Lønrevisionen viste, at Skatteministeriets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Ministeriets forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen især vægt på, at den organisatoriske tilrettelæggelse af løn- og personaleområdet internt virkede hensigtsmæssig med en klar opgave- og ansvarsfordeling. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, og at lønudbetalingerne var korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. Skatteministeriets løn- og personalepolitikker levede op til Finansministeriets retningslinjer, og ministeriet havde formaliseret en procedure for budgetopfølgning på lønområdet.

Rigsrevisionen fandt dog, at Skatteministeriet i forbindelse med sin lønadministration alene bør oversende bilag til Økonomiservicecentret (ØSC), som er godkendt af dertil bemyndigede medarbejdere. Ministeriet bør desuden følge op på ØSC's opgavevaretagelse i forbindelse med uddatakontrollen og følge Økonomitstyrelsens vejledning om lønkontrol. Endelig fandt Rigsrevisionen, at anciennitetsberegninger bør dokumenteres og opbevares på personalesagen, og at den funktionsadskilte kontrol af ansættelsesbreve konsekvent bør synliggøres.

Skatteministeriet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Revision af regnskabsforvaltningen vedrørende § 38. Skatter og afgifter

101. Revisionen viste, at regnskabet på § 38 samlet set var rigtigt, men at den samlede regnskabsaflæggelse ikke var helt tilfredsstillende.

Rigsrevisionen har i 2010 foretaget revision af regnskabsaflæggelsen i forhold til SAP 38, som er Skatteministeriets lokale regnskabssystem i forhold til skatter og afgifter, og sammenhængen til SKS/statsregnskabet. Rigsrevisionen har samlet vurderet, at forretningsgange og interne kontroller vedrørende regnskabsaflæggelsen ikke fungerede helt tilfredsstillende.

Revisionen viste, at Skatteministeriet ikke udførte en decideret kontrol af afstemninger mellem de underliggende systemer og SAP 38, hvilket øgede risikoen for fejl i regnskabet. Der blev således ikke foretaget kontrol af den nøjagtige beløbsmæssige overensstemmelse mellem de underliggende systemer og SAP 38.

Koncerncentret foretager godkendelsen af regnskabet for § 38 i SKS. Koncerncentret har ikke i tilstrækkelig grad kunnet forholde sig til egenkapitalens sammensætning og tage stilling til eventuelle fejl på grund af manglende detaljeringsgrad i Koncerncentrets udtræk. En konsekvens heraf var, at saldoen på konto 7480. Mellemlægning lokale systemer, der er placeret under egenkapitalen, voksede måned for måned, uden at Koncerncentret var opmærksom på stigningen. Saldoen udgjorde 466 mia. kr. i slutningen af 2010. Saldoen bør udlignes og tømmes til konto 7411. Egenkapital. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at den samlede egenkapital i § 38 er rigtig, om end egenkapitalspecifikationen ikke er rigtig. Skatteministeriet har erkendt problemet, og Rigsrevisionen har noteret sig, at ministeriet er i dialog med Økonomitstyrelsen om nedbringelse af saldoen på konto 7480. Rigsrevisionen finder det væsentligt, at der snarest findes en løsning.

Tilgodehavender var vokset fra 18 mia. kr. ultimo 2007 til 66 mia. kr. ultimo november 2010. Heraf var 45 mia. kr. i restance med risiko for tab. Den reelle værdi af tilgodehavender må derfor antages at være væsentligt lavere end den bogførte værdi. Skatteministeriet følger ikke de generelle regler for værdiansættelse af tilgodehavender, idet kun realiserede tab fragår i debitorsaldoen. Ministeriet henviste i den forbindelse til en dispensation fra Økonomistyrelsen. På Skatteministeriets foranledning har Økonomistyrelsen den 7. april 2011 oplyst, at ministeriets praksis var i overensstemmelse med de gældende regler.

Rigsrevisionen anbefalede Skatteministeriet at tage kontakt til Økonomistyrelsen med henblik på en revurdering af regnskabspraksis for værdiansættelse af tilgodehavender. Det var Rigsrevisionens vurdering, at ministeriet burde uddybe regnskabsinstruksens afsnit omkring afstemninger og regnskabsgodkendelse, så opgave- og ansvarsfordelingen var klart beskrevet.

Skatteministeriet tog Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Opfølgning på revisionen af internt risikostyringssystem

102. Revisionen af den interne kvalitetssikring har vist, at Skatteministeriet har udarbejdet nye retningslinjer og vejledninger. Implementeringen af det nye kvalitetsstyringssystem var sket ved en ensartet udrulning og ved etablering af en landsdækkende risikokoordineringsgruppe, så udførelsen af den interne kvalitetssikring skete så ensartet som muligt. Systemet var taget i brug i 2010, men der manglede fortsat en større ensartethed i gennemførelsen og rapporteringen på de interne kvalitetssikringspunkter, jf. notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 3.

Rigsrevisionen vil fortsat følge Skatteministeriets implementering af det interne kvalitetsstyringssystem.

Opfølgning på revision af skyldigt over-/merarbejde

103. Rigsrevisionen har fulgt op på sagen om skyldigt over-/merarbejde, der gav anledning til en supplerende oplysning til Skatteministeriets regnskab for 2009, og som senest er omtalt i notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 14.

Skatteministeriet har ikke medtaget skyldigt over-/merarbejde i årsrapporten for 2010, men har under anvendt regnskabspraksis redegjort for, at væsentligheden af omfanget af skyldigt over-/merarbejde vurderes i forhold til lønsum. I forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten er denne opgjørt til 1,5 %, hvilket ministeriet ikke har vurderet væsentligt. Ministeriet fremlagde en opgørelse, der viste, at saldoen for over-/merarbejde og flekstid pr. 31. december 2010 udgjorde 341.998 timer, hvilket var en stigning på 18 % i forhold til saldoen pr. 31. december 2009 på 289.513 timer. Samlet set var det ca. 178 årsværk, som ministeriets medarbejdere har optjent i over-/merarbejde og flekstid.

Skatteministeriet har i årsrapporten for 2010 oplyst, at der var taget en række initiativer, bl.a. indgåelse af ny fleksaftale, for at undgå, at skyldigt over-/merarbejde skulle få et stigende omfang i 2011.

Rigsrevisionen vurderer, at 178 årsværk var en væsentlig forpligtelse, som også skal ses i lyset af, at Skatteministeriet på finansloven for 2011 har fået tildelt yderligere 479 årsværk til særlige opgaver i 2011, og at ministeriet ifølge finansloven for 2011 skal effektivisere 529 årsværk i 2012.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Behandling af Skatteministeriets straffesager

104. Statsrevisorernes beretning nr. 2/05 om ToldSkats indsats mod sort økonomi handlede om de økonomiske aktiviteter, der ikke selvangives eller afregnes efter skatte-, afgifts- og momslovgivningen. Beretningen viste, at 44 % af sagerne var mere end 12 måneder om at blive afgjort. Opgørelsen omfattede dog kun sager anmeldt af de daværende kommunale skatteforvaltninger, men ikke sager behandlet og anmeldt af det daværende ToldSkat. Rigsrevisionen konkluderede i beretningen, at der var behov for at effektivisere opgavevaretagelsen med henblik på en hurtigere sagsbehandling.

Efterfølgende blev de kommunale skatteforvaltninger og ToldSkat samlet i det nuværende Skatteministerium, og det er derfor ikke muligt at foretage en sammenligning med opgørelsen fra 2005. Rigsrevisionen har derfor i 2010 fulgt op på Skatteministeriets behandling af disse sager, der i dag kaldes straffesager (tidligere ansvarssager). Skatteministeriets straffesager spænder fra mindre forseelser, hvor ministeriet giver en advarsel til en borger eller en virksomhed, til store og komplekse sager, der sendes til efterforskning i politiet, og som kan ende med fængselsstraffe.

I 2005 samlede Skatteministeriet sagsbehandlingen i 4 enheder med det formål at opnå en række effektiviseringsfordele. Sideløbende har ministeriet siden 2005 igangsat og delvist gennemført 3 projekter med det formål at effektivisere sagsgangene og nedbringe sagsbehandlingstiden.

Skatteministeriet har siden 2008 afsluttet stadig flere straffesager, og det er ministeriets vurdering, at projekterne har bidraget til at opnå de ønskede mål. Ministeriet kan dog ikke dokumentere, at projekterne har medført kortere sagsbehandlingstider.

Revisionen har vist, at Skatteministeriet har opfyldt sine centrale mål for sagsbehandlingstiden for straffesager. Rigsrevisionen har indhentet oplysninger fra de enkelte straffesagshenheder, idet ministeriet ikke har foretaget en samlet opfølgning på målopfølgelsen.

Fra 2010 har Skatteministeriet foretaget en samlet registrering af målopfølgelsen og overgik i den forbindelse til et nyt sagsstyringssystem. Fra 2010 har ministeriet skærpet sine mål for antal sager, der skal være afgjort inden for 1 år.

105. Endelig viser revisionen, at Skatteministeriets mål var ens for alle straffesager. Ministeriet har peget på, at straffesager varierer i kompleksitet og derved også i sagsbehandlingstid. Rigsrevisionen har konstateret, at sagsbehandlingstiderne varierer fra en enkelt dag til flere år. Ministeriet har i den forbindelse overvejet at opstille differentierede mål for sagsbehandlingstiden for forskellige sagstyper, men har i justeringen af målene – som gælder fra 2010 – endnu ikke taget højde herfor. Rigsrevisionen fandt, at ministeriet burde overveje muligheden for at opstille differentierede mål for sagsbehandlingstiden for de forskellige typer straffesager.

Skatteministeriet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Gaver og rejser i Skatteministeriet

106. Rigsrevisionen har fulgt Skatteministeriets opfølgning på redegørelsen til Folketingets Skatteudvalg om gaver og andre fordele til ansatte i Skatteministeriet. Ministeriet har inddraget Justitsministeriet, Personalestyrelsen og Kammeradvokaten i opfølgningen på redegørelsen. Rigsrevisionen finder samlet sagsgennemgangen i dokumenterne fra Justitsministeriet og Kammeradvokaten samt Skatteministeriets efterfølgende sagsbehandling for dækkende og finder herefter ikke anledning til at foretage yderligere i sagen.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Skatteministeriet har understreget vigtigheden af, at medarbejdere i ministeriet fremover er opmærksomme på de forvaltningsmæssige principper omkring offentligt ansattes modtagelse af gaver mv.

Rigsrevisionen har været i dialog med Personalestyrelsen omkring en fremadrettet præcisering af regler for modtagelse af gaver mv. for ansatte i staten.

F. § 11. Justitsministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF JUSTITS-MINISTERIETS REGNSKAB

Justitsministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderer, at politiet og anklagemyndigheden har forbedret regnskabs-aflæggelsen i 2010, efter at Rigsrevisionen tog forbehold for politiet og anklagemyndighedens regnskab, mål- og resultatstyring og økonomistyring vedrørende 2009. Rigsrevisionens opfølgning på Statsrevisorernes beretning nr. 16/2008 om politireformen har desuden vist, at Rigspolitiet har igangsat en række omfattende og ambitiøse tiltag for at styrke mål- og resultatstyringen og økonomistyringen i politiet, men at dette fortsat er på et indledende stadie. Den fulde gevinst af politireformen kan først realiseres, når de grundlæggende redskaber er på plads, og det er en udfordrende opgave for politiet, da implementeringerne kræver en stram styring, så tidsplanen ikke overskrides.

Ved revisionen for 2009 afgav Rigsrevisionen en supplerende oplysning til Kriminalforsorgens regnskab, fordi omfanget af forpligtelser til reetablering af lejemål ikke kunne opgøres. Rigsrevisionens opfølgning i 2010 har vist, at forpligtelserne ikke er væsentlige i forhold til Kriminalforsorgens samlede økonomi, hvorfor Rigsrevisionen anser sagen for afsluttet.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Justitsministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

107. Justitsministeriet bestod i 2010 af 8 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om politiet og anklagemyndigheden, Kriminalforsorgen og Domstolsstyrelsen. Ministerområdet omfattede endvidere 3 selvejende institutioner, der finansieres helt eller delvist ved tilskud eller indtægter opkrævet i henhold til lov.

108. Politiet og anklagemyndigheden er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af politiet og anklagemyndighedens regnskaber på den interne revisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, og resultatet fra den interne revisions arbejde.

109. Justitsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 11.

Tabel 11. Justitsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	9.664
Øvrige driftsudgifter	4.981
Tilskud	1.537
Bruttoudgifter i alt	16.182
Bruttoindtægter	3.225

110. Justitsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Justitsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	3.399
Omsætningsaktiver	4.626
Aktiver i alt	8.025
Egenkapital	1.621
Hensættelser	127
Langfristet gæld	3.152
Kortfristet gæld	3.125
Passiver i alt	8.025

b. Den udførte revision

111. Rigsrevisionen har afgivet 3 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, politiet og anklagemyndigheden og Domstolsstyrelsen. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 5 revisioner uden erklæring og 3 revisioner med erklæring vedrørende selvejende institutioner.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af politiet og anklagemyndigheden
- revision af Kriminalforsorgen
- revision af Domstolsstyrelsen
- bevillingskontrol.

Revision af politiet og anklagemyndigheden

Opfølgning på revisionen af regnskaber for tidligere år

112. Ved revisionen af regnskaberne for 2008 og 2009 blev der konstateret svagheder ved politikredsenes afstemninger af regnskabsystemerne, jf. notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 4. Revisionen af regnskabet for 2010 viste, at kvaliteten af politikredsenes månedlige systemafstemninger generelt var tilfredsstillende. Desuden havde Rigspolitiet ultimo 2010 centralt afstemt de lokale og centrale systemer og ikke fundet væsentlige differencer.

Rigsrevisionen betragter dermed sagen som afsluttet.

Revision af politiet og anklagemyndigheden

113. Politiet og anklagemyndighedens regnskab er rigtigt. Revisionen viste, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Politiet og anklagemyndighedens forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt regnskab og foretages korrekte dispositioner.

114. Revisionen viste, at Rigspolitiet havde foretaget afstemning af alle væsentlige økonomisystemer, og at politikredsenes afstemninger af aktiver og passiver generelt var tilfredsstillende. Revisionen viste dog også, at bogføringen af politiets egenkapital ikke var fordelt korrekt på henholdsvis det omkostningsbaserede og det udgiftsbaserede regnskab. Sammenblandingen var opstået i tidligere år. Fejlene havde ikke betydning for politiet og anklagemyndighedens samlede regnskab. Rigspolitiet har indledt drøftelser med Økonomistyrelsen om at gennemføre de nødvendige bogføringstekniske korrektioner, som Rigspolitiet forventer gennemført inden afslutningen af regnskabet for 2011.

Revision af løn

115. Lønrevisionen ved politiet og anklagemyndigheden omfattede revision af Rigspolitiet og Københavns Vestegns Politi. Revisionen viste, at politiets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Politiets forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

116. Personalesagerne var veldokumenterede, og lønudbetalingerne var generelt korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. Den stikprøvevise gennemgang af lønbilag hos Rigspolitiet viste dog flere tilfælde af fejl i forbindelse med manuelle beregninger, på trods af at der var etableret funktionsadskilte kontroller.

Rigsrevisionen anbefalede, at Rigspolitiet begrænsede antallet af manuelle beregninger ved i højere grad at anvende de beregningsmuligheder, som er indbygget i lønsystemet. Det er Rigsrevisionens vurdering, at dette vil mindske risikoen for fejl og lette administrationen.

117. Ved Københavns Vestegns Politi konstaterede Rigsrevisionen, at der i betydeligt omfang var blevet udbetalt kompensation for "for korte fridage". Kompensation for "for korte fridage" udløses, hvis én eller flere fridage mellem 2 arbejdsdage er kortere end det, der er angivet i arbejdstidsaftalen for politiet. I flere tilfælde kunne udbetaling af kompensation have været undgået ved en bedre vagtplanlægning.

Rigsrevisionen fandt, at Københavns Vestegns Politi burde øge fokus på vagtplanlægningen, så kompensation for "for korte fridage" så vidt muligt undgås. Københavns Vestegns Politi oplyste, at de i 2011 vil implementere planlægningssystemet POLVAGT, og at dette system vil kunne sikre, at der kun i helt ekstraordinære situationer vil blive tale om "for korte fridage" og kun efter nærmere godkendelse.

118. Rigspolitiet og Københavns Vestegns Politi har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem. Justitsministeriet har oplyst, at planlægningssystemet POL-VAGT pr. september 2011 er implementeret i alle politikredse med undtagelse af Københavns Politi, hvor undervisning i og implementering af systemet er påbegyndt. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

It-revision af brugersystemer

119. It-revisionen ved Rigspolitiet viste, at it-sikkerheden i og omkring brugersystemerne Kassebogføring og Kriminalregisteret samlet set var tilfredsstillende.

Brugersystemet Kassebogføring er en samlet betegnelse for de lokale systemer, der håndterer bøder og gebyrer. Data fra disse systemer bliver overført til Navision. Kriminalregisteret anvendes bl.a. til at registrere afgørelser og støtte efterforskningen mv. i kriminalsager.

Rigsrevisionen konstaterede, at Rigspolitiet havde opbygget en betryggende sikkerhed i og omkring disse brugersystemer, som understøtter Rigspolitiets myndighedsopgaver. Rigspolitiet havde udpeget system- og dataejere og beskrevet opgave- og ansvarsfordelingen. Endelig fulgte Rigspolitiet løbende op på driften af systemerne hos den eksterne driftsleverandør.

Rigsrevisionens gennemgang af systemernes væsentligste kontroller viste, at der var etableret gode procedurer for systemadgang, ændringsstyring og logning samt en betryggende procedure omkring håndtering af stamdata.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at Rigspolitiet havde en god it-styring, som bl.a. var udmøntet i en it-sikkerhedspolitik og retningslinjer for it-sikkerheden. Rigspolitiet havde desuden prioriteret de it-sikkerhedsmæssige foranstaltninger på baggrund af en risikovurdering af it-anvendelsen. Endelig havde Rigspolitiet en tilfredsstillende beredskabsplan, som regelmæssigt blev afprøvet og opdateret.

Opfølgning på forbehold vedrørende politiet og anklagemyndighedens mål- og resultatstyring og økonomistyring

120. Rigsrevisionen tog ved revisionen af regnskabet for 2009 forbehold for, at politiet og anklagemyndighedens mål- og resultatstyring ikke var tilstrækkeligt implementeret, dokumenteret og dækkende, og at politiet og anklagemyndighedens økonomistyring i 2009 ikke var tilstrækkelig, fx vedrørende budgetopfølgning. Forbeholdene var bl.a. en konsekvens af Statsrevisorernes beretning nr. 16/2008 om politireformen.

121. Rigsrevisionen har i 2011 fulgt op på beretningen om politireformen og har i den forbindelse gennemgået og vurderet Rigspolitiets initiativer, jf. notat til Statsrevisorerne af 3. august 2011 om beretning om politireformen.

122. Det fremgår af notatet, at Rigspolitiet har igangsat en række omfattende og ambitiøse tiltag til at styrke mål- og resultatstyringen og økonomistyringen i politiet, men at dette fortsat er på et indledende stadie. Flere af tiltagene er indbyrdes afhængige og har en implementeringsperiode frem til 2013. Det fremgår, at politiet først kan realisere den fulde gevinst af politireformen, når de grundlæggende redskaber er på plads. Der ligger forude en udfordrende opgave for politiet, da en tilfredsstillende implementering af tiltagene kræver en stram styring, hvor der er fokus på, at tidsplanen ikke overskrides. Rigsrevisionen vil følge sagen i forbindelse med opfølgningen på beretningen om politireformen, da en række af tiltagene ikke er fuldt implementeret.

Revision af Kriminalforsorgen

123. Rigsrevisionen afgav ved revisionen for 2009 erklæring om Kriminalforsorgens regnskab uden forbehold, men med en supplerende oplysning om, at Kriminalforsorgen ikke havde foretaget tilstrækkelige hensættelser til en række forpligtelser, fx reetablering af lejemål og åremålsansættelser. Forpligtelsernes størrelse var på daværende tidspunkt ikke kendt, men Kriminalforsorgen var i gang med en undersøgelse af omfanget af forpligtelserne. Justitsministeren tog i sin redegørelse til beretningen den supplerende oplysning til efterretning, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 19.

Kriminalforsorgen opgjorde efterfølgende forpligtelsen til istandsættelse af lejede lokaler ved en eventuel fraflytning til i alt 7,5 mio. kr., svarende til en årlig udgift på 0,8 mio. kr., mens de årlige udgifter til fratrædelsesgodtgørelse til åremålsansatte blev beregnet til ikke at ville overstige 0,5 mio. kr. Kriminalforsorgen vurderede, at disse beløb ikke var væsentlige i forhold til den samlede økonomi. Der blev derfor ikke i Kriminalforsorgens regnskab for 2010 foretaget hensættelser til de nævnte forpligtelser, men oplysning om forpligtelsernes størrelse er medtaget i en note i årsrapporten.

Rigsrevisionen er enig i Kriminalforsorgens vurdering af væsentligheden og betragter sagen som afsluttet.

Revision af Domstolsstyrelsen

124. Revisionen viste, at Domstolsstyrelsens regnskab er rigtigt.

Rigsrevisionen vurderede, at Domstolsstyrelsen ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen ikke helt tilfredsstillende. De manglende afstemninger og kontroller indebar en risiko for, at aktiver og passiver ikke blev opgjort korrekt. Rigsrevisionen konstaterede imidlertid ikke ved revisionen væsentlige fejl og mangler.

125. Rigsrevisionen bemærkede, at Domstolsstyrelsen havde hensat 113,6 mio. kr. i feriepengeforpligtelse pr. 31. december 2010, mens forpligtelsen opgjort efter Økonomistyrelsens retningslinjer skulle have været 161,8 mio. kr. En del af fejlen på i alt 48,2 mio. kr. skyldtes ifølge styrelsen, at der ved udarbejdelsen af den tilpassede balance pr. 1. januar 2007 blev medtaget en feriepengeforpligtelse, som var 37,7 mio. kr. for lav.

Domstolsstyrelsen modtog efterfølgende Økonomistyrelsens tilladelse til at foretage en primokorrektion på 37,7 mio. kr. til delvis rettelse af fejlen. Styrelsen vil ved udgangen af 2011 regulere feriepengeforpligtelsen til det korrekte niveau i overensstemmelse med Økonomistyrelsens retningslinjer.

126. Revisionen viste desuden, at Domstolsstyrelsen i 2007 og 2008 ikke havde foretaget korrekt afregning af likviditet vedrørende indtægter fra retsafgifter mv. til Økonomistyrelsen. Det betød, at styrelsens egenkapital og likvide beholdninger var opført med 66,3 mio. kr. for meget ultimo 2010. Fejlen indebar desuden, at styrelsen havde oppebåret 3,3 mio. kr. for meget i renteindtægter.

Domstolsstyrelsen afregnede efterfølgende den overskydende likviditet og den for meget oppebårne renteindtægt til Økonomistyrelsen.

127. Endelig bemærkede Rigsrevisionen, at der ikke i regnskabet var hensat et beløb til reetablering af lejemål ved fraflytning. Domstolsstyrelsen udarbejdede på Rigsrevisionens foranledning en opgørelse, som viste, at forpligtelsen udgjorde i alt 26 mio. kr. Styrelsen har efterfølgende oplyst, at de i 2011 vil påbegynde opbygningen af en hensættelse til reetablering af lejemål i overensstemmelse med Økonomistyrelsens retningslinjer.

128. Domstolsstyrelsen følger således Rigsrevisionens bemærkninger om primokorrektion vedrørende feriepengeforpligtelse, afregning af likviditet og reetablering af lejemål.

Primokorrektion

En primokorrektion er en rettelse i regnskabet som følger af fx ændrede regnskabsprincipper, ressortændringer eller overdragelser til/fra staten, der betyder ændringer i statens aktiver og gæld. Primokorrekturene registreres direkte på den enkelte statuskonto. Primokorrekturene har indflydelse på statens egenkapital uden udgifts- eller indtægtsvirkning på staten.

Bevillingskontrol

129. Bevillingskontrollen viste et merforbrug på 184,4 mio. kr. på hovedkonto 11.21.21. Strafferetspleje mv., svarende til 19 % af bevillingen, et merforbrug på 57 mio. kr. på hovedkonto § 11.23.02. Bøder, parkeringsafgifter, salg af pas, køreprøver og kørekort mv., svarende til 14 % af bevillingen, og et merforbrug på 13,4 mio. kr. på hovedkonto 11.42.01. Sagsgodtgørelser mv., svarende til 19 % af bevillingen. De 3 hovedkonti er af bevillingstypen "Anden bevilling", hvor merforbrug normalt ikke kan afholdes uden forudgående indhentelse af bevillingsmæssig hjemmel.

De 2 førstnævnte hovedkonti hører under politiet og anklagemyndigheden, mens den sidstnævnte hører under Domstolsstyrelsen.

Rigsrevisionen konstaterede også i forbindelse med bevillingskontrollen for 2009 et merforbrug på de pågældende hovedkonti. Justitsministeriet oplyste i den forbindelse, at der grundet karakteren af de afholdte udgifter over tid havde udviklet sig en praksis, hvor det faktiske forbrug på kontiene afveg fra det budgetterede. Ministeriet ville dog tage sagen op med Finansministeriet i forbindelse med udarbejdelsen af finanslovsforslaget for 2012 med henblik på at tilvejebringe en klar hjemmel til denne praksis.

Justitsministeriet oplyste i forbindelse med bevillingskontrollen for 2010, at ministeriet havde rejst spørgsmålet om præcisering af hjemlen over for Finansministeriet, og at drøftelsen med Finansministeriet forventedes afsluttet i forbindelse med efterårets finanslovsforhandlinger.

Rigsrevisionen finder det vigtigt, at hjemmelsspørgsmålet afklares inden vedtagelsen af finanslovsforslaget for 2012.

G. § 12. Forsvarsministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF FORSVARSMINISTERIETS REGNSKAB

Forsvarsministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen har taget forbehold for Forsvarsministeriets departements tilsyn og kontrol med Forsvarskommandoen, jf. Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring.

Rigsrevisionen har desuden taget forbehold for Forsvarskommandoens økonomistyring, jf. Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring. Revisionen viste, at den nødvendige økonomistyring ikke er til stede. Dette har konsekvenser for Forsvarskommandoens aktivitets-, resurse- og omkostningsstyring og for Forsvarskommandoens muligheder for at foretage en rettidig og fyldestgørende planlægning og prioritering af opgaver og aktiviteter samt fordeling af resurser. Der er således behov for et betydeligt kvalitetsløft i økonomistyringen på Forsvarsministeriets område.

Forsvarskommandoens regnskab er blevet forbedret de seneste år og har været rigtigt i 2009 og 2010. Der er ligeledes sket en række forbedringer i forhold til Forsvarskommandoens it-styring og it-sikkerhed.

Rigsrevisionen finder det nødvendigt, at fokus på genopretningen af økonomien i Det Statslige Lodsvæsen fastholdes.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Forsvarsministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

130. Forsvarsministeriet bestod i 2010 af 8 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Forsvarskommandoen, hjemmeværnet, Farvandsvæsenet, Beredskabsstyrelsen (Redningsberedskabet), Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriets Interne Revision og Militærnægteradministrationen. Ministerområdet omfattede endvidere de 2 selv-ejende institutioner Beredskabsforbundet og Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, der er finansieret af tilskud.

131. Forsvarskommandoen, hjemmeværnet og Farvandsvæsenet er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af Forsvarskommandoens, hjemmeværnets og Farvandsvæsenets regnskaber på den interne revisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, revisioner gennemført i samarbejde med den interne revision og resultater fra den interne revisions arbejde.

132. Hjemmeværnets årsregnskab for 2010 består i lighed med tidligere år alene af en resultatopgørelse, mens hjemmeværnets aktiver og passiver indgår i Forsvarskommandoens samlede status og balance. Rigsrevisionen erklærer sig derfor om Forsvarskommandoens samlede årsregnskab, hvori hjemmeværnets resultatopgørelse indgår.

133. Forsvarskommandoens årsregnskab omfatter både et udgiftsbaseret driftsregnskab og en omkostningsbaseret status for 2010 samt en omkostningsbaseret årsrapport med en resultatopgørelse og balance for 2010. Årsagen hertil er, at Forsvarskommandoen og hjemmevernet endnu er omfattet af de udgiftsbaserede bevillingsregler.

134. Forsvarsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 13.

Tabel 13. Forsvarsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	11.024
Øvrige driftsudgifter	12.345
Tilskud	411
Bruttoudgifter i alt	23.780
Bruttoindtægter	1.284

135. Forsvarsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 14.

Tabel 14. Forsvarsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	32.199
Omsætningsaktiver	17.689
Aktiver i alt	49.888
Egenkapital	43.961
Hensættelser	478
Langfristet gæld	1.302
Kortfristet gæld	4.147
Passiver i alt	49.888

b. Den udførte revision

136. Rigsrevisionen har afgivet erklæring uden forbehold og supplerende oplysninger om Farvandsvæsenet. I erklæringerne om departementet og Forsvarskommandoen har Rigsrevisionen taget forbehold på 2 områder. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 6 revisioner uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- forbehold for Forsvarsministeriets departements tilsyn og kontrol med Forsvarskommandoen
- revision af Forsvarsministeriets departement
- forbehold for mangler ved Forsvarskommandoens økonomistyring
- revision af Forsvarskommandoen
- revision af Farvandsvæsenet.

Forbehold for Forsvarsministeriets departements tilsyn og kontrol med Forsvarskommandoen

137. Rigsrevisionen tager forbehold for Forsvarsministeriets departements tilsyn og kontrol med Forsvarskommandoen. Rigsrevisionen har gennemført en undersøgelse af forsvarets økonomistyring, jf. Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring. Revisionsresultaterne herfra indgår i Rigsrevisionens vurdering af departementets regnskab for 2010. Undersøgelsen af forsvarets økonomistyring viste, at departementet ikke i tilstrækkelig grad har koordineret og sammentænkt departementets tilsyn med Forsvarskommandoen, at departementets tilsyn ikke har tilstrækkelig struktur og sammenhæng, og at materialet fra Forsvarskommandoen ikke har været tilstrækkeligt anvendeligt og håndterbart, hvilket dog ikke har fået departementet til at stille klare og præcise krav til informationen. Endelig har revisionen vist, at der ikke har været tilstrækkelig løbende opfølgning på målene i resultatkontrakten.

Forsvarsministeriet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og har oplyst, at der er iværksat initiativer, der skal sikre, at der kommer yderligere fokus på departementets tilsynsforpligtelse, herunder at tilsynet foregår på en struktureret og dokumenteret måde, og at tilsynet er yderligere koordineret mellem de relevante kontorer. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

138. Siden 2008 har departementet haft særligt fokus på bevillingsstyring og regnskabsafklæggelse for at sikre bevillingsoverholdelse og et rigtigt regnskab i Forsvarskommandoen. Revisionen viste, at der forsat er behov for forbedringer på en række områder i forhold til forsvarets økonomistyring. Det gælder bl.a. departementets videndeling og kommunikation i forhold til den generelle tilsynsforpligtelse og den løbende opfølgning på rapportering fra Forsvarskommandoen.

139. I forhold til Forsvarskommandoens resultatkontrakt viste revisionen, at departementet ikke har sikret, at resultatkontrakten for 2010 blev underskrevet inden årets start, men først blev underskrevet den 1. oktober 2010. Med den sene underskrift har det ikke været muligt at sikre kontrakten den styringsmæssige effekt, som den skulle have haft i relationen mellem departementet og Forsvarskommandoen, da Forsvarskommandoen ikke løbende blev bedt om at forholde sig til resultatkravene i kontrakten.

140. Rigsrevisionen vil følge forsvarets økonomistyring i forbindelse med opfølgningen på Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring.

Revision af Forsvarsministeriets departement

141. Revisionen viste, at Forsvarsministeriets departements regnskab er rigtigt.

Revision af løn ved Forsvarsministeriets departement

142. Lønrevisionen for 2010 viste, at departementets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ikke fungerede helt tilfredsstillende og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Departementets forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

En stikprøvevis gennemgang viste, at der var en række fejl i de gennemgåede sager. Den stikprøvevis gennemgang viste videre, at der i forhold til tidsregistreringssystemet var fejl eller mangler i over halvdelen af de gennemgåede sager.

Ved lønrevisionen i 2011 konstaterede Rigsrevisionen, at departementet havde fulgt op på eller var i gang med at følge op på alle bemærkninger givet ved lønrevisionen for 2010. Rigsrevisionen vurderede, at departementets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder nu fungerede tilfredsstillende.

Forbehold for mangler ved Forsvarskommandoens økonomistyring

143. Rigsrevisionen har taget forbehold for Forsvarskommandoens økonomistyring på baggrund af en undersøgelse af forsvarets økonomistyring, jf. Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring. Rigsrevisionen har fulgt udviklingen i forsvarets økonomistyring tæt gennem flere år og afgav en supplerende oplysning om væsentlige mangler ved Forsvarskommandoens økonomistyring til regnskabet for 2009. Revisionsresultaterne fra beretningen om forsvarets økonomistyring indgår i Rigsrevisionens vurdering af Forsvarskommandoens regnskab for 2010. Revisionen viste, at den nødvendige økonomistyring ikke er til stede. Dette har konsekvenser for Forsvarskommandoens aktivitets-, resurse- og omkostningsstyring og for Forsvarskommandoens muligheder for at foretage en rettidig og fyldestgørende planlægning og prioritering af opgaver og aktiviteter samt fordeling af resurser. Den årlige opfølgning på Forsvarskommandoens resultatkontrakt sker bl.a. skriftligt i Forsvarskommandoens årsrapport. I årsrapporten er det hensigten at afrapportere på opnåede faglige og økonomiske mål.

Revisionen viste, at der ikke har været tilstrækkelig løbende opfølgning på målene i resultatkontrakten i hverken departementet eller i Forsvarskommandoen. Departementets manglende løbende opfølgning har betydet, at Forsvarskommandoen ikke har prioriteret resultatkontrakten, og at den dermed ikke har været styrende for Forsvarskommandoens virksomhed.

Forsvarets økonomistyring, styringsredskaber og interne organisering

144. Revisionen viste, at økonomistyringen i forsvaret bygger på forsvarets virksomhedsmodel. Modellen anvendes i praksis ikke i sin helhed og har dermed ikke haft den styringsmæssige effekt, som den burde have haft. Der mangler tilstrækkeligt kendskab til modellen i Forsvarskommandoen, og der er ikke tilstrækkelig overensstemmelse mellem Forsvarskommandoens krav til økonomistyring og den måde, den praktiseres på hos niveau II- og III-myndighederne.

145. Revisionen viste desuden en manglende implementering af og sammenhæng mellem de enkelte styringsredskaber og -processer, hvilket betyder, at økonomistyringen i forsvaret er mangelfuld, fragmenteret og usammenhængende. Forsvarskommandoen har ikke klart og entydigt defineret rammerne for forsvarets økonomistyring, ligesom Forsvarskommandoen ikke har opdateret de centrale styringsdokumenter, som skal understøtte forsvarets økonomistyring. Forsvarskommandoen sikrer ikke, at årsprogrammet foreligger forud for det år, årsprogrammet er gældende for, hvilket har konsekvenser for planlægning og prioritering af opgaver og resurser. Forsvarskommandoens interne organisering har ikke understøttet sammenhængen mellem forsvarets styringsredskaber. Der mangler kommunikation, samarbejde og koordinering internt i Forsvarskommandoen om økonomistyringen. Forsvarskommandoen har dermed ikke haft tilstrækkeligt overblik over forsvarets økonomistyring.

Forsvarets anvendelse af totalomkostningsprincippet

146. Revisionen viste, at Forsvarskommandoen endnu ikke har implementeret totalomkostningsprincippet og dermed ikke i tilstrækkelig grad kan fordele omkostninger til slutprodukter og støtteprodukter på en styringsrelevant måde. Omkostningsrammerne er fejlbehæftede og meldes sent ud i det år, de skal være styrende for, hvilket betyder, at de ikke kan danne grundlag for en hensigtsmæssig økonomistyring.

Satserne til intern afregning er behæftet med usikkerhed og giver ikke forsvaret et korrekt billede af de enkelte myndigheders omkostninger. Satserne giver dermed ikke grundlag for en retvisende fordeling af omkostninger. Hermed kan forsvaret ikke prisfastsætte opgaver og aktiviteter.

Revisionen viste, at Forsvarskommandoen mere end et årti efter, at projektet vedrørende totalomkostningsprincippet blev igangsat, endnu ikke i tilstrækkelig grad kan fordele omkostninger og dermed ikke kender prisen på opgaver og aktiviteter.

Dette finder Rigsrevisionen ikke tilfredsstillende.

Forsvarskommandoens årsrapport for 2010

147. Den årlige opfølgning på Forsvarskommandoens resultatkontrakt sker bl.a. skriftligt i Forsvarskommandoens årsrapport. I årsrapporten er det hensigten at afrapportere på opnåede faglige og økonomiske mål.

Indtil 2010 var Forsvarskommandoen opdelt således, at ansvaret for udarbejdelse af resultatkontrakten var placeret i Planlægningsstaben henholdsvis Strategi- og Koordinationsstaben, mens det var Økonomistaben, som var ansvarlig for at udarbejde årsrapporten. Revisionen viste, at den organisatoriske opdeling af ansvaret i forhold til måloppstilling i resultatkontrakten og målopfølgningen i årsrapporten samt en manglende koordinering mellem stabene medførte, at der i resultatkontrakten for 2009 og årsrapporten for 2009 ikke var tilstrækkelig sammenhæng mellem målene og den efterfølgende opfølgning. Forsvarskommandoen foretog i 2010 en organisatorisk omlægning af opgaver for bl.a. at styrke sammenhængen mellem mål fastsat i resultatkontrakten og målopfølgningen beskrevet i årsrapporten. Fra 2010 var det således Økonomistaben i Forsvarskommandoen, der havde ansvaret for udarbejdelse af både resultatkontrakten og årsrapporten.

Revisionen viste også, at der i forhold til 2009 var langt bedre sammenhæng mellem de opstillede mål i resultatkontrakten for 2010 og målopfølgningen i Forsvarskommandoens årsrapport for 2010. Revisionen viste dog også, at der i resultatkontrakten for 2010 ikke var koblet finansielle og faglige oplysninger, og der dermed ikke blev sikret sammenhæng mellem økonomi og opgaveløsning. Den manglende kobling i resultatkontrakten medførte, at der i årsrapporten ikke blev foretaget en tilstrækkelig afrapportering af opnåede faglige og økonomiske mål. Der blev således ikke foretaget en fordeling af planlagte eller anvendte økonomiske resurser på alle mål i årsrapporten.

Rigsrevisionen vil følge forsvarets økonomistyring i forbindelse med opfølgningen på Statsrevisorernes beretning nr. 8/2010 om forsvarets økonomistyring.

Revision af Forsvarskommandoen

Metode til nedskrivning af varebeholdninger

148. Revisionen viste, at Forsvarskommandoens regnskab er rigtigt.

Ved opgørelsen af varebeholdninger pr. 31. december 2010 har Forsvarskommandoen foretaget en samlet nedskrivning på 17.051 mio. kr. af den bogførte værdi på 30.432 mio. kr. til den regnskabsmæssige værdi på 13.381 mio. kr. Nedskrivningen skyldes bl.a. udfasning, omklassifikation til faste anlægsaktiver og nedskrivninger på grund af værdiforringelse. Nedskrivninger grundet værdiforringelse udgør alene 14.305 mio. kr. Rigsrevisionen gennemgik ved revisionen for 2010 nedskrivningsmetoden og den underliggende dokumentation.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Forsvarskommandoen i 2010 har forbedret og præciseret sin nedskrivningsmetode. Rigsrevisionen vurderer, at der foreligger gode og velbegrundede beskrivelser af selve nedskrivningsmetoden og valget af nedskrivningsprincipper, ligesom der foreligger veldokumenterede datagrundlag for de bagvedliggende beregninger i nedskrivningsmodellen. Selv om der fortsat er enkelte områder i nedskrivningsmetoden, der kan forbedres, vurderer Rigsrevisionen, at den anvendte nedskrivningsmetode i 2010 sikrer et hensigtsmæssigt grundlag for beregningen af nedskrivninger for ukurans og langsomt forbrugte varebeholdninger i 2010. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Opfølgning på de 2 projekter "Anvendt regnskabspraksis" og "Regnskabsprocesser i forsvaret"

149. I Forsvarskommandoens notat "Slut afmelding på handlingsplanen 2006 vedr. åbningsbalance, lagre mv." af maj 2010 lagde Forsvarskommandoen op til, at handleplanen 2006 skulle lukkes. Forsvarskommandoen ville i stedet for fremadrettet rapportere fremdriften til Rigsrevisionen i 2 nye projekter, henholdsvis projekt "Anvendt regnskabspraksis" og projekt "Regnskabsprocesser i forsvaret".

Projekt "Anvendt regnskabspraksis"

150. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Forsvarskommandoens udkast til justering af anvendt regnskabspraksis er dækkende i forhold til de problemstillinger, som var udestående fra handlingsplanen 2006. Rigsrevisionen er enig i prioriteringen af de enkelte dele i projektet og finder, at rækkefølgen i de enkelte delopgaver i projektet er hensigtsmæssigt prioriteret.

Rigsrevisionen finder det imidlertid ikke tilfredsstillende, at de grundlæggende og væsentligste forudsætninger ikke er på plads, at den systemmæssige understøttelse på visse områder er usikker, og at en række risici forbundet med projektet ikke er endeligt vurderet eller afklaret. Rigsrevisionen finder det ikke helt tilfredsstillende, at den manglende fremdrift kan skabe usikkerhed for, om den nye regnskabspraksis kan implementeres med virkning for regnskabsåret 2011.

Projekt "Regnskabsprocesser i forsvaret"

151. Det er Rigsrevisionens vurdering, at projektet ikke afdækker alle kendte problemstillinger, ligesom det heller ikke indeholder alle udestående punkter fra handlingsplanen 2006.

Efter Rigsrevisionens vurdering bør projekt "Regnskabsprocesser i forsvaret" ikke kun omfatte Forsvarets Materieltjenestes regnskabsproblemstillinger, forretningsgange og interne kontroller, som udføres i økonomiafdelingen i Forsvarets Materieltjeneste. Projektet bør også omfatte de forretningsprocesser, som ligger uden for økonomiafdelingen. Det gælder bl.a. de indirekte genererede regnskabsdata til økonomiafdelingen. Rigsrevisionen finder samtidig, at det er nødvendigt, at uddannelse af chefer og medarbejdere indgår i projekt "Regnskabsprocesser i forsvaret".

Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende, at der stadig ikke foreligger en tids- og resurseplan på projektets uafsluttede punkter. Projektet er omfattende, og det er derfor nødvendigt, at der udarbejdes en plan for, hvordan Forsvarskommandoen kan sikre en målrettet styring og gennemførelse af projektet. Rigsrevisionen finder, at Forsvarskommandoen bør intensivere arbejdet med handlingsplanen.

Rigsrevisionen har i 2010 konstateret, at Forsvarets Regnskabstjeneste og økonomiafdelingen i Forsvarets Materieltjeneste i forbindelse med regnskabsaflæggelsen har gennemført betydelige kompenserende kontroller og omfattende oprydningsarbejde. Rigsrevisionen vurderede, at arbejdet er meget resursekrævende, fordi der er flere forretningsgange i de daglige rutiner i Forsvarets Materieltjeneste, som ikke i tilstrækkeligt omfang understøtter aflæggelsen af et rigtigt regnskab. Det har derfor krævet et væsentligt oprydningsarbejde og kompenserende kontroller efterfølgende.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at der ikke har været den fornødne fremdrift i 2010 og i 1. kvartal af 2011 i projekt "Regnskabsprocesser i forsvaret" som helhed. Mange af problemstillingerne i Forsvarets Materieltjenestes handleplan har været kendt af Forsvarskommandoen i flere år, men projekt "Regnskabsprocesser i forsvaret" blev først igangsat i august 2010.

Opfølgning på ledelsesinformation mv. i Forsvarets Materieltjeneste

152. Rigsrevisionen har i samarbejde med Forsvarsministeriets Interne Revision foretaget en opfølgning på Forsvarets Materieltjenestes ledelsesinformation, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 21.

Det fremgik af beretningen, at der fortsat ikke var sammenkobling mellem Forsvarets Materieltjenestes finansielle og ikke-finansielle ledelsesinformation, og at det var Rigsrevisionens vurdering, at den ikke-finansielle ledelsesinformation ikke var tilstrækkelig systematisk og struktureret og dermed ikke gav et tilstrækkeligt overblik.

Revisionen foretog en sammenligning af den tidligere og nuværende ledelsesinformation og konstaterede, at den månedlige ledelsesinformation fortsat udelukkende indeholdt bilag og rapporter om finansiel ledelsesinformation. Der fandtes ikke opgørelser over den gennemførte aktivitet eller produktion ved Forsvarets Materieltjeneste.

Revisionen finder det ikke tilfredsstillende, at Forsvarets Materieltjeneste endnu ikke har skabt sammenkobling mellem den finansielle og ikke-finansielle ledelsesinformation. Revisionen finder det samtidig ikke tilfredsstillende, at den ikke-finansielle ledelsesinformation ikke er blevet mere systematisk og struktureret i forhold til 2009.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Revision af løn ved Forsvarskommandoen

153. Lønrevisionen viste, at Forsvarskommandoens forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Forsvarskommandoens forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner. Lønrevisionen viste dog også, at Forsvarskommandoens dispositioner i forhold til indgåelse af konsulentkontrakter med tidligere ansatte ikke fungerede helt tilfredsstillende.

Rigsrevisionen vurderede, at den organisatoriske tilrettelæggelse af løn- og personaleområdet internt virkede hensigtsmæssig med en klar opgave- og ansvarsfordeling. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, og at lønudbetalingerne var korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. Rigsrevisionen lagde videre vægt på, at der i ca. $\frac{1}{3}$ af de 48 gennemgåede konsulentkontrakter blev benyttet tidligere ansatte til at løse driftsopgaver, og i flere tilfælde blev der benyttet konsulenter frem for overenskomstmæssige ansættelser, når der reelt var tale om et egentligt ansættelsesforhold.

Rigsrevisionen anbefalede bl.a., at der sker en opstramning af de funktionsadskilte kontroller ved manuelle beregninger af variable ydelser. Rigsrevisionen anbefalede videre, at der som udgangspunkt ikke anvendes konsulenter til at løse almindelige driftsopgaver, hvor myndigheden selv har eller burde have den fornødne kompetence, og at der indgås regulære ansættelsesaftaler. Endelig anbefalede Rigsrevisionen, at Forsvarskommandoen alene ansætter tidligere ansatte tjenestemænd på konsulentkontrakter i forbindelse med pensionering som 60-årige med henblik på fastholdelse af specialviden.

Forsvarskommandoen har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning og vil følge dem.

154. Ved revisionen fulgte Rigsrevisionen desuden op på status for Forsvarskommandoens gennemgang af pensionsforhold for civilansatte, der i forbindelse med overgangen til den nuværende overenskomst med Offentligt Ansattes Organisationer (OAO) i 1999 var blevet indplaceret med en forkert pensionsanciennitet i pensionssystemet. Forsvarskommandoen blev gjort opmærksom på fejlen i november 2008 og har siden arbejdet på at gennemgå og rette sagerne. Gennemgangen af sager omfatter ca. 6.000 ansatte. Forsvarskommandoen oplyste, at der i oktober 2010 var gennemgået ca. 2.300 ud af de i alt ca. 6.000 sager. Forsvarskommandoen forventede, at den samlede efterbetaling ligger på ca. 35-45 mio. kr. Hertil kommer en bod, der endnu er ukendt. Forsvarskommandoen har videre oplyst, at fejlene havde givet anledning til at se på pensionsancienniteten i forsvarets øvrige overenskomster. Der er i den forbindelse blevet fundet fejl i pensionsancienniteten ved Hærens Konstabel- og Korporalsforenings (HKKF) minipension og A-bonusordning. 2.900 sager er gennemgået vedrørende HKKF's minipension, hvilket har resulteret i en efterbetaling på ca. 2 mio. kr. og morarenter på 700.000 kr. Sagen om HKKF's minipension blev afsluttet i 2010. Rigsrevisionen har efterfølgende fået oplyst, at gennemgangen af HKKF's A-bonusordning, der omfatter i alt 10.300 sager, ligeledes blev afsluttet med udgangen af 2010. Gennemgangen resulterede i en efterbetaling på ca. 3,1 mio. kr. og morarenter på ca. 1,2 mio. kr. Der var indgået forlig om bod til HKKF på i alt 400.000 kr.

Rigsrevisionen er opmærksom på, at gennemgangen af sagerne er resursekrævende, og finder det derfor tilfredsstillende, at der er fremdrift i Forsvarskommandoens gennemgang af pensionsforholdene.

Opfølgning vedrørende revision af it ved Forsvarskommandoen

155. Rigsrevisionen vurderede, at Forsvarskommandoens it-styring og generelle it-sikkerhed på de reviderede områder var tilfredsstillende. It-revisionen omfattede primært it-styringen i Forsvarskommandoen og økonomistyringssystemet DeMars, herunder opfølgning på udestående forhold fra sidste år, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 22.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen vægt på, at der var sket væsentlige forbedringer i løbet af 2010. Forsvarskommandoen havde fået etableret en bedre styring af it-området og etableret kompenserende kontroller på de områder, hvor der tidligere havde været væsentlige svagheder. Forbedringerne vedrørte især en række tidligere konstaterede mangler i it-systemsikkerhed bl.a. forårsaget af utilstrækkelig funktionsadskillelse. Forsvarskommandoen havde endvidere udarbejdet et udkast til en ny IKT-strategi (Informations- og Kommunikationsteknologi) og havde igangsat opdateringer af bestemmelsesgrundlag, procedurer mv.

Rigsrevisionen anbefalede Forsvarskommandoen at fastholde fokus på fremdrift i udarbejdelse og implementering af IKT-strategien, sikkerhedsbestemmelser mv., og at der fortsat bliver gennemført kompenserende kontroller, indtil kontrolsvaghederne er afdækket tilfredsstillende.

156. Revisionen af risici ved DeMars viste, at der var sket forbedringer på flere områder. Fx var svagheder vedrørende beskyttelse af data og programmer blevet afdækket ved kompenserende kontroller. Endvidere var der iværksat udarbejdelse af nye/ajourførte sikkerhedsbestemmelser, retningslinjer og procedurer til brug i forbindelse med den kommende leverandørs overtagelse af DeMars-driften.

157. Forsvarsministeriets Interne Revisions gennemgang af implementeringen af det koncernfælles projektmodul (PS modulet) viste, at formålet med modulet ikke var opfyldt, idet modulet ikke var implementeret i Forsvarets Materieltjeneste. Forsvarskommandoen havde endvidere ikke opgjort omkostningerne til personelressurser ved projektet. Disse forhold fandt den interne revision ikke tilfredsstillende. Den interne revision fandt dog, at den tekniske implementering i Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste var tilfredsstillende.

158. Rigsrevisionen vil følge sagen.

Revision af Farvandsvæsenet

Opfølgning på genopretningsplanen i Det Statslige Lodsvæsen

159. Rigsrevisionen afgav i erklæringen om Farvandsvæsenets regnskab for 2009 en supplerende oplysning om, at Det Statslige Lodsvæsen havde genereret et underskud på 49,5 mio. kr., og at trækket på kassekreditten ultimo 2009 udgjorde 109,9 mio. kr. Farvandsvæsenet anførte i sin årsrapport for 2009, at underskuddet indebar, at Det Statslige Lodsvæsen isoleret set ikke var selv bærende og selvfinansierende i 2009.

Rigsrevisionen har fulgt op på fremdriften i den genopretningsplan, der blev iværksat i 2009 for at forbedre økonomien i Det Statslige Lodsvæsen, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 23. Farvandsvæsenet fremsender nu månedsvist rapportering til Forsvarsministeriet. Rigsrevisionen vurderer, at rapporteringen er dækkende, men konstaterede samtidig, at der var betydelig tidsmæssig forsinkelse i rapporteringen, hvilket gjorde den mindre aktuel og styringsrelevant. Farvandsvæsenet oplyste, at Det Statslige Lodsvæsen i 2010 har samlet administrationen i én enhed og arbejder på at strømline procedurerne for indsamling af økonomidata, herunder data til brug for rapporteringen på genopretningsplanen. Det Statslige Lodsvæsen forventer, at justeringen af procedurerne kan nedsætte produktionstiden for rapporteringen på genopretningsplanen. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

160. Ifølge planen for 2010 skulle der opnås et driftsresultat på 6,6 mio. kr. og en reduktion i gælden, så den ikke oversteg 96,6 mio. kr. ultimo året. Driftsresultatet blev nået med 6,8 mio. kr., mens reduktionen i gælden ikke blev nået, idet gælden steg til 109,4 mio. kr. Kassekreditte ultimo året udgjorde 123,8 mio. kr., der fratrukket bankindeståender udgjorde 109,4 mio. kr. Samtidig konstaterede Rigsrevisionen, at Det Statslige Lodsvesen havde forfaldne tilgodehavender på 25,3 mio. kr. Det er Rigsrevisionens vurdering, at der ikke havde været tilstrækkeligt fokus på debitorstyringen, og at dette har medvirket til, at den planlagte reduktion af kassekreditte ikke blev opnået. Farvandsvesenet oplyste, at Det Statslige Lodsvesen i sommeren 2011 har fastansat en medarbejder, hvis hovedopgave består i at følge op på udestående fordringer. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

161. Genopretningsplanen opererer med, at der skal gennemføres investeringer i nye lods både svarende til 1,5 lods båd pr. år i perioden 2010-2016. Rigsrevisionen konstaterede, at Det Statslige Lodsvesen ikke fulgte denne investeringsplan, da der ikke var investeret i nye lods både i 2010. Farvandsvesenet oplyste, at afvigelsen skete på baggrund af et analysearbejde, der viste et mindre behov for nyinvesteringer end det, genopretningsplanen opererer med. Dette skyldes dels indførelse af tomandslodsninger, der indebærer mindre behov for transport af lodser pr. lods båd, dels flytning af lodsstationer tættere på de positioner på havet, hvorfra der udføres lodsninger, dels at lods bådene generelt er godt vedligeholdt, og dels at levetidsforlængelser kan udgøre et operativt og attraktivt alternativ til nyanskaffelser. Det er Rigsrevisionens vurdering, at lods bådene er en helt central kapacitet til sikring af indtægtsgrundlaget i Det Statslige Lodsvesen, og at en manglende udskiftning kan få en negativ indflydelse på indtægtsgrundlaget.

162. Rigsrevisionen finder Farvandsvesenets initiativer tilfredsstillende, men Rigsrevisionen finder det samtidig nødvendigt, at fokus på genopretningen af økonomien i Det Statslige Lodsvesen fastholdes.

Rigsrevisionen vil følge sagen.

Revision af løn ved Det Statslige Lodsvesen

163. Lønrevisionen viste, at Det Statslige Lodsvesens forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ikke fungerede helt tilfredsstillende og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Lodsvesenets forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen især vægt på, at der var svagheder i bemanningen af især lønadministrationen og vagtplanlægningen. Det var samtidig Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsinstruksen ikke indeholdt en fyldestgørende beskrivelse af forretningsgange og interne kontroller på personale- og lønområdet. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne ikke i alle tilfælde var fuldt dokumenteret, og at lønindrapporteringer ikke blev kontrolleret funktionsadskilt. Det Statslige Lodsvesen havde etableret en formaliseret budgetopfølgingsprocedure på lønområdet, og den organisatoriske tilrettelæggelse af løn- og personaleområdet virkede hensigtsmæssig med en klar opgave- og ansvarsfordeling.

Rigsrevisionen anbefalede bl.a., at der udarbejdes vejledninger, der kan medvirke til at sikre en ensartet administration for de løn- og personalemæssige opgaver, der bliver løst decentralt, og at regnskabsinstruksen opdateres. Rigsrevisionen anbefalede videre, at der udarbejdes beskrivelser af forretningsgangene for særlige ydelser og lønadministrationen.

Farvandsvesenet har efterfølgende oplyst, at Det Statslige Lodsvesen primo 2011 har ansat yderligere en medarbejder, hvis arbejdstid skal deles mellem vagtplanlægningen og lønadministrationen. Videre har Det Statslige Lodsvesen igangsat et arbejde med ajourføring af økonomihåndbogen, hvori processer og forretningsgange for lønområdet – gældende for én fælles administrativ enhed – vil blive beskrevet. Rigsrevisionen finder de igangsatte initiativer tilfredsstillende.

Forsvarsministeriet har oplyst, at ministeriet – set i lyset af den nuværende likviditetssituation – arbejder på at forenkle den eksisterende lønstruktur i Det Statslige Lods væsen. Der er i den forbindelse taget kontakt til Personalestyrelsen.

Det Statslige Lods væsen har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

H. § 15. Socialministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF SOCIALMINISTERIETS REGNSKAB

Socialministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Socialministeriets afstemninger af statuskonti er forbedret. Afstemningen af kontoen for refusion af udgifter til kommunerne er dog fortsat ikke løst.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Socialministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

164. Socialministeriet bestod i 2010 af 7 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Ankestyrelsen, Servicestyrelsen, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd og Kofoeds Skole. Revisionen af ministerområdet omfatter endvidere Sygekassens Helsefond, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

165. Kofoeds Skole er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af Kofoeds Skoles regnskab på den interne revisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, og resultaterne fra den interne revisions arbejde.

166. Socialministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 15.

Tabel 15. Socialministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	569
Øvrige driftsudgifter	502
Overførsler til/fra kommuner	3.944
Tilskud	10.080
Bruttoudgifter i alt	15.095
Bruttoindtægter	3.339

167. Socialministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 16.

Tabel 16. Socialministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	2.987
Omsætningsaktiver	31.126
Aktiver i alt	34.113
Egenkapital	+36.184
Hensættelser	56.206
Langfristet gæld	2.872
Kortfristet gæld	11.219
Passiver i alt	34.113

b. Den udførte revision

168. Rigsrevisionen har afgivet 3 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd og Kofoeds Skole. Rigsrevisionen gennemførte endvidere 4 revisioner uden erklæring. Endelig har Rigsrevisionen afgivet påtegning for Sygekassernes Helsefond, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Socialministeriets departement
- revision af SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
- revision af Servicestyrelsen.

Revisionen af Socialministeriets udgifter til statsrefusion til kommunerne i 2010 på 3,9 mia. kr. er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om statens overførsler til kommuner og regioner i 2010, som er afgivet i november 2011.

Revision af Socialministeriets departement

169. Revisionen viste, at Socialministeriets departements regnskab er rigtigt. Det var Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabets rigtighed.

170. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionsbesøget i oktober 2010, at mellemregningskontoen vedrørende refusion af kommunernes udgifter ikke var afstemt og udlignet. Departementet oplyste, at kontoen ville blive afstemt og udlignet inden udgangen af december 2010. Kontoen var fortsat ikke afstemt og udlignet ved afslutningen af regnskabet.

Departementet har oplyst, at der efterfølgende er udfærdiget en ny proces og arbejdsgang for udligning og afstemning af kontoen. Departementet har endvidere oplyst, at kontoen er afstemt ved udgangen af september 2011, og at der løbende foretages udligninger.

Rigsrevisionen har nærmere omtalt den manglende afstemning og udligning af mellemregningskontoen i beretning til Statsrevisorerne om statens overførsler til kommuner og regioner i 2010, som er afgivet i november 2011. Rigsrevisionen vil følge sagen i forbindelse med opfølgningen på denne beretning.

De øvrige afstemninger var tilfredsstillende, ligesom departementet havde fulgt Rigsrevisionens tidligere anbefalinger vedrørende tilsyn og styring, herunder grundlaget for godkendelse af regnskabet.

Revision af SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

171. Revisionen viste, at SFI's regnskab er rigtigt. Det var Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder understøttede, at der kunne udarbejdes et rigtigt regnskab.

Vurderingen var særligt baseret på de regnskabsmæssige rammer, forvaltning af interne bilag, eksterne udgifter og kreditorer og forvaltning af aktiver, der alle blev vurderet som tilfredsstillende. Det var videre Rigsrevisionens vurdering, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love mv.

Det blev dog bemærket under revisionen, at den indtægtsdækkede virksomhed ikke var beskrevet i regnskabsinstruksen for SFI, hvorfor Rigsrevisionen anbefalede, at dette så væsentlige område blev indarbejdet.

172. Rigsrevisionen har undersøgt, om den indtægtsdækkede virksomhed blev varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen viste, at kontoen "Tilgodehavender" i balancen også indeholdt igangværende arbejder for fremmed regning og forudbetalinger på igangværende arbejder for fremmed regning. Da dette ikke er i overensstemmelse med god regnskabsskik, og der dermed ikke gives et tydeligt billede af den indtægtsdækkede virksomhed, anbefalede Rigsrevisionen derfor, at SFI fremover opdelte disse poster særskilt i regnskabet.

173. SFI vil følge Rigsrevisionens anbefaling.

Revision af løn

174. Lønrevisionen viste, at SFI's forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. SFI's forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt regnskab og foretages korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderede, at den organisatoriske tilrettelæggelse af løn- og personaleområdet virkede hensigtsmæssig med en klar opgave- og ansvarsfordeling. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, og at lønudbetalingerne var korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. SFI's løn- og personalepolitikker levede op til Finansministeriets retningslinjer, og SFI havde etableret en formaliseret budgetopfølgingsprocedure på lønområdet. Revisionen viste videre, at SFI ikke overholdt ferieaftalens bestemmelse om, at det alene er optjent ferie ud over 20 dage, der kan overføres til det følgende ferieår, og at SFI i tilfælde af ændringer i arbejdstiden ikke havde faste procedurer for ferielønsregulering.

Rigsrevisionen fandt, at SFI skal overholde ferieaftalens bestemmelser vedrørende overførsel af ferie og ferielønsregulering.

SFI har taget Rigsrevisionens bemærkning til efterretning og vil følge den.

Revision af Servicestyrelsen

It-revision

175. Rigsrevisionen har i 2010 og 2011 fulgt op på Servicestyrelsens arbejde med at rette op på de konstaterede svagheder i it-systemet VIAS, der anvendes til administration af tilskud til specialrådgivning mv. til handicappede og udsatte mennesker, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 26.

Ved opfølgningen konstaterede Rigsrevisionen, at Servicestyrelsen havde fulgt op på anbefalingerne fra 2009. Styrelsen havde etableret kontroller, der reducerede risikoen for fejludbetalinger, og havde etableret en procedure for afstemning af VIAS til finansbogføringen.

Endvidere havde Servicestyrelsen udarbejdet en sikkerhedsinstruks med samlede beskrivelser af forretningsgange og regler for brug af VIAS. Styrelsen havde gennemgået medarbejderes og udviklingskonsulenters adgang til VIAS, og styrelsen gennemførte og dokumenterede løbende afstemning af data i VIAS med de poster, som blev overført til og bogført i Navision. Derudover havde styrelsen indgået en serviceaftale med Socialministeriets Koncern IT om it-drift af VIAS.

Endelig viste gennemgangen, at Servicestyrelsen havde beskrevet den maskinelle funktionsadskillelse, der var etableret i systemet ved anvisning af beløb over 125.000 kr., herunder beskrevet en manuel kontrolprocedure, der kunne kompensere for, at denne funktionsadskillelse ikke omfattede godkendelse af betalinger under denne beløbsgrænse. Styrelsen forventede at tage proceduren i brug i november 2011.

Rigsrevisionen anser sagen for afsluttet.

I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OM INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIETS REGNSKAB

Indenrigs- og Sundhedsministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Den økonomiske støtte til Folketingets partier er korrekt opgjort og udbetalt i 2010.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Indenrigs- og Sundhedsministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

176. Indenrigs- og Sundhedsministeriet bestod i 2010 af 14 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Regional Statsforvaltning og Statens Serum Institut.

177. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 17.

Tabel 17. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.804
Øvrige driftsudgifter	1.695
Tilskud ¹⁾	192.239
Bruttoudgifter i alt	195.738
Bruttoindtægter	3.904

¹⁾ Under tilskud indgår bl.a. kommunale/regionale (blok)tilskud og refusion af moms til kommuner og regioner.

178. Indenrigs- og Sundhedsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 18.

Tabel 18. Indenrigs- og Sundhedsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	1.615
Omsætningsaktiver	1.512
Aktiver i alt	3.127
Egenkapital	+367
Hensættelser	928
Langfristet gæld	1.255
Kortfristet gæld	1.311
Passiver i alt	3.127

b. Den udførte revision

179. Rigsrevisionen har afgivet 3 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 11 revisioner uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Indenrigs- og Sundhedsministeriets departement
- bevillingskontrol af Sundhedsvæsenets Patientklagenævn
- revision af Statens Serum Institut
- bevillingskontrol af tilskud til forbedring af forholdene for mennesker med sindslidelser.

Revisionen af bloktilskud og særtilskud til kommuner og regioner i 2010 på i alt 160,4 mia. kr. er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om statens overførsler til kommuner og regioner i 2010, som er afgivet i november 2011.

180. Rigsrevisionen konstaterede, at der ikke var udbetalt midler fra kontoen for fremtidens sygehusstruktur, og at der ved udgangen af 2010 henstod et akkumuleret overskud til videreførsel på 2,5 mia. kr.

Rigsrevisionen planlægger over en længere årrække at udarbejde flere beretninger om regionernes sygehusbyggerier, der udgør en af de største anlægsinvesteringer i Danmark nogensinde og omfatter en række meget store og komplekse byggeprojekter. Der er en række risici og udfordringer forbundet med investeringerne, og det er nødvendigt, at regionerne både har et strategisk og operationelt fokus på at håndtere disse risici. Den første af de kommende beretninger om regionernes sygehusbyggerier vil fokusere på, om regionernes organisatoriske og økonomiske tilrettelæggelse af sygehusbyggerierne afspejler de risici, der knytter sig til byggeriernes kompleksitet. Undersøgelsen vil bl.a. omfatte emner om fastsættelse af mål og strategier for regionernes byggerier, regionernes opbygning af en kompetent og beslutningsdygtig byggeorganisation, en sikker og rettidig økonomistyring samt systematisk risikostyring, jf. notat til Statsrevisorerne af 13. september 2010 om tilrettelæggelsen af en større undersøgelse af regionernes sygehusbyggeri.

Revision af Indenrigs- og Sundhedsministeriets departement

181. Revisionen viste, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets departements regnskab er rigtigt.

Revision af partistøtte

182. Rigsrevisionen har fra 2001 haft lovhjemmel til at kræve regnskabsmateriale vedrørende ydede tilskud til de politiske partier mv. til gennemsyn direkte fra tilskudsmodtager. Denne hjemmel er givet med henblik på at undersøge, om betingelserne for tilskud er opfyldt, og om tilskuddet er anvendt i overensstemmelse med lovgivningen. Lovgivningen giver ikke Rigsrevisionen adgang til at foretage forvaltningsrevision hos tilskudsmodtager.

Ved revisionen af administrationen af partistøtten i departementet var det Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Departementets forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt regnskab og foretages korrekte dispositioner.

Revisionen viste, at departementet havde opgjort støttebeløbet pr. stemme og parti i 2010 korrekt, ligesom midlerne var udbetalt til tilskudsmodtager. Departementet havde kontrolleret, om de krævede ansøgninger og den øvrige dokumentation var indsendt i rette tid, ligesom departementet havde gennemgået og vurderet det indsendte materiale. Revisionen viste dog, at kontrollen ikke i alle tilfælde havde været helt fyldestgørende, da der manglede enkelte oplysninger.

Ved opfølgningen i oktober 2011 konstaterede Rigsrevisionen, at der nu var de krævede ansøgninger og den øvrige dokumentation.

Revision af it

183. Rigsrevisionen bemærkede ved gennemgangen, at departementet ikke havde foretaget en risikovurdering af it-anvendelsen og løbende opdateret it-sikkerhedspolitikken. Dette har væsentlig betydning for it-sikkerheden, da departementet har ansvaret for udvikling og drift af væsentlige systemer, fx DRG-systemet, som beregner grundlaget for afregning af patientbetalinger på landets sygehuse. Rigsrevisionen konstaterede samtidig, at departementet ikke havde taget stilling til behovet for en beredskabsplan for de væsentligste it-systemer.

Rigsrevisionen fandt dog, at departementet styrede udvikling og drift af CPR-registret tilfredsstillende. Departementet samarbejdede med Kirkeministeriet om at følge op på leverandørens drifts- og udviklingsaktiviteter, og der var etableret en klar opgave- og ansvarsfordeling for samarbejdet med den eksterne it-leverandør.

It-revisionen i departementet viste, at it-sikkerheden på de undersøgte områder samlet set ikke var helt tilfredsstillende.

Departementet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Bevillingskontrol af Sundhedsvæsenets Patientklagenævn

184. Patientklagenævnet har i årsrapporten for 2010 oplyst, at de ikke har overholdt bevillingsreglerne vedrørende egenkapitalen, der har en negativ saldo på 1,7 mio. kr., og lønsumsloftet, der akkumuleret set er overskredet med 10 mio. kr.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har supplerende i august 2011 forklaret, at den manglende overholdelse af bevillingsreglerne skyldes, at overførslen (tilskud til drift) på 5 mio. kr. til Patientklagenævnet på forslag til lov om tillægsbevilling for 2010 ikke var tilstrækkelig til at finansiere Patientklagenævnets forventede merforbrug. Overførslen var baseret på Patientklagenævnets skøn over det forventede regnskab for 2010.

Hertil kommer, at de overførte 5 mio. kr. fejlagtigt ikke var blevet overført som lønmidler.

Patientklagenævnet er pr. 1. januar 2011 overgået til det nyoprettede Patientombud. Ministeriet har oplyst, at der i 2011 inden for Patientombuddets rammer vil blive foranlediget en overholdelse af bevillingsreglerne.

Revision af Statens Serum Institut

185. Revisionen viste, at Statens Serum Instituts regnskab er rigtigt. Vurderingen bygger bl.a. på, at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller samlet set var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabets rigtighed.

Revisionen viste, at Statens Serum Institut havde etableret hensigtsmæssige forretningsgange for forvaltning af indtægter og debitorer ved salg af vaccine og forvaltning af kreditorer.

Revisionen viste endvidere, at Statens Serum Instituts forretningsgange og interne kontroller for lageroptælling ikke var helt tilfredsstillende. Instituttet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og er i gang med at implementere de fornødne ændringer.

Revision af løn

186. Lønrevisionen viste, at Statens Serum Instituts forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og dermed opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Instituttets forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen især vægt på, at personaleadministrationen var hensigtsmæssigt tilrettelagt. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, og at lønudbetalingerne var korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. Videre lagde Rigsrevisionen vægt på, at forretningsgangene for særlige ydelser var hensigtsmæssigt tilrettelagt, og at Statens Serum Institut havde etableret en fast procedure for budgetopfølgning på lønområdet.

Bevillingskontrol af tilskud til forbedring af forholdene for mennesker med sindslidelser

187. Rigsrevisionen har konstateret, at der på tilskudskontoen (§ 16.51.76) optræder et akkumuleret underskud til videreførsel på 54 mio. kr.

I aftale om satspuljen for 2003 blev det aftalt at give 50 mio. kr. i hvert af årene 2003-2006 til fortsat udbygning af enestuer. Aftalen er indarbejdet i finansloven for 2003.

Ved Akt 199 2/9 2003 fik Indenrigs- og Sundhedsministeriet tilladelse til at afholde udgifter på i alt 200 mio. kr. på § 16.51.76.20. Merudgifterne på 150 mio. kr. skulle finansieres af en tilsvarende reduktion i bevillingerne på 50 mio. kr. for hvert af årene 2004-2006. Ministeriet glemte imidlertid på forslag til lov om tillægsbevilling for 2003 at opføre Akt 199 2/9 2003. Ministeriet undlod endvidere på forslag til lov om tillægsbevilling for 2004 at lade årets bevilling på 50 mio. kr. bortfalde, mens ministeriet i forslag til finanslovene for 2005 og 2006 indarbejdede bortfald af bevillingen på 50 mio. kr. i henholdsvis 2005 og 2006. Som følge af øvrige bevægelser på kontoen var det akkumulerede underskud til videreførsel 54 mio. kr. pr. 31. december 2010.

Rigsrevisionen har i forbindelse med bevillingskontrollen for 2008 og 2009 anbefalet ministeriet at tage skridt til at få beløbet udlignet.

Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende, at der fortsat i regnskabet for 2010 optræder et akkumuleret underskud til videreførsel.

J. § 17. Beskæftigelsesministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF BESKÆFTIGELSESMINISTERIETS REGNSKAB

Beskæftigelsesministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

For 2009 tog Rigsrevisionen forbehold for Arbejdsmarkedsstyrelsens regnskab, bl.a. på grund af usikkerhed om tilgodehavender vedrørende forsikringsordninger for dagpenge ved sygdom. Ved opfølgningen i 2010 vurderede Rigsrevisionen, at administrationen af forsikringsordningerne var forbedret. Rigsrevisionen anser derfor sagen for afsluttet.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Beskæftigelsesministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

188. Beskæftigelsesministeriet bestod i 2010 af 10 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Arbejdstilsynet, Arbejdsskadestyrelsen, Arbejdsmarkedsstyrelsen og Pensionsstyrelsen. Ministerområdet omfattede endvidere 11 branchearbejds miljøråd, der finansieres ved tilskud.

189. Beskæftigelsesministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 19.

Tabel 19. Beskæftigelsesministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.069
Øvrige driftsudgifter	1.125
Overførsler til/fra kommuner	168.800
Tilskud	49.820
Bruttoudgifter i alt	220.814
Bruttoindtægter	32.010

190. Beskæftigelsesministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 20.

Tabel 20. Beskæftigelsesministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	2.452
Omsætningsaktiver	5.504
Aktiver i alt	7.956
Egenkapital	1.508
Hensættelser	1.508
Langfristet gæld	407
Kortfristet gæld	4.533
Passiver i alt	7.956

b. Den udførte revision

191. Rigsrevisionen har afgivet 3 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, Arbejdstilsynet og Pensionsstyrelsen. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 18 revisioner uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Arbejdstilsynet
- revision af Arbejdsmarkedsstyrelsen
- bevillingskontrol af forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Revisionen af Beskæftigelsesministeriets udgifter til statsrefusion til kommunerne i 2010 på 168,8 mia. kr. er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om statens overførsler til kommuner og regioner i 2010, som er afgivet i november 2011.

Revision af Arbejdstilsynet

192. Revisionen viste, at Arbejdstilsynets regnskab er rigtigt.

Revision af løn

193. Lønrevisionen viste, at Arbejdstilsynets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ikke fungerede helt tilfredsstillende og ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Arbejdstilsynets forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen konstaterede, at tilrettelæggelsen af uddatakontrollen i Arbejdstilsynet var uklar efter oprettelsen af et koncernfælles personaleadministrativt Center for HR og Personale og indførelsen af ny uddatarapport.

Ved revisionen konstaterede Rigsrevisionen desuden, at Arbejdstilsynet havde undladt at følge op på en bemærkning fra en lønrevision i 2008 om at følge ferieaftalens regler og fortsat ikke fulgte reglerne. Således undlod Arbejdstilsynet at foretage fradrag i løn under ferie for medarbejdere, som i ferieoptjeningsperioden havde haft en lavere ugentlig arbejdstid og dermed optjent et lavere beløb til afholdelse af ferie med løn.

Ved den stikprøvevise gennemgang af sager konstaterede Rigsrevisionen endvidere, at Arbejdstilsynet udbetalte B-indkomst og konterede dette som øvrige omkostninger, selv om beløbene rettelig skulle have været konteret som løn. Rigsrevisionens stikprøvevise gennemgang af sager viste, at der i 7 af 8 gennemgåede sager om B-indkomst var fejl eller mangler ved registreringen og konteringen. Rigsrevisionen fandt dog ikke fejl ved størrelsen af de udbetalte beløb.

Revisionen viste også, at Arbejdstilsynet i en del tilfælde udbetalte funktionsvederlag til medarbejdere, men at beløbene reelt blev ydet for over-/merarbejde. Arbejdstilsynet oplyste, at de berørte medarbejdere generelt ikke registrerede over-/merarbejde i tidsregistreringssystemet. Revisionen viste videre, at de udbetalte beløb blev konteret som almindelig løn, selv om beløbene rettelig skulle have været konteret som over-/merarbejde.

Rigsrevisionen konstaterede dog også, at de øvrige personalesager generelt var veldokumenterede, og den stikprøvevise gennemgang af sager viste, at gældende overenskomster, love, og cirkulærer blev efterlevet.

Rigsrevisionen fandt fortsat, at ferieaftalens regler burde efterleves. Rigsrevisionen fandt også, at Arbejdstilsynet ved registrering, honorering og kontering af over-/merarbejde konsekvent burde følge overenskomster og andre regler, der gælder for statslige virksomheder. Rigsrevisionen bemærkede videre, at Arbejdstilsynet burde gennemgå alle udbetalinger for modtagere af B-indkomst med henblik på kontrol af udbetalingerne og konteringernes korrekthed.

Arbejdstilsynet har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Revision af Arbejdsmarkedsstyrelsen

Opfølgning på forbehold for Arbejdsmarkedsstyrelsens regnskab for 2009

194. Ved revisionen for 2009 tog Rigsrevisionen forbehold for Arbejdsmarkedsstyrelsens regnskab på grund af 2 forhold. Det ene forhold vedrørte en bogføringsteknisk fejl, som betød, at der var indregnet 15,9 mio. kr. for lidt i lønomkostninger. Fejlen blev rettet i 2010.

Det andet forhold skyldtes usikkerhed om den bogførte værdi af tilgodehavender på i alt 164,6 mio. kr. i relation til forsikringsordninger vedrørende dagpenge ved sygdom. Usikkerheden skyldtes, at tilgodehavenderne ikke kunne afstemmes, bl.a. som følge af fejl og mangler i det it-system, som anvendes til administrationen (FO-systemet). Forsikringsordningerne administreres af Statens Administration (tidligere Økonomistyrelsen) for Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Beskæftigelsesministeren oplyste i sin redegørelse til Statsrevisorernes beretning nr. 18/2009 om revisionen af statsregnskabet for 2009, at Arbejdsmarkedsstyrelsen i 2010 havde besluttet at afskrive ikke-afstemte fordringer på ca. 7,7 mio. kr., jf. Akt 39 9/12 2010. Desuden havde Beskæftigelsesministeriet og Økonomistyrelsen aftalt, at administrationen af forsikringsordningerne i 2012 skulle overgå til et nyt it-system (Sigma-systemet). Rigsrevisionen fandt, at Arbejdsmarkedsstyrelsen burde følge regnskabsaflæggelsen på området tæt og sammen med Økonomistyrelsen overveje foranstaltninger, der kunne imødegå de risici, som var forbundet med den mangelfulde systemunderstøtning af forsikringsordningerne, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 28.

195. Rigsrevisionen har i 2011 foretaget en opfølgning på it-revisionen af FO-systemet og har konstateret, at Statens Administration har opnået væsentlige forbedringer af datakvaliteten på området. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der nu er udarbejdet en it-sikkerhedsinstruks, og at de manuelle kontroller omkring systemet er beskrevet i en manual. Systemleverandøren har udført ændringer i systemet til imødegåelse af de konstaterede problemer, men mangler fortsat at udvikle specifikke kontrolrapporter, herunder en rapport til brug ved kontrollen med tilgodehavender.

Derudover har Rigsrevisionen konstateret, at Arbejdsmarkedsstyrelsen og Statens Administration har indgået en ny administrationsaftale i 2011, og at der på de aftalte kvartalsmøder vil blive foretaget en opfølgning på økonomi og regnskab samt overholdelsen af aftalte servicemål. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Det er fortsat planen, at FO-systemet skal udfases, og at administrationen af forsikringsordningerne fremadrettet skal ske i Sigma-systemet, som er et standardssystem, der skal anvendes på flere administrationsområder. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Statens Administration arbejder på at sikre, at de data, der skal overføres til det nye system, er fuldstændige og nøjagtige, så alle registrerede tilgodehavender er dokumenterbare.

196. Ved revisionen for 2010 vurderede Finansministeriets interne revision, at Statens Administrations varetagelse af forsikringsordningerne samlet set var tilfredsstillende, og at regnskabet for forsikringsordningerne for 2010 ikke indeholdt væsentlige fejlinformationer.

Revisionen af Arbejdsmarkedsstyrelsen viste, at styrelsens ledelse på tilfredsstillende måde havde sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet, hvilket understøttede, at regnskabet bliver rigtigt. Rigsrevisionen konstaterede ikke væsentlige fejl og mangler i styrelsens regnskab, herunder regnskabet for forsikringsordningerne.

Rigsrevisionen anser derfor sagen for afsluttet.

Bevillingskontrol af forskudsvis udbetaling af børnebidrag

197. Finanslovskontoen for forskudsvis udbetaling af børnebidrag har i flere år udvist et væsentligt merforbrug, uden at årsagen har kunnet forklares præcist. Rigsrevisionen har derfor løbende fulgt udviklingen, herunder hvilke initiativer der er blevet taget for at nedbringe restancerne, jf. notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 5.

For 2010 viser regnskabet en udgift på 500,1 mio. kr., svarende til et mindreforbrug på 82,5 mio. kr. Pensionsstyrelsen vurderer, at udgiftsfaldet primært skyldes indførelsen af adgangen til at tilbageholde bidragsgæld ved udbetaling af kontanthjælp til bidragspligtige kontanthjælpsmodtagere.

Pensionsstyrelsen har endvidere oplyst, at arbejdet i en tværministeriel arbejdsgruppe, der skulle finde årsagerne til udgiftsudviklingen, har ført til flere initiativer.

Adgangen til at foretage fradrag i kontanthjælpen til bidragspligtige forsørgere, som ikke betaler forskudsvis udlagte bidrag, har hidtil ikke omfattet bidragspligtige med forsørgerpligt for flere end 2 børn. Denne begrænsning foreslås ophævet.

Dækningsrækkefølgen ved inddrivelse af restancer er ændret, så bidragsrestancer dækkes forud for skatterestancer.

Skyldnere med en bidragsrestance på over 10.000 kr. afskæres fra at indberette ligningsmæssige fradrag for betaling af bidrag på forskudsansættelsen for betaling af skat. Herved undgås, at skatterestancen og bidragsrestancen vokser samtidigt.

Der tages initiativ til at vejlede de bidragspligtige om forsørgerpligten og konsekvensen af til stadighed at undlade at betale den løbende bidragsforpligtelse.

Rigsrevisionen vurderer, at Beskæftigelsesministeriets øgede fokus på udgiftsudviklingen og de nævnte initiativer til at nedbringe restancerne har bidraget til overholdelsen af bevillingen på kontoen. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende og betragter hermed sagen som afsluttet.

K. § 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF MINISTERIET FOR FLYGTNINGE, INDVANDRERE OG INTEGRATIONS REGNSKAB

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations område.

a. Baggrundsplysninger

198. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (Integrationsministeriet) bestod i 2010 af departementet, Udlændingesservice og Flygtningenævnet. Ministerområdet omfattede endvidere Dansk Røde Kors' Asylafdeling, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

199. Integrationsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 21.

Tabel 21. Integrationsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	373
Øvrige driftsudgifter	1.109
Overførsler til/fra kommuner	1.381
Tilskud	305
Bruttoudgifter i alt	3.168
Bruttoindtægter	40

200. Integrationsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 22.

Tabel 22. Integrationsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	281
Omsætningsaktiver	335
Aktiver i alt	616
Egenkapital	+404
Hensættelser	270
Langfristet gæld	261
Kortfristet gæld	489
Passiver i alt	616

b. Den udførte revision

201. Rigsrevisionen har afgivet 2 erklæring uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet og Udlændingesservice. Derudover har Rigsrevisionen gennemført revision af Flygtningenævnet og Dansk Røde Kors' Asylafdeling uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Integrationsministeriets departement
- revision af Udlændingesservice.

Revisionen af Integrationsministeriets udgifter til statsrefusion til kommunerne i 2010 på 1,4 mia. kr. er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om statens overførsler til kommuner og regioner i 2010, som er afgivet i november 2011.

Revision af Integrationsministeriets departement

202. Revisionen viste, at Integrationsministeriets departements regnskab er rigtigt.

Det var Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabsrigtigheden.

203. Revisionen viste, at forvaltningen af eksterne og interne omkostninger på de undersøgte områder var tilrettelagt på betryggende vis. Departementet havde styrket området vedrørende udbud og kontraktindgåelse ved at oprette en ny rådgivningsservice, hvor medarbejderne kunne få råd og vejledning i forbindelse med udbud og kontrakter. Den nye rådgivningsservice havde til formål at styrke og kvalitetssikre udbud og kontrakter og at sikre, at viden blev opsamlet på området.

Departementet havde oprettet et puljesekretariat, som skulle bidrage til en hurtig og ensartet håndtering af interne og eksterne henvendelser vedrørende tilskud. Rigsrevisionen fandt, at departementets tilskudsforvaltning samlet set var tilfredsstillende. Rigsrevisionen anbefalede bl.a., at departementet opstillede krav til Flygtningenævnets regnskab, så det blev sikret, at udgifterne enten i regnskabet eller i årsrapporteringen blev specificeret i en grad, der gav departementet et bedre indseende i, at tilskuddet var anvendt til formålet.

Departementet har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning og vil følge dem.

Digitaliseringshandlingsplanen

204. Revisionen viste, at projekterne under digitaliseringshandlingsplanen var forsinkede. Det skyldtes bl.a., at projekter i tilknytning til ny lovgivning og nye EU-forordninger var blevet prioriteret frem for digitaliseringshandlingsplanens projekter. Denne omprioritering var inden for rammen af den fleksible styringsramme, som blev givet med strategien for 2007-2010, jf. Akt 144 22/5 2007. Organiseringen af det samlede digitaliseringsprojekt var tilfredsstillende, og departementet havde tilrettelagt procedurer, der var egnede til at sikre en hensigtsmæssig styring og orientering til ledelsen af projekternes økonomi, tidsplan og fremdrift. Lønforbruget i tilknytning til digitaliseringshandlingsplanen havde dog kun været opgjort med mellemrum i tilknytning til afrapporteringen til Finansudvalget. Rigsrevisionen anbefalede, at departementet ved den løbende budgetopfølgning fulgte tættere op på lønforbruget.

Departementet har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning og vil følge dem.

Revision af løn ved departementet

205. Lønrevisionen viste, at departementets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Departementets forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen især vægt på, at den organisatoriske tilrettelæggelse af opgaverne var hensigtsmæssig. En stikprøvevis gennemgang viste, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, og at lønudbetalingerne var korrekte og i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler. Videre var det Rigsrevisionens vurdering, at departementets personalepolitik levede op til Finansministeriets retningslinjer, og at departementet havde etableret en formaliseret budgetopfølgningsprocedure på lønområdet.

Revision af Udlændingesservice

206. Revisionen viste, at Udlændingesservices regnskab er rigtigt.

Det var Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabets rigtighed.

Rigsrevisionen fandt det ikke helt tilfredsstillende, at der var problemer med Indkvarteringsystemet (ISYS), herunder problemer med brugeradgangene, idet flere brugere end nødvendigt havde kunnet indrapportere indkvarterede i ISYS. Udlændingesservice har oplyst, at Integrationsministeriet er i gang med at sammenlægge Ydelsesberegningssystemet og ISYS i et nyt system. Projektet forventes afsluttet i slutningen af 2011 og indebærer efter det oplyste, at problemerne vil blive løst.

L. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF MINISTERIET FOR VIDENSKAB, TEKNOLOGI OG UDVIKLINGS REGNSKAB

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Universiteternes økonomiforvaltning er generelt forbedret, men kan fortsat styrkes, særligt for den tilskudsfinansierede forskningsvirksomhed.

Rigsrevisionen har siden 2006 fulgt Styrelsen for International Uddannelses oprydning og afstemning af regnskaber for de tilskudsprogrammer, som styrelsen administrerer. Revisionen for 2010 viste, at styrelsen på trods af et omfattende oprydningsarbejde fortsat ikke havde et fuldstændigt regnskabsmæssigt overblik over de midler, styrelsen administrerer for EU og de nordiske programmer.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings område.

a. Baggrundsoplysninger

207. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (Videnskabsministeriet) bestod i 2010 af 10 virksomheder samt Teknologirådet og Højteknologifonden. Ud over departementet drejede det sig om bl.a. om IT- og Telestyrelsen, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Universitets- og Bygningsstyrelsen og Styrelsen for International Uddannelse. Ministerområdet omfatter endvidere 8 universiteter, der som selvejende institutioner er finansieret ved tilskud.

208. Universiteterne er omfattet af en § 9-aftale om intern revision (institutionsrevision). Rigsrevisionen fører tilsyn med universiteternes interne revisorers arbejde. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de interne revisorer har udført arbejdet tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af universiteternes regnskaber på de interne revisorers arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, og resultaterne fra de interne revisorers revisioner.

209. Videnskabsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 23.

Tabel 23. Videnskabsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	551
Øvrige driftsudgifter	2.159
Tilskud	19.233
Bruttoudgifter i alt	21.943
Bruttoindtægter	3.427

210. Videnskabsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 24.

Tabel 24. Videnskabsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	26.089
Omsætningsaktiver	4.891
Aktiver i alt	30.980
Egenkapital	1.564
Hensættelser	10.240
Langfristet gæld	18.489
Kortfristet gæld	687
Passiver i alt	30.980

b. Den udførte revision

211. Rigsrevisionen har afgivet 12 erklæringer på ministerområdet, herunder ved universiteterne. Alle erklæringer er afgivet uden forbehold og supplerende oplysninger. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 8 revisioner uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- opfølgning på supplerende oplysning om løn- og personaleadministrationen ved Forsknings- og Innovationsstyrelsen
- revision af universiteterne
- revision af Styrelsen for International Uddannelse.

Resultatet af gennemgangen af universiteternes forskning med EU-tilskud er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark for 2010, som er afgivet i november 2011.

Opfølgning på supplerende oplysning om løn- og personaleadministrationen ved Forsknings- og Innovationsstyrelsen

212. Rigsrevisionen har fulgt op på løn- og personaleadministrationen ved Forsknings- og Innovationsstyrelsen. Rigsrevisionen gav i 2009 en supplerende oplysning om, at Forsknings- og Innovationsstyrelsens lønudbetalinger og personalesager generelt var mangelfuldt dokumenteret.

Videnskabsministeriet har efterfølgende etableret en koncernfælles HR-funktion og oplyste i oktober 2010, at alle sager forventedes gennemgået inden udgangen af 2010. Rigsrevisionens opfølgning viste, at gennemgangen af sagerne er foretaget, og at der er sket væsentlige forbedringer vedrørende dokumentationen for såvel lønudbetalinger som personalesager. Der er dog fortsat enkelte uafklarede spørgsmål som følge af sagsgennemgangen. Rigsrevisionen finder, at de gennemførte forbedringer har medført, at de forhold, der gav anledning til den supplerende oplysning i 2009, nu er løst tilfredsstillende.

Revision af universiteterne

213. Revisionen viste, at universiteternes regnskaber er rigtige.

Det er Rigsrevisionens generelle vurdering, at universiteterne har etableret hensigtsmæssige procedurer for registrering og opfølgning på opfyldelsen af målene i udviklingskontrakterne.

Det var desuden Rigsrevisionens vurdering, at universiteternes økonomiforvaltning generelt er forbedret, men at den fortsat kan styrkes på nogle områder, særligt for den tilskudsfinansierede forskning. Flere universiteter, herunder Københavns Universitet, Copenhagen Business School, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet har iværksat en proces for forbedring af økonomistyringen, der bl.a. omfatter implementering af en ny økonomistyringsmodel.

214. Rigsrevisionen udvælger hvert år ét eller flere områder af universiteternes aktiviteter til nærmere gennemgang. I 2010 har Rigsrevisionen fokuseret på universiteternes brug af konsulentydelse og universiteternes administration af rejse- og repræsentationsudgifter.

Universiteternes brug af konsulentydelse og administration af rejse- og repræsentationsudgifter

215. Universiteterne var generelt omkostningsbevidste ved køb af konsulentydelse. Ét universitet (Copenhagen Business School) havde udformet en skriftlig strategi for anvendelse af konsulentydelse, mens et andet universitet (Danmarks Tekniske Universitet) anvendte en uskreven strategi i rådgivningen af de decentrale forretningsenheder. For de øvrige universiteter var køb af konsulentydelse alene reguleret af universitetets generelle indkøbsregler. Rigsrevisionen anbefalede generelt universiteterne at overveje at formulere en skriftlig strategi for indkøb af konsulentydelse. Flere universiteter, herunder Københavns Universitet og Roskilde Universitet, tog anbefalingen til efterretning.

216. Universiteterne havde ikke et samlet overblik over niveauet for udgifter til konsulentydelse. På Rigsrevisionens foranledning blev niveauet for konsulentydelse opgjort. Opgørelserne blev dog vanskeliggjort af, at kontoplanerne var forskelligt opbygget, og at konteringspraksis ikke var ensartet. Således kunne nogle universiteter direkte opgøre omkostningerne til it-konsulenter, men ikke til andre konsulentydelse. Andre registrerede omkostningerne til it-konsulenter på en konto for it-drift. Det krævede derfor et stort arbejde at udskille udgifter til konsulentydelse fra andre driftsudgifter. Rigsrevisionen anbefalede universiteterne at tilrette deres kontoplan, så udgifterne til konsulentydelse kunne opgøres som grundlag for strategisk anvendelse.

217. Alle universiteterne fulgte reglerne for udbud og annoncering af indkøb over tærskelværdierne og indgik skriftlige aftaler ved konsulentkøb over disse værdier. Nogle universiteter indgik ikke altid skriftlige aftaler om konsulentydelse under disse værdier. Rigsrevisionen fandt, at alle aftaler om konsulentydelse bør indgås skriftligt, så pris (timepris eller samlet pris) og omfang er fastlagt på forhånd, og grundlaget for ydelserne er dokumenteret.

218. Alle universiteterne havde hensigtsmæssige retningslinjer for deres administration af rejse- og repræsentationsudgifter. Generelt havde universiteterne tilfredsstillende procedurer for kontrol og administration, som kunne sikre, at der blev taget skyldige økonomiske hensyn på de 2 områder.

219. Videnskabsministeriet har oplyst, at de enkelte universiteter er blevet bedt om at redegøre for, om de forhold, som Rigsrevisionen har påpeget, er afklaret. Ligeledes har ministeriet bedt universiteterne om at redegøre for, hvad de har gjort for at sikre, at der ikke fremover opstår problemer med disse forhold.

Rigsrevisionen finder Videnskabsministeriets tiltag tilfredsstillende.

Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed ved Københavns Universitet

220. Rigsrevisionen udførte i foråret 2011 revision af Københavns Universitets (KU) forvaltning af tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed, herunder forvaltningen af Milena Penkows forskningsprojekter, jf. notat til Statsrevisorerne af 19. maj 2011 om Københavns Universitets forvaltning af tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed.

Revisionen omfattede ud over revisionen af KU's overordnede forretningsgange for tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed en gennemgang af udvalgte projekter ved 2 institutter på Det Sundhedsfaglige Fakultet, finansieret af private tilskudsgivere, for at vurdere, om KU's forretningsgange blev fulgt. Revisionen blev udført på grundlag af de oplysninger og det materiale, som forelå på KU vedrørende de bevillinger, som KU har administreret, og hvor betalingen er indtægtsført i KU's regnskab.

221. Det var Rigsrevisionens vurdering, at KU's overordnede forretningsgang for forvaltning af eksternt finansierede projekter kan understøtte, at regnskaberne for projekterne bliver rigtige, og dermed også, at KU's samlede årsregnskab bliver rigtigt. Rigsrevisionen fandt den overordnede forretningsgang tilfredsstillende. Revisionen ved 2 institutter viste dog, at forretningsgangen på væsentlige områder ikke blev fulgt. Bl.a. var dokumentationen i mange sager og den interne kontrol med regnskabsrapporteringen mangelfuld.

222. Det var Rigsrevisionens vurdering, at de udgifter, der var konteret på de gennemgåede forskningsprojekter, som Milena Penkowa var ansvarlig for, herunder projektet støttet af IMK Almene Fond, ikke adskiller sig fra udgifter, der sædvanligvis forekommer i andre forskningsprojekter, og at udgifterne var relevante for et forskningsprojekt.

Rigsrevisionen konstaterede, at Milena Penkowa løbende fremsendte perioderegnskaber til IMK Almene Fond, og at fonden ikke stillede spørgsmål til indholdet af det modtagne regnskabsmateriale. Rigsrevisionen konstaterede dog samtidig, at hverken Milena Penkowa eller KU orienterede IMK Almene Fond om, at det aflagte regnskab ikke var i overensstemmelse med budgettet og indeholdt udgifter til andet end det budgetterede. KU havde ikke ved budgetopfølgningen og regnskabsaflæggelsen fået IMK Almene Fonds godkendelse af et ændret budget og forbrug af midlerne i forhold til det oprindelige budget. Uoverensstemmelsen mellem budgettet og regnskabet for bevillingens anvendelse var den væsentligste årsag til, at IMK Almene Fond rejste krav om og modtog en delvis tilbagebetaling af det bevilgede beløb.

Det var Rigsrevisionens vurdering, at KU samlet set havde truffet en hensigtsmæssig beslutning ud fra de givne forudsætninger.

223. Videnskabsministeriet har supplerende oplyst, at ministeriet som opfølgning på Rigsrevisionens rapport bad KU om at redegøre for, om de forhold, som Rigsrevisionen havde påpeget, var afklaret, og hvad KU vil gøre for at sikre, at der fremover vil være en tilfredsstillende forvaltning af den tilskudsfinansierede forskning. Opfølgningen indgår i Universitets- og Bygningsstyrelsens skærpede tilsyn med KU, der blev iværksat på baggrund af Kammeradvokatens redegørelse vedrørende Milena Penkowa.

224. Rigsrevisionen finder Videnskabsministeriets tiltag tilfredsstillende.

Revision af Styrelsen for International Uddannelse

225. En af Styrelsen for International Uddannelses (IU) hovedopgaver er at administrere tilskudsprogrammer på vegne af EU, Nordisk Råd mfl. som led i at fremme internationalisering af uddannelser. Hovedparten af tilskuddene er ikke-statslige og bliver administreret på konti uden for statsregnskabet.

Revisionen viste, at ledelsen i IU ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger af IU's tilskudsordninger, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen ikke helt tilfredsstillende. De manglende afstemninger indebar en risiko for, at aktiver og passiver ikke var opgjort korrekt. Rigsrevisionen konstaterede imidlertid ikke væsentlige fejl og mangler i IU's driftsregnskab.

226. Rigsrevisionen har siden 2006 fulgt IU's oprydning og afstemning af regnskaber for de tilskudsprogrammer, som IU administrerer.

227. Revisionen af regnskabet for 2010 omfattede en regnskabsanalyse med hovedvægt på balancekonti og en undersøgelse af, om IU havde sikret gennemførelsen af basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller. Revisionen omfattede videre en opfølgning på tidligere konstaterede fejl i regnskabet, herunder særligt oprydningsarbejdet af den regnskabsmæssige administration af tilskudsordningerne.

Revisionen viste, at IU på trods af et omfattende oprydningsarbejde fortsat ikke har et fuldstændigt regnskabsmæssigt overblik over de midler, som IU administrerer for EU og de nordiske programmer.

Tilskudsmidlerne fra EU og øvrige nordiske programmer bliver bogført på 2 balancekonti uden for statsregnskabet. Det er et krav, at disse 2 konti skal balancere. Ubalancer indebærer, at der har været fejl i den løbende bogføring.

Ved revisionen blev det konstateret, at IU ultimo 2010 havde omposteret ca. 2 mio. kr. til andre balancekonti for at bringe kontiene i balance. Rigsrevisionen fandt det ikke tilfredsstillende, at kontiene hverken stemte ultimo 2010 eller på revisionstidspunktet medio 2011. Herudover viste revisionen, at der fortsat udestod oprydning af gamle debitor- og kreditorposter. Rigsrevisionen anbefalede, at IU snarest tog stilling til behandlingen af de resterende poster, som det ikke har været muligt at opløse eller udligne.

Rigsrevisionen fandt det ikke tilfredsstillende, at afstemningen af de administrerede tilskudsordninger fortsat ikke var afsluttet, og at arbejdet med at skaffe dokumentation for de gamle poster har pågået i flere år.

IU er enig i Rigsrevisionens bemærkninger og har oplyst, at afstemningsarbejdet vil blive færdiggjort inden udgangen af 2011, ligesom der vil blive taget stilling til udestående debitorer inden regnskabsafslutningen for 2011.

Videnskabsministeriet har efterfølgende erklæret sig enig i, at afstemningsarbejdet har taget længere tid end acceptabelt, og oplyser, at problemerne med afstemningen af balancekonti uden for statsregnskabet hænger tæt sammen med afslutningen på programafstemningerne i 2011. Ministeriet oplyser videre, at IU er opmærksom på denne ubalance, og at regnskabet for 2011 vil blive afsluttet med afstemte balancekonti uden for statsregnskabet. Endelig oplyser ministeriet, at IU i løbet af 2010 og 2011 har strammet væsentligt op på oprydningen i gamle debitorer og har indført en ny og forbedret rykkerprocedure. Med hensyn til kreditorerne har en gennemgang af de interne processer betydet en forbedring af godkendelsesproceduren for kreditorer.

Rigsrevisionen finder de beskrevne tiltag hensigtsmæssige og nødvendige og forventer på baggrund af Videnskabsministeriets oplysninger, at de udestående regnskabsmæssige problemer vil blive løst inden regnskabsafslutningen for 2011.

M. § 20. Undervisningsministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF UNDERVISNINGSMINISTERIETS REGNSKAB

Undervisningsministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen har dog konstateret enkelte svagheder ved regnskabsafleggelsen på ministerområdet. Svaghederne relaterer sig primært til manglende afstemninger af de lønrelaterede konti.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsafleggelse på Undervisningsministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

228. Undervisningsministeriet bestod i 2010 af 7 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen og UNI•C. Ministerområdet omfatter endvidere 3 nævn og udvalg samt et stort antal selvejende institutioner mv., der er finansieret af tilskud, hvoraf 261 revideres af Rigsrevisionen.

229. De 261 selvejende institutioner er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af institutionernes regnskab på den interne revisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, og resultaterne fra den interne revisions arbejde.

230. Undervisningsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 25.

Tabel 25. Undervisningsministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	669
Øvrige driftsudgifter	7.593
Tilskud	54.594
Bruttoudgifter i alt	62.856
Bruttoindtægter	15.870

231. Undervisningsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 26.

Tabel 26. Undervisningsministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	24.053
Omsætningsaktiver	6.466
Aktiver i alt	30.519
Egenkapital	9.124
Hensættelser	571
Langfristet gæld	20.528
Kortfristet gæld	296
Passiver i alt	30.519

b. Den udførte revision

232. Rigsrevisionen har afgivet 3 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, UNI•C og Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling i Grundskolen. Rigsrevisionen har gennemført 7 revisioner uden erklæring. Derudover har Rigsrevisionen revideret 261 selvejende institutioner, som er omfattet af en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9. De interne revisorer påtegner regnskaberne og afgiver revisionsprotokollater om deres revision.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Undervisningsministeriets departement
- revision af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte
- revision af de statslige selvejende institutioner.

Revision af Undervisningsministeriets departement

233. Revisionen viste, at Undervisningsministeriets departements regnskab er rigtigt. Det var Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabets rigtighed.

I forhold til Økonomiservicecentret (ØSC) og den regnskabsmæssige registrering vurderede Rigsrevisionen, at området samlet set ikke fungerede helt tilfredsstillende. Rigsrevisionen konstaterede, at der ikke var foretaget afstemninger af de lønrelaterede statusposter, og at departementet ikke havde fulgt op på alle bemærkningerne i regnskaberklæringen fra ØSC.

Rigsrevisionen konstaterede desuden, at der var sket en bogføringsfejl vedrørende overgangen til selveje for de tidligere amtskommunale uddannelsesinstitutioner. Bogføringsfejlen medførte, at tabet vedrørende salget af bygninger var 34,7 mio. kr. for lavt i regnskabet for 2010. Departementet har oplyst, at det forkert bogførte beløb tilbageføres i 2011.

Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

234. Rigsrevisionen afgav erklæring med en supplerende oplysning vedrørende departementets regnskab for 2009. Den supplerende oplysning vedrørte en indbetaling fra Arbejdsgivernes Elevrefusion på 288 mio. kr., som ved en fejl var bogført i regnskabet for 2010 i stedet for 2009.

Tilskudsrevision

235. Tilskudsrevisionen omfattede departementets forvaltning af tilskud ydet under 4 puljeordninger, hvoraf 3 var omfattet af ministeriets forsøgs- og udviklingsmidler. Den 4. pulje var tilskud til etableringsomkostninger vedrørende administrative fællesskaber. Derudover omfattede revisionen en gennemgang af hensættelser vedrørende afgivne tilsagn for alle ministeriets tilskudsordninger.

Det var Rigsrevisionens vurdering, at departementets tilskudsforvaltning på disse områder var tilfredsstillende. Revisionen viste dog, at departementets forretningsgange og interne kontroller i forhold til tilskudsforvaltningen ikke fungerede helt tilfredsstillende, da de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning, og dermed ikke medvirkede til at sikre, at regnskabet blev rigtigt. Vurderingen var baseret på, at der optrådte en række hensatte beløb vedrørende afgivne tilsagn, som ikke var retvisende. Departementet havde således ikke fulgt tilstrækkeligt op på hensættelser af ældre dato. Det skal bemærkes, at Rigsrevisionen sidste år konstaterede den samme svaghed i forhold til hensatte tilskudsbeløb i regnskabet for 2009. Undervisningsministeriet har oplyst, at ministeriet vil sætte fokus på området og sikre, at hensættelserne fremover optræder korrekt i regnskabet.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at ministeriet vil sikre, at hensættelserne fremover bliver korrekte.

It-revision

236. Revisionen af brugersystemet PULS (Undervisningsministeriets PULjeadministrative System) viste, at it-sikkerheden på de undersøgte områder samlet set var tilfredsstillende.

PULS anvendes af departementet til administration af forsøgs- og udviklingsmidler (FoU-midler), der ydes til projekter om uddannelsesrelaterede analyser, udvikling, udrednings- og evalueringsarbejde, formidling og publikationer.

Revisionen omfattede it-styring, styring af brugernes systemadgang og datakontroller.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen vægt på, at departementet ved bevilling og udbetaling af midler hovedsageligt baserede sig på manuelle kontroller. Rigsrevisionen konstaterede samtidig, at disse kontroller var nødvendige, da departementet ikke havde implementeret automatiske kontroller, fx funktionsadskillelse, transaktionslogging og datalåsning, som kunne sikre datagrundlaget mod uautoriserede ændringer. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at departementet skal arbejde på at få automatiske kontroller til afløsning af de manuelle.

Forvaltningsrevision

237. Rigsrevisionen har vurderet overdragelsen af bygninger til de tidligere amtskommunale uddannelsesinstitutioner. Ved revisionen blev Rigsrevisionen ikke bekendt med forhold, der gav anledning til at konkludere, at forvaltningen af de områder, Rigsrevisionen undersøgte, ikke var varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Rigsrevisionen vurderede, at bygningsoverdragelsen var sket i henhold til de udstukne rammer for overdragelsen, at tilskudsforvaltningen af de særlige overgangstilskud var i overensstemmelse med de bevillingsmæssige regler for tilskudsordningen, og at der havde været en fornuftig fremdrift i overdragelsen.

Revision af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte

238. Rigsrevisionen vurderede, at Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger, inden regnskabet blev godkendt. De manglende afstemninger indebar, at aktiver og passiver ikke var korrekt opgjort. Rigsrevisionen konstaterede ikke fejl i resultatopgørelsen.

Vurderingen var bl.a. baseret på en bogføring vedrørende anden kortfristet gæld, som rettelig burde have været ført som et tilgodehavende. Bogføringsfejlen medførte, at henholdsvis aktiver og passiver udviste en saldo i regnskabet, der var 350 mio. kr. for lav. Dertil kom, at Rigsrevisionen ikke havde mulighed for at vurdere afstemninger af en række konti, idet det relevante regnskabsmateriale var bortkommet i forbindelse med omstruktureringen af ministerområdet pr. 1. marts 2011, hvor styrelsens opgaveportefølje er overdraget til den nyoprettede Uddannelsesstyrelse. Rigsrevisionen har efterfølgende konstateret, at bogføringsfejlen er blevet rettet i 2011. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Opfølgning på supplerende oplysning om tilgodehavender og en klagesag

239. Rigsrevisionen afgav erklæring med 2 supplerende oplysninger vedrørende Styrelsen for Statens Uddannelsesstøttes regnskab for 2009. Styrelsen havde således værdisat tilgodehavender for deposita 2,5 mio. kr. for højt. Rigsrevisionen har konstateret, at værdiansættelsen af tilgodehavendet for deposita blev rettet i 2010.

Der var endvidere rejst et erstatningskrav på 9,2 mio. kr. mod styrelsen i tilknytning til en afgørelse i Klagenævnet for Udbud, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 37. Erstatningssagen er endnu ikke afgjort.

Revision af de statslige selvejinstitutioner

240. Revisionen af de 261 selvejende institutioner viste, at der generelt var en tilfredsstillende regnskabsaflæggelse. Gennemgangen af årsrapporterne viste, at institutionernes revisorer ikke havde taget forbehold, hvilket var en forbedring i forhold til 2009, hvor der var 2 forbehold. Der er 4 institutioner, hvor institutionens revisor har afgivet supplerende oplysninger til institutionens regnskab. Gennemgangen af de supplerende oplysninger viste, at de hovedsageligt vedrørte følgende forhold:

- usikkerhed vedrørende fortsat drift som følge af muligt krav fra tidligere samarbejdspartner, tilbagebetalingskrav fra Undervisningsministeriet og utilstrækkelig økonomistyring
- usikkerhed vedrørende indregnet tilgodehavender hos Skatteministeriet og heraf en usikkerhed om kapitalberedskabet.

Rigsrevisionen var enig med institutionsrevisorerne i, at der var behov for de supplerende oplysninger i revisionspåtegningen. De supplerende oplysninger påvirkede ikke Rigsrevisionens samlede vurdering af, at regnskabsforvaltningen på området var tilfredsstillende.

Det var Rigsrevisionens vurdering, at institutionerne generelt arbejdede tilfredsstillende med mål- og resultatstyring – specielt i forhold til at tiltrække og fastholde elever. Rigsrevisionen har generelt anbefalet institutionerne at arbejde videre med at opstille succeskriterier, delmål og milepæle for dermed at øge mulighederne for at vurdere effekten af de iværksatte tiltag.

Det var ligeledes Rigsrevisionens vurdering, at der generelt var sammenhæng mellem institutionens overordnede vision og mål og den resultatkontrakt, der var indgået med institutionslederen. Rigsrevisionen har anbefalet flere institutioner, at institutionslederen i samarbejde med bestyrelsen arbejder med at højne målbarheden af resultatmålene i resultatlønskontrakten.

N. § 21. Kulturministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF KULTURMINISTERIETS REGNSKAB

Kulturministeriets regnskab er rigtigt, bortset fra virkningerne af forbehold vedrørende Styrelsen for Bibliotek og Mediers regnskab.

Rigsrevisionen har taget forbehold for, at Styrelsen for Bibliotek og Medier havde udgiftsført 58,8 mio. kr. vedrørende Dagbladsnævnet som afgivne tilsagn, uden at der var indgået en faktisk forpligtelse.

Kulturministeriet har etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Det Kongelige Teater og Kapel har bl.a. udarbejdet nye procedurer, der medvirker til at sikre, at regnskabsmæssige afstemninger foretages rettidigt.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Kulturministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

241. Kulturministeriet bestod i 2010 af 36 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig bl.a. om Kunststyrelsen, Det Kongelige Teater og Kapel, Det Danske Filminstitut, Styrelsen for Bibliotek og Medier, Det Kongelige Bibliotek, Kulturarvsstyrelsen og Nationalmuseet. Ministerområdet omfatter endvidere Danmarks Radio og TV 2-regionerne, der ligger uden for statsregnskabet.

242. Kulturministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 27.

Tabel 27. Kulturministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.995
Øvrige driftsudgifter	2.053
Tilskud	3.318
Bruttoudgifter i alt	7.366
Bruttoindtægter	1.204

243. Kulturministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 28.

Tabel 28. Kulturministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	6.100
Omsætningsaktiver	1.167
Aktiver i alt	7.267
Egenkapital	1.193
Hensættelser	746
Langfristet gæld	4.439
Kortfristet gæld	889
Passiver i alt	7.267

b. Den udførte revision

244. Rigsrevisionen har afgivet erklæring uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, Kunststyrelsen og Det Kongelige Teater og Kapel. I erklæringen til Styrelsen for Bibliotek og Mediers regnskab har Rigsrevisionen taget forbehold for styrelsens udgiftsførsel af 58,8 mio. kr. vedrørende Dagbladsnævnet som afgivne tilsagn. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 32 revisioner uden erklæring. Rigsrevisionen har endvidere afgivet 8 erklæringer vedrørende virksomheder uden for statsregnskabet.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- forbehold for Styrelsen for Bibliotek og Mediers regnskab
- revision af Styrelsen for Bibliotek og Medier
- revision af Det Kongelige Teater og Kapel
- bevillingskontrol af § 21.32.01. Statens Arkiver
- revision af Løn ved Det Informationsvidenskabelige Akademi.

Forbehold for Styrelsen for Bibliotek og Mediers regnskab

245. Revisionen gav anledning til forbehold, idet Rigsrevisionen har konstateret, at Styrelsen for Bibliotek og Medier fejlagtigt havde udgiftsført 58,8 mio. kr. vedrørende Dagbladsnævnet som afgivne tilsagn, uden at der var indgået en faktisk forpligtelse.

Styrelsen oplyste, at der var tale om den statslige del af de resterende midler fra Dagspressens Finansieringsinstitut på 58,8 mio. kr., som i 2006 blev overført til Dagbladsnævnet. Dagbladsnævnet kan bevilge etablerings-, omstillings- eller saneringsstøtte til dagblade eller dagbladslignende blade. De omhandlede midler indgik indtil 2010 i videreførselsbeløbet på den hovedkonto, som Dagbladsnævnet administrerer. Beløbet er i december 2010 udgiftsført, selv om der ikke er givet tilsagn om støtte til dagblade eller dagbladslignende blade.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at beløb først kan udgiftsføres, når et egentligt tilsagn foreligger, og at beløbet indtil da skal videreføres efter reglerne herfor, sådan som det er sket i tidligere år. Rigsrevisionen har derfor taget forbehold for rigtigheden af styrelsens regnskab.

Kulturministeriet er enig med Rigsrevisionen i vurderingen, og Styrelsen for Bibliotek og Medier vil tilbageføre det bogførte tilsagnsbeløb. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Revision af Styrelsen for Bibliotek og Medier

246. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller samlet set var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning, og dermed medvirkede de til at sikre regnskabets rigtighed.

247. Revisionen viste, at Styrelsen for Bibliotek og Mediers forvaltning af indtægter og debitorer var tilfredsstillende. Indtægter for adgangssystemet "Where Are You From" (WAYF) viste dog, at den opkrævede timepris for konsulentytelser var noget tilfældig og ikke tog udgangspunkt i en udregning af styrelsens udgifter. Rigsrevisionen anbefalede, at styrelsen udarbejder en model for prisfastsættelse under indtægtsdækket virksomhed.

Styrelsen har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning og vil følge dem.

Revision af Det Kongelige Teater og Kapel

248. Revisionen viste, at Det Kongelige Teater og Kapels regnskab er rigtigt.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller samlet set var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabets rigtighed.

249. Teatret havde iværksat initiativer over for mangler påpeget af Rigsrevisionen ved revisionen af regnskabet for 2009. Teatret havde især sat ind i forhold til afstemninger, hvor der var udarbejdet nye procedurer og tidsfrister for aflevering af færdige afstemninger, og nye rykkerprocedure, hvis afstemningerne ikke er udarbejdet til tiden. Endvidere var der udviklet nye skemaer til brug for identifikation af differencer mellem anlægs- og finansieringskonti. Revisionen viste videre, at forvaltningen af teatrets fribilletter sker på baggrund af skriftligt fastlagte retningslinjer, der bl.a. sikrer, at ubenyttede fribilletter kan nå at blive sat til salg i det almindelige salg.

Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

250. Rigsrevisionen vurderede, at teatret på en tilfredsstillende måde havde sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet.

Revisionen viste bl.a., at anlægskartotekets saldi var afstemt til SKS-regnskabets tal. Afstemningen viste, at der skulle foretages enkelte korrektioner.

Teatret havde ændret princip for periodisering, så forestillingsudgifter indregnes i resultatopgørelsen i samme regnskabsår, som de tilhørende billetindtægter indregnes, dvs. på spilletidspunktet for den pågældende forestilling. Periodiseringen ligger på et niveau mellem 6 mio. kr. og 9 mio. kr. Rigsrevisionen har konstateret, at teatret havde opnået dispensation herfor i juni 2011 fra Økonomistyrelsen.

Revision af løn

251. Lønrevisionen viste, at teatrets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ikke fungerede helt tilfredsstillende og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Teatrets forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Ved vurderingen har Rigsrevisionen især lagt vægt på, at teatret ikke havde rettet op på alle forhold fra tidligere revisioner, ligesom der blev konstateret en række nye forhold, der navnlig var knyttet til overgangen til Økonomiservicecentret (ØSC).

252. Revisionen blev foretaget som opfølgning på lønrevisionen i 2009, hvor forretningsgange og interne kontroller samlet set fungerede tilfredsstillende, men hvor der også var en række anbefalinger og bemærkninger.

253. Rigsrevisionen har ved tidligere revisioner påpeget, at kontrakterne for de timelønsansatte var forældede, og at timesatserne i flere tilfælde var forkerte. Rigsrevisionen konstaterede desuden ved revisionen for 2010, at der fortsat manglede indbetaling til gruppelev og pension for teatrets studenter.

254. En stikprøvevis gennemgang af personalesagerne viste, at der i enkelte sager var truffet afgørelser, som afveg fra overenskomsten, og som ikke var dokumenteret.

255. Rigsrevisionen har ved de seneste 3 lønrevisioner (i 2008, 2009 og 2010) bemærket, at teatret havde ansat kokke og kokkeelever på individuelle vilkår, selv om der fandtes en statslig overenskomst. Teatret har i foråret 2011 oplyst, at Personalestyrelsen har givet teatret tilladelse til at fravige de statslige overenskomster for kokke og kokkeelever.

256. Ved den seneste revision blev der konstateret en række nye forhold, der navnlig vedrørte overgangen til ØSC. Teatret overgik til ØSC i oktober 2009, men havde siden da hverken kontrolleret de udbetalte lønninger, de fremsendte bilags fuldstændighed, ferielønsreguleringen eller uddata. Hertil kom, at listen over medarbejdere med bemyndigelse til oversendelse af lønbilag til ØSC ikke var fuldstændig, og at flere medarbejdere på listen ikke havde digital signatur, som bør anvendes, når der arbejdes med personfølsomme oplysninger.

257. Rigsrevisionen fandt bl.a., at teatrets timelønskontrakter burde opdateres, og at der burde etableres forretningsgange, der sikrer overensstemmelse mellem grunddokumentation og det indtastede beløb. Videre fandt Rigsrevisionen, at teatret burde efterleve ferieaftalen, og at forretningsgangene på området for lønkontrol burde afklares.

Teatret har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

Bevillingskontrol af § 21.32.01. Statens Arkiver

258. Ved bevillingskontrollen af Statens Arkiver for 2009 konstaterede Rigsrevisionen, at Statens Arkiver havde reserveret 12,5 mio. kr. til fremtidige omkostninger til afskrivninger på kompaktreoler. Rigsrevisionen fandt, at det var en forudsætning for de omkostningsbaserede bevillinger, at omkostninger til afskrivninger afholdes af de løbende finanslovsbevillinger. På baggrund af Rigsrevisionens bemærkning ville Kulturministeriet overveje, hvilke økonomiske aktiviteter der kan reserveres bevillinger til, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 39.

Kulturministeriet har i august 2011 oplyst, at det efter opfordring fra og i samråd med Finansministeriet fremover ikke vil reservere bevilling til afskrivninger.

Kulturministeriet har dog valgt at fastholde den konkrete reservation vedrørende Statens Arkiver, indtil den er afviklet, frem for at konvertere bevillingen til bevillingsløft. Baggrunden herfor er, at Statens Arkiver havde fået en særbevilling øremærket til afskrivninger af den konkrete anlægsinvestering.

Rigsrevisionen finder, at det er en væsentlig forudsætning for de omkostningsbaserede bevillinger, at afskrivninger afholdes af de løbende finanslovsbevillinger. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Kulturministeriet efter opfordring fra og i samråd med Finansministeriet ikke længere vil reservere bevilling til afskrivninger. Rigsrevisionen betragter sagen som afsluttet.

Revision af løn ved Det Informationsvidenskabelige Akademi

259. Lønrevisionen viste, at Det Informationsvidenskabelige Akademis forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ikke fungerede helt tilfredsstillende og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Akademiets forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen især vægt på, at der manglede dokumentation i enkelte af de gennemgåede personalesager, og at der generelt ikke blev foretaget synlig funktionsadskilt kontrol af indplacering, anciennitetsberegninger, ansættelsesbreve og andre personaleakter.

Rigsrevisionen konstaterede dog, at særlige ydelser udbetales i overensstemmelse med gældende regler, og at udbetalingerne generelt var godkendt af en dertil bemyndiget.

Rigsrevisionen anbefalede bl.a., at akademiet udarbejdede skriftlige proces- og arbejdsbeskrivelser for løn- og personaleforvaltningen, da denne på flere områder var sårbar. Rigsrevisionen anbefalede også, at der blev udarbejdet beslutningsnotater, som skal dokumentere sagsgange og beslutninger i de konkrete sager.

Akademiet har taget Rigsrevisionens bemærkninger og anbefalinger til efterretning og vil følge dem.

O. § 22. Kirkeministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF KIRKEMINISTERIETS REGNSKAB

Kirkeministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflægning på Kirkeministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

260. Kirkeministeriet bestod i 2010 af departementet. Revisionen har endvidere omfattet folkekirkens fællesfond, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

261. Kirkeministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 29.

Tabel 29. Kirkeministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	21
Øvrige driftsudgifter	14
Tilskud	634
Bruttoudgifter i alt	669
Bruttoindtægter	1

262. Kirkeministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 30.

Tabel 30. Kirkeministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	1
Omsætningsaktiver	58
Aktiver i alt	59
Egenkapital	7
Hensættelser	12
Langfristet gæld	0
Kortfristet gæld	40
Passiver i alt	59

b. Den udførte revision

263. Rigsrevisionen har afgivet erklæring uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet og folkekirkens fællesfond. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 12 revisioner uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Kirkeministeriets departement
- revision af folkekirkens fællesfond.

Revision af Kirkeministeriets departement

264. Revisionen viste, at Kirkeministeriets departements regnskab er rigtigt.

Revisionen viste, at departementet på tilfredsstillende vis havde sikret, at der var foretaget de basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet. De gennemgåede afstemninger og dokumentationen var i en god kvalitet og tilfredsstillende. I forbindelse med gennemgangen konstaterede Rigsrevisionen ingen væsentlige fejl og mangler. På baggrund heraf vurderede Rigsrevisionen, at regnskabet er rigtigt. Rigsrevisionen vurderede endvidere, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love mv.

Revision af folkekirkens fællesfond

265. Revisionen viste, at folkekirkens fællesfonds regnskab er rigtigt.

Fællesfondens konsoliderede årsrapport er udarbejdet på grundlag af årsrapporterne for stifterne, uddannelsesinstitutionerne, Folkekirkens Administrative Fællesskab og Kirkeministeriets it-kontor.

Ved revisionen for 2009 konstaterede Rigsrevisionen, at der hos flere stifter var regnskabsposter, som det ikke var muligt at få afstemt på tilfredsstillende vis. Rigsrevisionen vurderede ved revisionen for 2010, at der var sket forbedringer i forhold til foregående år. Rigsrevisionen konstaterede dog fortsat manglende og mangelfulde afstemninger og anbefalede, at der fortsat skulle være fokus på kvaliteten af afstemningerne og underliggende regnskabsmateriale. Rigsrevisionen vurderede, at de manglende og mangelfulde afstemninger ikke påvirkede den samlede vurdering af regnskabet rigtighed.

Rigsrevisionen vurderede derfor, at den aflagte årsrapport var rigtig, og at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller samlet set fungerede tilfredsstillende.

Rigsrevisionen vurderede endvidere, at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen vurderede, at de givne bevillinger var overholdt, og at fællesfonden i årsrapporten havde afgivet tilfredsstillende regnskabsmæssige forklaringer.

Revision af løn

266. Lønrevisionen viste, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ved de besøgte stifter ikke fungerede helt tilfredsstillende og dermed ikke opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Fællesfondens forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen lagde ved vurderingen vægt på, at ansættelsesbrevene for præsterne manglede oplysninger om pensionsatser. En stikprøvevis gennemgang af personalesager i de 2 stifter viste, at der ikke var dokumentation for ændring i pensionsprocenten. Derudover indgik det i Rigsrevisionens vurdering, at det var den samme person, der indrapporterede lønbilag og udførte inddatakontrollen.

Rigsrevisionen fandt, at oplysninger om pensionssats burde fremgå af ansættelsesbrevene. Derudover fandt Rigsrevisionen, at de reviderede stifter burde overveje, om der var taget tilstrækkeligt hensyn til risikoen for utilsigtede fejl mv. i de tilrettelagte forretningsgange vedrørende indrapportering af lønbilag og udførelse af inddatakontrol.

De 2 stifter har taget bemærkningerne til efterretning og vil følge dem.

P. § 23. Miljøministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF MILJØ-MINISTERIETS REGNSKAB

Miljøministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderer, at Miljøministeriet trods en række store omorganiseringer igennem de senere år har formået at holde en tilfredsstillende kvalitet i regnskabsaf-læggelsen på hovedparten af områderne.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaf-læggelse på Miljøministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

267. Miljøministeriet bestod i 2010 af 7 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Skov- og Naturstyrelsen, Miljøstyrelsen, By- og Landskabsstyrelsen, Kort- og Matrikelstyrelsen, Danmarks Miljøportal og Natur- og Miljøklagenævnet.

Rigsrevisionen har endvidere påtegnet Dansk Producentansvarssystems regnskab, som er uden for statsregnskabet.

268. Miljøministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 31.

Tabel 31. Miljøministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.133
Øvrige driftsudgifter	1.386
Tilskud	568
Bruttoudgifter i alt	3.087
Bruttoindtægter	1.459

269. Miljøministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 32.

Tabel 32. Miljøministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	3.425
Omsætningsaktiver	1.728
Aktiver i alt	5.163
Egenkapital	1.956
Hensættelser	1.051
Langfristet gæld	1.235
Kortfristet gæld	921
Passiver i alt	5.163

b. Den udførte revision

270. Rigsrevisionen har afgivet 4 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet, Skov- og Naturstyrelsen, By- og Landskabsstyrelsen og Danmarks Miljøportal. Derudover har Rigsrevisionen gennemført 3 revisioner uden erklæring. Rigsrevisionen har endvidere påtegnet regnskabet for Dansk Producentansvarssystem, som er uden for statsregnskabet.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Miljøministeriets departement
- revision af Natur- og Miljøklagenævnet
- revision af Skov- og Naturstyrelsen.

Revision af Miljøministeriets departement

271. Revisionen viste, at Miljøministeriets departements regnskab er rigtigt.

Departementets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder fungerer generelt tilfredsstillende og understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt regnskab og foretages korrekte dispositioner.

Der er sket en række store omorganiseringer på ministerområdet de seneste år. Bl.a. har ministeriet overtaget og integreret de tidligere amtslige miljøcentre, By- og Landskabsstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen er fusioneret til Naturstyrelsen, og institutionerne er overgået til Økonomiservicecentret (ØSC) og Statens It. Rigsrevisionen vurderer, at Miljøministeriet trods de store omorganiseringer har formået at holde en tilfredsstillende kvalitet i regnskabsafregningen på hovedparten af områderne.

Opfølgning på revision af løn

272. Rigsrevisionen konstaterede ved lønrevisionen i departementet for 2008 og 2009, at der ikke blev foretaget personadskilt kontrol ved lønindplaceringer og anciennitetsberegninger, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 42.

Miljøministeriet har etableret et koncernfælles personaleadministrativt center i form af Miljøministeriets Personaleadministration (MPA). Rigsrevisionen konstaterede i forbindelse med lønrevisionen for 2010, at MPA generelt ikke foretog personadskilt kontrol ved lønindplaceringer og anciennitetsberegninger mv. Fejl i sådanne stamoplysninger kan have konsekvenser flere år frem. Rigsrevisionen fandt, at MPA burde efterleve Økonomistyrelsens vejledning om lønkontrol og foretage personadskilt kontrol. Departementet oplyste i juni 2011, at MPA fremover vil foretage personadskilt kontrol ved lønindplaceringer, og at konkrete retningslinjer for snitflader og interne kontroller forventedes endeligt fastlagt i 2011.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Miljøministeriet fremover vil foretage personadskilt kontrol af lønindplaceringer mv., og betragter sagen som afsluttet.

Revision af Natur- og Miljøklagenævnet

273. Revisionen viste, at Natur- og Miljøklagenævnets regnskab er rigtigt.

Rigsrevisionen konstaterede dog 2 forhold, der ikke har betydning for rigtigheden af det samlede regnskab. For det første blev der konstateret en periodiseringsfejl på 2,6 mio. kr., idet husleje for 2 kvartaler vedrørende 2009 ved en fejl ikke blev bogført i regnskabet for 2009, men først i regnskabet for 2010.

For det andet havde Natur- og Miljøklagenævnet ved en fejl ikke placeret en del af sin likviditet på en uforrentet konto. Natur- og Miljøklagenævnet har på baggrund af oplysninger fra ØSC beregnet, at klagenævnet derved har fået ca. 79.000 kr. for meget i renteindtægter. Departementet finder, at der på grund af beløbets størrelse ikke er behov for en korrektion af renterne. Likviditeten er flyttet i 2011, så renten fremover bliver korrekt.

274. Rigsrevisionen gennemgik Natur- og Miljøklagenævnets afstemninger ultimo 2010, herunder afstemningerne fra ØSC. Rigsrevisionen vurderede, at der på hovedparten af områderne nu var tilfredsstillende og dækkende afstemninger, også vedrørende bankkontiene.

Opfølgning på afstemning af beholdningskonti

275. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen af regnskabet for 2009, at der ikke i tilstrækkeligt omfang var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger, herunder af flere bankkonti, hvorved der var risiko for, at regnskabet ikke var rigtigt. Rigsrevisionen har i 2010/2011 fulgt op på afstemningerne, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 43.

Revisionen for 2009 og 2010 viste, at der var fejl og mangler ved bogføringen, som forårsagede differencer på beholdningskonti, herunder bankkonti. Rigsrevisionen vurderede endvidere, at de svage kontroller i en periode har øget risikoen for, at fejl har kunnet forblive uopdagede. Rigsrevisionens gennemgang af bankkonti resulterede i, at differencerne blev afklaret, og at der herefter alene udestod en rettelse heraf.

Rigsrevisionen finder ikke anledning til at foretage yderligere undersøgelse af bankkonti for 2010 og tidligere, men finder, at Natur- og Miljøklagenævnet bør følge bogføringen og afstemningsarbejdet tæt, indtil det er sikret, at de konstaterede fejl er rettet korrekt.

Rigsrevisionen vil gennemgå udvalgte afstemninger ved revisionen for 2011, men betragter sagen som afsluttet.

Revision af Skov- og Naturstyrelsen

276. Revisionen viste, at Skov- og Naturstyrelsens regnskab er rigtigt.

Opfølgning på supplerende oplysninger om hensættelse af feriepenge

277. Rigsrevisionen afgav ved revisionen for 2009 supplerende oplysninger om hensættelse af feriepenge ved Skov- og Naturstyrelsen, da styrelsen ved en fejl havde hensat 4,7 mio. kr. for lidt. Styrelsen har i 2010 rettet fejlen.

Q. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF MINISTERIET FOR FØDEVARER, LANDBRUG OG FISKERIS REGNSKAB

Ministeriets for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen har afgivet 2 supplerende oplysninger om FødevareErhverv. Den ene vedrører forløbet af telekontrollen for 2010, og den anden vedrører Europa-Kommis-sionens underkendelser på landbrugsområdet.

Rigsrevisionen har desuden afgivet 2 supplerende oplysninger om Fødevarestyrelsen vedrørende hensatte forpligtelser og ekstraordinære poster.

Rigsrevisionen har endvidere konstateret, at der på en række områder er iværksat initiativer til forbedring af regnskabsforvaltningen. På Fødevarestyrelsens område er der fx iværksat et pilotprojekt med digital fakturering med henblik på at styrke debitorstyringen, og på gebyrområdet er der implementeret en gebyrreform pr. 31. juli 2010 med henblik på at løse problemerne med ubalance for en række gebyrordninger. Rigsrevisionen forventer, at de iværksatte initiativer vil forbedre regnskabsforvaltningen på Fødevarestyrelsens område.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsafklæggelse på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område.

a. Baggrundoplysninger

278. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevareministeriet) bestod i 2010 af 5 virksomheder. Ud over departementet drejer det sig om FødevareErhverv, Fødevarestyrelsen, Plantedirektoratet og Fiskeridirektoratet.

279. FødevareErhverv og Fiskeridirektoratet er omfattet af en § 9-aftale med FødevareErhvervs intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sig på den interne revisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, og resultatet fra den interne revisions arbejde.

280. Fødevareministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 33.

Tabel 33. Fødevareministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.470
Øvrige driftsudgifter	1.071
Tilskud	9.093
Bruttoudgifter i alt	11.634
Bruttoindtægter	9.113

281. Fødevareministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 34.

Tabel 34. Fødevareministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	928
Omsætningsaktiver	3.134
Aktiver i alt	4.062
Egenkapital	+1.204
Hensættelser	3.697
Langfristet gæld	488
Kortfristet gæld	1.081
Passiver i alt	4.062

b. Den udførte revision

282. Rigsrevisionen har afgivet 2 erklæringer uden forbehold og supplerende oplysninger om departementet og Fiskeridirektoratet. Rigsrevisionen har desuden afgivet 2 erklæringer med supplerende oplysninger om FødevareErhverv og Fødevarestyrelsen. Endelig har Rigsrevisionen gennemført 1 revision uden erklæring.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Fødevareministeriets departement
- supplerende oplysninger til FødevareErhvervs regnskab
- supplerende oplysninger til Fødevarestyrelsens regnskab
- revision af Fødevarestyrelsen.

Revisionen af FødevareErhverv og Fiskeridirektoratet er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2010, som er afgivet i november 2011.

Revision af Fødevareministeriets departement

283. Revisionen viste, at Fødevareministeriets departements regnskab er rigtigt.

Revisionen viste, at departementet på en tilfredsstillende måde havde sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet, og at regnskabet samlet set er rigtigt. Revisionen viste dog også, at departementet havde foretaget en hensættelse vedrørende det kommende EU-formandskab i 2012 på 3,4 mio. kr. i regnskabet for 2010. Rigsrevisionen konstaterede, at hensættelsen ikke vedrørte indeværende eller tidligere regnskabsår og derfor ikke var i overensstemmelse med reglerne i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning.

Revisionen viste, at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller samlet set var tilfredsstillende og generelt opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning, og dermed medvirkede til at sikre regnskabet rigtighed.

284. Rigsrevisionen vurderede, at departementets tilsyn var tilfredsstillende, og at departementet havde en aktiv rolle i sit tilsyn med de underliggende institutioner.

Supplerende oplysninger til FødevareErhvervs regnskab

285. En væsentlig del af regnskabet på ministeriets område vedrører EU-midler, som bl.a. udbetales via støtteordninger. Rigsrevisionen har afgivet 2 supplerende oplysninger. Den ene supplerende oplysning vedrører arealkontrollen, hvor der blev konstateret fejl i knap halvdelen af telemålingssagerne fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet under Aarhus Universitet. For både FødevareErhverv og Plantedirektoratet betød den mangelfulde digitalisering en væsentlig forøgelse af arbejdsbyrden med at genbehandle og rette op på digitaliseringsfejlene i ca. 1.200 sager. Fremadrettet vil alle 5 %-kontroller blive foretaget som telekontroller. FødevareErhverv og Plantedirektoratet har på baggrund af det uheldige forløb i 2010 hjemtaget store dele af telekontrollen fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet.

Den anden supplerende oplysning vedrører underkendelser på landbrugsområdet, hvor Europa-Kommissionen inden for de seneste år har rejst en række sager over for Danmark om underkendelse (tilbagebetaling af tidligere modtagen EU-finansiering). De konstaterede svagheder har givet anledning til underkendelser i størrelsesordenen ca. 1 mia. kr. i perioden 2002-2011, hvilket dog er under gennemsnittet for underkendelser for alle medlemslandene. I alt 750 mio. kr. af dette beløb vedrører underkendelse af udbetalt hektarstøtte for perioden 2002-2004, som Europa-Kommissionen besluttede i 2009. Fødevareministeriet har påklaget sagen til EU-domstolen, da ministeriet ikke er enig i forudsætningerne for Europa-Kommissionens afgørelse. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de danske myndigheder har gode argumenter for forvaltningen på området. Rigsrevisionen finder det på den baggrund berettiget at indbringe sagen for EU-domstolen med henblik på domstolens vurdering af underkendelsen. Sagen forventes afgjort i 2012. Revisionen af EU-midlerne er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2010, som er afgivet i november 2011.

Supplerende oplysninger til Fødevarestyrelsens regnskab

286. Fødevarestyrelsen bogførte 6,6 mio. kr. i 2010 vedrørende tilbagebetaling af uhjemlede gebyrer. Beløbet vedrører perioden 2. februar – 1. maj 2008. I denne periode har der ikke været lovhjælp til opkrævning af det pågældende gebyr. Fødevarestyrelsen blev i 2009 opmærksom på dette, og styrelsen burde derfor have hensat beløbet i 2009, da fejlen blev opdaget. Revisionen viste endvidere en ekstraordinær indtægt i regnskabet for 2010 på 9,4 mio. kr., der vedrører afspadseringssaldi pr. 31. december 2009 på kødkontrolområdet. Rigsrevisionen finder, at indtægten burde have været medtaget i regnskabet for 2009, idet indtægten vedrører dette regnskabsår. Rigsrevisionen har derfor for regnskabet for 2010 afgivet supplerende oplysning vedrørende hensatte forpligtelser og ekstraordinære poster.

5 %-kontrol

Ifølge EU-forordning nr. 796/04 af 21. april 2004 skal de nationale myndigheder kontrollere 5 % af støttemodtagere.

Revision af Fødevarestyrelsen

287. Revisionen viste, at Fødevarestyrelsens regnskab er rigtigt, og at styrelsen havde foretaget de basale regnskabsmæssige afstemninger.

Opfølgning på Fødevarestyrelsens debitorstyring og fakturering

288. Rigsrevisionen har gennemgået debitorstyring og fakturering for regnskabet for 2010 som led i opfølgningen på sagen om Fødevarestyrelsens debitorstyring og fakturering, jf. notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 45. Rigsrevisionen konstaterede, at der gik lang tid fra kontrolbesøg til fakturering. Dette fandt Rigsrevisionen ikke tilfredsstillende.

Fødevarestyrelsen var enig i Rigsrevisionens konstatering og oplyste, at den nuværende faktureringsprocedure indebærer manuelt arbejde, og det kan derfor ikke undgås, at der går noget tid fra besøg til fakturering. De indledende skridt er taget til et pilotprojekt med digital fakturering, som forventes udbredt til hele styrelsen med virkning fra 2012. Styrelsen forventer, at projektet vil medføre både en væsentlig forbedring i kvalitet og reduceret tid mellem besøg og fakturering. Fødevarerministeriet har oplyst, at projektet med digital fakturering forløber planmæssigt, og at Fødevarestyrelsen p.t. er i gang med at teste systemet.

289. Rigsrevisionen konstaterede, at der ikke forelå en arbejdsbeskrivelse eller en politik for, hvordan hele faktureringsproceduren fungerer. Dette fandt Rigsrevisionen heller ikke tilfredsstillende.

Rigsrevisionen anbefalede, at fokus øges på faktureringsdelen, og at der udmeldes klare regler og politikker for, hvordan og hvor hurtigt der skal faktureres. Fødevarestyrelsen oplyste, at de var enige og ville udarbejde en procedurebeskrivelse i forlængelse af projektet med digital fakturering.

290. Fødevarestyrelsens udgifter og indtægter vedrørende gebyrordningerne har igennem en årrække været i ubalance. Fra den 1. januar 2010 og frem til implementeringen af den nye gebyrordning pr. 31. juli 2010 var der således en negativ ubalance på 7,7 mio. kr. Hensigten med implementeringen af den nye gebyrordning pr. 1. august 2010 var dels at iværksætte takstændringer, så alle gebyrordninger kom i balance, dels en markant forenkling af området.

Revisionen af den nye gebyrordnings første 2 måneder, dvs. august og september, viste en samlet ubalance på 6,8 mio. kr. Rigsrevisionen anbefalede, at der skete en strammere styring af og opfølgning på gebyrområdet, og at der i højere grad er klarhed over, hvem der har ansvar for opfølgningen på de enkelte gebyrområder.

Fødevarestyrelsen har i oktober 2010 anmodet fødevareregionerne om at redegøre for årsagerne til ubalancerne. Fødevareregionerne oplyste, at der var en generel forsinkelse i faktureringen, der gjorde det usikkert at konkludere på gebyrordningerne over et så kort tidsrum. På den baggrund var det mest hensigtsmæssigt at vente til efter årsregnskabet afslutning med at tage stilling til eventuelle takstjusteringer med henblik på at opnå balance. Fødevarerministeriet har endvidere oplyst, at med den nye gebyrreform har Fødevarestyrelsen indført en ændret budgetteringspraksis på gebyrordninger. Styrelsen har anmodet de budgetansvarlige enheder om, at deres indlæste budgetter løbende vurderes og eventuelt ændres, så de modsvarer forventningerne til året. Endvidere er intensiteten i de løbende budgetopfølgninger forstærket med henblik på at danne grundlag for mere retvisende prognoser.

Endelig er der nu udarbejdet en skriftligt formaliseret ansvarsfordeling på de enkelte gebyrordninger.

291. Rigsrevisionen finder de iværksatte initiativer tilfredsstillende og vil fortsat følge gebyrområdet.

Revision af løn ved Fødevarestyrelsen

292. Lønrevisionen viste, at Fødevarestyrelsens forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder ikke fungerede helt tilfredsstillende og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Styrelsens forretningsgange og interne kontroller understøttede således ikke fuldt ud, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Ved vurderingen lagde Rigsrevisionen bl.a. vægt på, at en stikprøvevis gennemgang af underskriftsbilag og bemyndigelser viste flere fejl. Den stikprøvevis gennemgang viste videre, at personalesagerne generelt var veldokumenterede, men at der i forbindelse med over-/merarbejde i flere tilfælde var udbetalt timer, uden at timerne var blevet nedskrevet i tidsregistreringssystemet. Dette havde som konsekvens, at timerne blev udbetalt flere gange. Derudover lagde Rigsrevisionen vægt på, at Fødevarestyrelsen ikke udførte uddatakontrol.

Fødevarerministeriet har oplyst, at Fødevarestyrelsen nu arbejder på at sikre korrekte forhold vedrørende underskriftsbilag og bemyndigelse. Videre er styrelsen i gang med at beskrive forretningsgangene for udbetaling af over-/merarbejde og den efterfølgende nedskrivning. Endelig har styrelsen oplyst, at der vil blive udarbejdet procedurebeskrivelse for uddatakontrollen.

293. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

R. § 28. Transportministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF TRANSPORTMINISTERIETS REGNSKAB

Transportministeriets regnskab er rigtigt, og der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Departementets regnskab for 2010 er rigtigt, og Rigsrevisionen finder, at departementet på en meget tilfredsstillende måde har foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt.

Revisionen af Vejdirektoratets regnskab for 2010 viste, at regnskabet er rigtigt, og at der var sket forbedringer på regnskabsområdet, herunder forbedret regnskabsmæssige afstemninger og kontroller.

Revisionen af Banedanmarks regnskab for 2010 viste, at regnskabet er rigtigt. Der er dog fortsat områder, hvor den økonomiske forvaltning kan forbedres, herunder regnskabsmæssig registrering af ibrugtagne infrastrukturaktiver og køb af konsulentytelser. Banedanmark havde i en årrække problemer med at opgøre værdien af infrastrukturaktiverne korrekt. Banedanmark havde i 2009 – efter et omfattende udredningsarbejde – opgjort og værdisat infrastrukturens balancen, der blev revideret og påtegnet af Rigsrevisionen i 2009.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Transportministeriets område.

Revisionen af selskaberne uden for statsregnskabet har medført, at Rigsrevisionen har afgivet påtegning med forbehold for DSB's regnskab og påtegning med supplerende oplysninger om Udviklingsselskabet By & Havn I/S og Metroselskabet I/S.

a. Baggrundsoplysninger

294. Transportministeriet bestod i 2010 af 12 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Vejdirektoratet, Banedanmark og Trafikstyrelsen. Revisionen har også omfattet DSB, Udviklingsselskabet By & Havn I/S, Metroselskabet I/S og Naviair, hvis regnskaber ikke indgår i statsregnskabet. Naviair er ved lov i 2010 omdannet fra statsvirksomhed til en selvstændig offentlig virksomhed med virkning fra 1. januar 2010. Naviair revideres herefter af Rigsrevisionen i samarbejde med en statsautoriseret revisor.

295. Banedanmark er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og det er Rigsrevisionens vurdering, at den interne revision har udført sit arbejde tilfredsstillende, og at Rigsrevisionen kan støtte sin revision af Banedanmarks regnskab på den interne revisions arbejde. I den samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har udført, revisioner udført i samarbejde med den interne revision, og resultaterne fra den interne revisions arbejde.

296. Transportministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 35.

Tabel 35. Transportministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	1.180
Øvrige driftsudgifter	15.385
Tilskud	5.722
Bruttoudgifter i alt	22.987
Bruttoindtægter	6.890

297. Transportministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 36.

Tabel 36. Transportministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	136.646
Omsætningsaktiver	1.860
Aktiver i alt	138.506
Egenkapital	134.301
Hensættelser	837
Langfristet gæld	790
Kortfristet gæld	2.578
Passiver i alt	138.506

b. Den udførte revision

298. Rigsrevisionen har afgivet 3 erklæringer uden forbehold eller supplerende oplysninger om departementet, Vejdirektoratet og Banedanmark. Rigsrevisionen har endvidere gennemført 9 revisioner uden erklæring. Rigsrevisionen har derudover afgivet påtegning for 4 virksomheder uden for statsregnskabet, hvor Rigsrevisionen tog forbehold for DSB's regnskab og afgav supplerende oplysninger om Udviklingsselskabet By & Havn I/S og Metroselskabet I/S. Endelig har Rigsrevisionen afgivet påtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for Naviair.

299. I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- revision af Transportministeriets departement
- revision af Vejdirektoratet
- revision af Banedanmark
- revision af DSB
- revision af Udviklingsselskabet By & Havn I/S
- revision af Metroselskabet I/S.

Revision af Transportministeriets departement

300. Revisionen viste, at Transportministeriets departements regnskab er rigtigt. Departementet havde på en meget tilfredsstillende måde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller inden godkendelse af regnskabet. Afstemningerne var således i en god kvalitet og veldokumenterede. Departementet havde endvidere en effektiv kontrol af materiale leveret fra Økonomiservicecentret (ØSC), herunder en klar beskrivelse af koordinering, opfølgning og controlling heraf. Rigsrevisionen vurderer, at denne kontrol har medvirket til at minimere risikoen for fejl i departementets regnskab.

Opfølgning på regelsættet for værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele

301. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen af departementets regnskab for 2008, at der på statens område ikke er en helt entydig fortolkning af regelsættet for værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele på det udgiftsbaserede område.

Rigsrevisionens opfølgning i 2009 viste, at departementet havde taget kontakt til Økonomistyrelsen med henblik på at få en entydig fortolkning af regelsættet for værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele. Rigsrevisionen kunne dog konstatere, at Økonomistyrelsen fortsat ikke havde udmeldt, om der er behov for at ændre retningslinjer og regler om værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele, herunder om og i givet fald hvordan værdiregulering af indskudt kapital skal håndteres, jf. notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 8.

Rigsrevisionen har senest i sommeren 2011 været i dialog med departementet om spørgsmålet. Departementet oplyser, at de har været i dialog med Økonomistyrelsen om regelsættet for værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele på det udgiftsbaserede område. Økonomistyrelsen har fastslået, at det eksisterende regelsæt fortsat er gældende for hele staten, og at det ikke påtænkes ændret.

Rigsrevisionen betragter hermed sagen som afsluttet.

Revision af løn

302. Lønrevisionen viste, at departementets forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerede tilfredsstillende og opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning. Departementets forretningsgange og interne kontroller understøttede således, at der kunne udarbejdes et rigtigt lønregnskab og foretages korrekte dispositioner.

Revisionen blev foretaget som en opfølgning på en lønrevision for 2008, hvor forretningsgange og interne kontroller samlet set ikke fungerede helt tilfredsstillende.

Ved vurderingen af regnskabsåret 2010 lagde Rigsrevisionen især vægt på, at departementet havde fulgt op på de anbefalinger, der blev givet ved lønrevisionen for 2008. Rigsrevisionen konstaterede, at der var blevet udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser for lønområdet, og at de blev fulgt i praksis. Revisionen viste videre, at der var blevet etableret sikre forretningsgange for udbetaling af over-/merarbejde, og at forretningsgangene for særlige ydelser var hensigtsmæssigt tilrettelagt. Endelig viste revisionen, at ferieaftalen blev overholdt.

Revision af Vejdirektoratet

303. Revisionen viste, at Vejdirektoratets regnskab er rigtigt. Vurderingen bygger på, at der var sket forbedringer på regnskabsområdet, herunder forbedret regnskabsmæssige afstemninger og kontroller.

304. Opfølgningen på bemærkningerne fra revisionen af regnskabet for 2009 viste bl.a., at Vejdirektoratet i regnskabet for 2010 havde hensat til åremålsansatte, rettet fejl i opgørelsen af skyldige feriepenge og overarbejde samt foretaget primokorrekationer vedrørende infrastruktur- og mellemregningsområdet.

305. Rigsrevisionen har yderligere konstateret, at Vejdirektoratet har forbedret den centrale kvalitetssikring af grundlaget for rapporteringen om opnåede resultater og målopfyldelse i årsrapporten. Dette skal ses i sammenhæng med, at Rigsrevisionen fandt, at der for udvalgte resultatkrav i årsrapporten for 2009 ikke var den fornødne sammenhæng mellem målrapporteringen i årsrapporten og den underliggende dokumentation. Det er således Rigsrevisionens vurdering, at kvaliteten af Vejdirektoratets årsrapport for 2010 er forbedret sammenlignet med årsrapporten for 2009, og gennemgangen heraf har ikke givet anledning til at konkludere, at oplysningerne i årsrapporten ikke er dokumenterede og dækkende.

Revision af Banedanmark

306. Revisionen viste, at Banedanmarks regnskab er rigtigt.

Revisionen af Infrastrukturvirksomheden viste dog, at Banedanmark ikke rettidigt havde færdigmeldt aktiver for 345,5 mio. kr. Dette havde medført, at der manglede regnskabsmæssig omflytning og efterfølgende afskrivning på disse aktiver. Den manglende afskrivning vurderes at have forbedret den opgjorte infrastrukturegenkapital i regnskabet med 10-12 mio. kr. Rigsrevisionen har ved flere lejligheder anbefalet, at der sker en opstramning af forretningsgangene på området, og at det sikres, at der foretages en løbende behandling og regnskabsmæssig registrering af ibrugtagne infrastrukturaktiver hen over året. Banedanmark har tilkendegivet, at de løbende arbejder med opdatering af forretningsgangene på infrastrukturområdet. Rigsrevisionen finder det nødvendigt, at der fortsat er fokus på dette område. Banedanmarks infrastrukturbalance udgjorde 32,6 mia. kr. ultimo 2010.

Banedanmarks indkøb samt anvendelse af konsulenter på it-området

307. Revisionen af Banedanmarks indkøb på it-området viste, at Banedanmark på tilfredsstillende vis har anvendt leverandører fra de centralt koordinerede indkøbsaftaler, hvor der er krav herom, og at Banedanmark har etableret hensigtsmæssige procedurer for indkøbsregistrering og -rapportering. Revisionen viste dog, at Banedanmark ikke i tilstrækkelig grad havde sikret en systematisk løbende ajourføring af alle relevante forretningsgange og sikret implementering heraf i organisationen. Den mangelfulde implementering af forretningsgangene havde bl.a. medført, at det i flere tilfælde ikke kunne dokumenteres, at der var foretaget en vurdering af det konkrete behov, før der var foretaget indkøb på it-området.

Revisionen viste desuden, at Banedanmarks opfølgning og rapportering til ledelsen og departementet om konsulentforbruget i Banedanmark ikke var fuldstændig, og Rigsrevisionen konstaterede tilfælde af, at Banedanmark ikke havde udvist tilstrækkelig sparsommelighed ved køb af konsulenttydelser på it-området. Rigsrevisionen bemærkede således, at der over lange perioder blev benyttet faste konsulenter i it-afdelingen, der på fuld tid varetog opgaver vedrørende generel projektledelse, analyseopgaver mv. Banedanmark oplyste, at brugen af faste konsulenter over længere perioder skyldtes, at der var et vedvarende resurse- og kompetencebehov i afdelingen, som Banedanmark ikke har kunnet opfylde med den tildelte lønsum for it-afdelingen. Rigsrevisionen vurderede, at Banedanmarks forvaltning af køb af konsulenttydelser på it-området ikke var tilfredsstillende.

Det var Rigsrevisionens samlede vurdering, at Banedanmarks forvaltning af indkøb på it-området, herunder anvendelsen af konsulenter, ikke var helt tilfredsstillende.

Rigsrevisionen anbefalede, at Banedanmark fremover øger ledelsesfokus på området, og at gældende politikker og regler på området efterleves i praksis. Rigsrevisionen anbefalede desuden, at anvendelsen af konsulentbistand fremover ikke sker som følge af manglende lønsum, men begrundes ud fra faglige, praktiske og økonomiske hensyn.

Banedanmark har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning og vil følge dem. Banedanmark har i relation hertil oplyst, at de bl.a. har foretaget en revision af henholdsvis Banedanmarks forretningsorden og konsulentpolitik, hvor reglerne for generel kontraktindgåelse og brug af konsulenter er blevet skærpet. Der er endvidere foretaget en revision af Banedanmarks interne processer for indkøb. Banedanmark oplyser videre, at der i øjeblikket pågår en forsøgsperiode, hvor de nu indskærpede regler afprøves i praksis på en række områder i Banedanmark med henblik på at sikre en hensigtsmæssig implementering af og opfølgning på reglerne for kontraktindgåelse i hele Banedanmark på længere sigt.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Banedanmark har taget initiativ til at styrke forretningsgangene på området.

Opfølgning på sagen om Svendborgbanens ibrugtagningstilladelse

308. Rigsrevisionen har som opfølgning på Statsrevisorernes beretning nr. 9/06 om forbedringer af Svendborgbanen afgivet et notat til Statsrevisorerne om Svendborgbanens ibrugtagningstilladelse, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2008, s. 378-381. Det fremgik af notatet, at der endnu ikke forelå en permanent ibrugtagningstilladelse til drift af banen, men at Statsrevisorerne ville blive orienteret om den fortsatte udvikling i en beretning om revisionen af statsregnskabet.

Rigsrevisionen har løbende fulgt udviklingen og har via en dialog med Banedanmark kunnet konstatere, at det forventede tidspunkt for en endelig tilladelse til drift af banen flere gange er blevet udskudt. Det drejede sig primært om jernbaneoverkørslerne på strækningen. Banedanmark har oplyst, at den manglende ibrugtagningstilladelse ikke har beroet på forhold, som har haft betydning for Svendborgbanens funktionalitet og drift. Rigsrevisionen har desuden fået oplyst, at fejl og mangler nu er afhjulpet.

Trafikstyrelsen har i februar 2011 udstedt en permanent ibrugtagningstilladelse til drift af Svendborgbanen. Rigsrevisionen betragter nu opfølgningen på beretningen om forbedringer af Svendborgbanen som afsluttet.

Revision af DSB

309. Revisionen viste, at bortset fra den mulige virkning af det i forbeholdet anførte, er DSB's regnskab rigtigt.

DSB revideres af Rigsrevisionen i samarbejde med statsautoriserede revisorer og DSB Intern Revision. Rigsrevisionen og de statsautoriserede revisorer har afgivet en fælles revisionspåtegning på DSB's årsregnskab for 2010 med forbehold i den finansielle revisionspåtegning om fuldstændigheden og størrelsen af de opgjorte nedskrivninger og hensættelser vedrørende DSBFirst Øresund, idet der er en væsentlig usikkerhed i opgørelsen heraf. Derudover har Rigsrevisionen og de statsautoriserede revisorer i påtegningen om udført forvaltningsrevision taget forbehold for, at DSB's håndtering af samhandlen med DSBFirst og overdragelsen af vedligeholdelse af togsæt på klargøringscentret Helgoland i 2010 var varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Økonomien i DSBFirst og udbuddet af togtrafikken på Kystbanen og over Øresund er endvidere omtalt i Statsrevisorernes beretning nr. 12/2010 om Kystbanen.

Revision af Udviklingsselskabet By & Havn I/S

310. Revisionen viste, at Udviklingsselskabet By & Havn I/S' regnskab er rigtigt

Udviklingsselskabet By & Havn I/S revideres af Rigsrevisionen i samarbejde med en af Københavns Kommune valgt revisor. Revisorerne har afgivet fælles revisionspåtegning på Udviklingsselskabet By & Havn I/S' årsrapport for 2010 uden forbehold, men med en supplerende oplysning, hvor revisorerne gjorde opmærksom på den usikkerhed, der var knyttet til værdiansættelsen af selskabets investeringsejendomme. Det var revisorerne opfattelse, at ledelsen havde redegjort for usikkerheden i årsrapporten på tilfredsstillende vis.

Revision af Metroselskabet I/S

311. Revisionen viste, at Metroselskabet I/S' regnskab er rigtigt.

Metroselskabet I/S revideres af Rigsrevisionen i samarbejde med revisorer valgt af Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune. Revisorerne har afgivet fælles revisionspåtegning på Metroselskabet I/S' årsregnskab for 2010 uden forbehold, men med en supplerende oplysning i lighed med tidligere år om, at interessentskabets hovedentreprenør på Metroens etape 1 og 2 har fremsat krav om merbetaling og indbragt sagen for en voldgift. Det samlede krav udgør ifølge det oplyste ca. 2 mia. kr. Sagen er endnu ikke afsluttet.

S. § 29. Klima- og Energiministeriet

RIGSREVISIONENS ERKLÆRING OG SAMLEDE VURDERING AF KLIMA- OG ENERGIMINISTERIETS REGNSKAB

Klima- og Energiministeriets regnskab er rigtigt.

Rigsrevisionen har afgivet en supplerende oplysning om, at der i den udgiftsbaserede del af departementets regnskab er en fejl på 5,8 mio. kr. på grund af manglende bogføring af tilsagn om tilskud.

Klima- og Energiministeriet har etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter korrekte dispositioner.

Rigsrevisionen vurderer samlet set, at der er en betryggende regnskabsaflæggelse på Klima- og Energiministeriets område.

a. Baggrundsoplysninger

312. Klima- og Energiministeriet bestod i 2010 af 6 virksomheder. Ud over departementet drejede det sig om Energistyrelsen, Energiklagenævnet, Enhed til administration af fonden for statsdeltagelse i kulbrintelicenser (Nordsøenheden), Danmarks Meteorologiske Institut og De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland. Rigsrevisionen har endvidere påtegnet regnskaberne for Energinet.dk og Nordsøfonden, som er virksomheder uden for statsregnskabet.

313. Klima- og Energiministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010 fremgår af tabel 37.

Tabel 37. Klima- og Energiministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2010

	Mio. kr.
Lønudgifter	559
Øvrige driftsudgifter	515
Tilskud	1.168
Bruttoudgifter i alt	2.242
Bruttoindtægter	9.841

314. Klima- og Energiministeriets aktiver og passiver ultimo 2010 fremgår af tabel 38.

Tabel 38. Klima- og Energiministeriets aktiver og passiver ultimo 2010

	Mio. kr.
Anlægsaktiver	141
Omsætningsaktiver	531
Aktiver i alt	672
Egenkapital	+4.533
Hensættelser	4.833
Langfristet gæld	113
Kortfristet gæld	259
Passiver i alt	672

b. Den udførte revision

315. Rigsrevisionen har afgivet 2 erklæringer på ministerområdet. Revisionen af departementet gav ikke anledning til forbehold, men der blev afgivet en supplerende oplysning. Revisionen af Energistyrelsen gav ikke anledning til forbehold og supplerende oplysninger. Endelig har Rigsrevisionen gennemført 4 revisioner uden erklæring og påtegnet regnskaberne for 2 virksomheder uden for statsregnskabet.

I det følgende omtales udvalgte revisionsresultater, som sammen med de øvrige revisionsresultater danner baggrund for Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet:

- supplerende oplysning om Klima- og Energiministeriets departements regnskab
- revision af Energistyrelsen
- revision af Danmarks Meteorologiske Institut.

Revisionen af EU-støttede projekter er omtalt i beretning til Statsrevisorerne om revisionen af EU-midler i Danmark i 2010, som er afgivet i november 2011.

Supplerende oplysning om Klima- og Energiministeriets departements regnskab

316. Revisionen viste, at Klima- og Energiministeriets departements regnskab er rigtigt.

Rigsrevisionen har afgivet en supplerende oplysning om, at der i den udgiftsbaserede del af departementets regnskab var en fejl på 5,8 mio. kr. på grund af manglende bogføring af tilsagn om tilskud. Der var ifølge departementet i alt afgivet tilsagn for 40,5 mio. kr. pr. 31. december 2010.

Ligestillingsområdet hører under departementet, idet klima- og energiministeren også var ligestillingsminister. Rigsrevisionen konstaterede, at der vedrørende ligestillingsområdet var opstået fejl i regnskabet, der bl.a. vedrørte tilskudsfinansierede aktiviteter og konteringer ved overdragelsen af regnskabsposter fra Arbejdsmarkedsstyrelsen. Størrelsen af fejlene var dog ikke så væsentlig, at de påvirkede rigtigheden af departementets samlede regnskab for 2010.

Rigsrevisionen er opmærksom på, at departementet i februar 2010 fik overdraget ligestillingsområdet fra Arbejdsmarkedsstyrelsen, hvilket har medført en række nye opgaver for departementet, bl.a. tilskudsadministration og tilskudsfinansierede aktiviteter. Rigsrevisionen har forståelse for, at der i overdragelses- og opstartsfasen har kunnet opstå fejl.

Rigsrevisionen vurderede dog samlet set, at ledelsen i departementet ikke i tilstrækkelig grad havde etableret forretningsgange og kontroller, der understøttede, at de dele af regnskabet, der vedrørte ligestillingsområdet, blev korrekte. Dette fandt Rigsrevisionen ikke helt tilfredsstillende.

Rigsrevisionen vurderede derudover, at ledelsen i departementet på en tilfredsstillende måde havde sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet.

Departementet har taget Rigsrevisionens bemærkninger og anbefalinger til efterretning og vil følge dem.

Revision af Energistyrelsen

317. Revisionen viste, at Energistyrelsens regnskab er rigtigt.

Rigsrevisionen vurderede, at Energistyrelsens forretningsgange og interne kontroller vedrørende tilskudsordningen "Pulje til skrotpræmie for oliefyr" var meget tilfredsstillende. Dette skyldtes især styrelsens udførlige dokumentation.

318. Administrationen af tilskudsansøgningerne var uddelegeret til Teknologisk Institut, der behandlede disse i Energistyrelsens tilskudsadministrative system TAS. Energistyrelsen og Teknologisk Institut havde indgået kontrakt om opgaven, og styrelsen havde udarbejdet sagsbehandlingsinstrukser og vejledninger til instituttet om anvendelsen af TAS. Revisionen viste endvidere, at Energistyrelsen løbende førte tilsyn og kontrol med instituttets sagsbehandling, og strategien for tilsynet var baseret på væsentlighed og risiko. En stikprøvevis gennemgang af udvalgte bilag viste, at der forelå udførlig dokumentation for tilskuddene, ligesom beløbende var i overensstemmelse med bekendtgørelsens satser.

Revision af Danmarks Meteorologiske Institut

319. Rigsrevisionen har vurderet, at Danmarks Meteorologiske Institut ikke i tilstrækkelig grad har sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet blev godkendt. Dette fandt Rigsrevisionen ikke helt tilfredsstillende. De manglende afstemninger og kontroller indebar en risiko for, at aktiver og passiver ikke var opgjort korrekt.

Rigsrevisionen bemærkede, at Danmarks Meteorologiske Institut ikke havde anvendt ensartede regnskabsprincipper for aktivering af anlægsløn. Rigsrevisionen vurderede, at dette har påvirket årets resultat negativt med 3,3 mio. kr.

Danmarks Meteorologiske Institut har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem.

IV. Statens drifts- og anlægsregnskab samt status

RIGSREVISIONENS SAMLEDE VURDERING AF STATENS DRIFTS- OG ANLÆGSREGNSKAB SAMT STATUS

Rigsrevisionen har gennemgået statens drifts- og anlægsregnskab for 2010 og statens aktiver og passiver ultimo 2010.

Gennemgangen har vist, at driftsregnskabet udviser et samlet underskud på 88,7 mia. kr. (DAU-saldoen), hvilket var 6,9 mia. kr. større end budgetteret. Det forøgede underskud kan opdeles i færre indtægter på 15,2 mia. kr., et mindreforbrug vedrørende driften på 6,6 mia. kr. og et mindreforbrug vedrørende anlæg på 1,7 mia. kr.

a. Driftsregnskabet for udgifter og indtægter samt anlægsregnskabet

Formål og resultater

320. Rigsrevisionen har gennemgået statens drifts- og anlægsregnskab for 2010. Formålet med gennemgangen var at beskrive og kommentere de væsentligste afvigelser mellem bevillings- og regnskabstallene.

Gennemgangen har vist, at driftsregnskabet udviser et samlet underskud på 88,7 mia. kr. (DAU-saldoen), hvilket var 6,9 mia. kr. større end budgetteret. De væsentligste poster, som denne afvigelse var sammensat af, gennemgås nedenfor.

Drifts- og anlægsregnskabet

321. Tabel 39 viser driftsregnskabet for udgifter og indtægter samt anlægsregnskabet specificeret på finanslovsparagraffer.

Afvigelsen mellem bevillings- og regnskabstallene fremgår endvidere af tabellen.

Tabel 39. Driftsregnskab for udgifter og indtægter samt anlægsregnskabet for 2010
(Mio. kr.)

	Regnskabstal			Afvigelse mellem bevilling og regnskab		
	Driftsregnskab	Driftsregnskab	Anlægsregnskab	Driftsregnskab	Driftsregnskab	Anlægsregnskab
	Udgifter	Indtægter		Udgifter	Indtægter	
§ 1. Dronningen	73,7			+2,5		
§ 2. Medlemmer af det kongelige hus	25,0			+0,7		
§ 3. Folketinget	951,3		37,9	20,6		+12,9
§ 5. Statsministeriet	121,9			+3,2		
§ 6. Udenrigsministeriet	15.736,0	138,3		+495,5	10,3	
§ 7. Finansministeriet	9.708,3	765,4	234,1	181,4	+1.085,7	5,7
§ 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet	1.385,3	4,6		874,1	3,4	
§ 9. Skatteministeriet	5.348,0	1.063,0		197,8	77,0	
§ 11. Justitsministeriet	14.948,3	1.991,0		+82,5	146,0	
§ 12. Forsvarsministeriet	20.759,4	16,6	1.752,8	448,9	+2,2	75,8
§ 15. Socialministeriet	11.757,5			+2.359,8		
§ 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet	191.842,2	7,7		4.079,8	+0,2	
§ 17. Beskæftigelsesministeriet	202.305,9	13.502,0		570,9	+46,7	
§ 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	3.127,8			+155,8		
§ 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	19.133,6	616,5		1.071,3	4,5	
§ 20. Undervisningsministeriet	49.600,6	21,2	+2.593,6	472,0	+2,6	+246,9
§ 21. Kulturministeriet	6.177,4	23,0	7,9	+12,7	+53,5	4,7
§ 22. Kirkeministeriet	641,1		26,9	6,7		+9,8
§ 23. Miljøministeriet	1.592,1	30,8	67,0	241,6	+10,0	36,9
§ 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	2.551,7	+0,4	+31,2	288,4	+0,4	24,9
§ 28. Transportministeriet	8.210,5	593,4	8.480,1	929,2	+0,1	1.840,5
§ 29. Klima- og Energiministeriet	1.824,2	9.423,4		327,6	744,8	
§ 35. Generelle reserver	8.852,6			208,7		
§ 36. Pensionsvæsenet	20.129,2			188,3		
§ 37. Renter	25.424,3	7.970,5		+586,4	+1.321,3	
§ 38. Skatter og afgifter	33.069,8	538.413,5		237,3	+13.737,8	
I alt	655.297,6	574.580,7	7.981,9	6.645,6	+15.274,3	1.718,9
DAU-saldoen		+88.698,8			+6.909,8	
§ 40. Genudlån mv.	+1.132,1			+1.611,3		
§ 41. Beholdningsbevægelser mv.		+6.094,9			+1.539,8	
§ 42. Afdrag på statsgælden (netto)	+93.661,6			19.187,7		
Total	+94.793,7	+94.793,7		17.576,4	+8.449,6	

Note: En positiv afvigelse mellem bevilling og regnskab er udtryk for merindtægter eller mindreudgifter i forhold til bevillingen, og en negativ afvigelse er udtryk for mindreindtægter eller merudgifter i forhold til bevillingen. Indtægter indgår både i indtægtsregnskabet og udgiftsregnskabet. Indtægter, der efter de internationale statistiske definitioner indregnes i skatte-trykket, placeres i statsregnskabet på indtægtsregnskabet. Øvrige indtægter henføres til udgiftsregnskabet, som dermed omfatter de nettoudgifter, der skal finansieres. Sumtal i tabellen kan afvige grundet afrundingsdifferencer.

322. Forskellen mellem de samlede udgifter og indtægter på §§ 1-38 kaldes DAU-saldoen, der stort set kan betegnes som statens driftsresultat. Det fremgår af tabel 39, at DAU-saldoen for 2010 udviser et underskud på 88,7 mia. kr. Underskuddet er dermed 6,9 mia. kr. større end budgetteret.

Som supplement til DAU bogføres en række kapital- og beholdningsbevægelser på de efterfølgende paragraffer.

323. Hovedparten af kontiene på § 40. Genudlån vedrører statens nettoudlån til statsinstitutioner og statslige selskaber mv. Disse selskaber er selvstændige enheder, hvis regnskaber ikke fremgår af statsregnskabet. På paragraffen er fx opført genudlån til Finansiell Stabilitet A/S.

324. § 41. Beholdningsbevægelser mv. indeholder en række mere regnskabstekniske konti. Disse vedrører fx ændringerne mellem primo og ultimo finansåret for en række af statens statusposter.

325. På § 42. Afdrag på statsgælden (netto) registreres årets bruttooptag og -afdrag af henholdsvis kort- og langfristet indenlandsk og udenlandsk statsgæld. Endelig vises årets netto-regulering på statens konto i Danmarks Nationalbank.

Driftsregnskabet for udgifter

326. Driftsregnskabet for udgifter udviser en mindreudgift på 6,6 mia. kr., svarende til 1 % af de bevilgede udgifter.

Den største afvigelse forekommer på Indenrigs- og Sundhedsministeriets område, hvor der er en samlet mindreudgift på 4,1 mia. kr., svarende til 2,1 % af bevillingen. Mindreudgiften vedrører primært udligning af kommunernes og regionernes udgifter til merværdiafgift, der er 2,7 mia. kr. mindre end bevilget, og en endnu ikke anvendt bevilling på 1,5 mia. kr. vedrørende fremtidens sygehusstruktur.

Den næststørste afvigelse forekommer på Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings område, hvor der er en samlet mindreudgift på 1,1 mia. kr., svarende til 5,3 % af bevillingen. Mindreudgiften vedrører primært endnu ikke anvendte tilskud til teknologiske løft af laboratorier med 0,9 mia. kr. mindre end bevilget.

Den største merudgift findes på Socialministeriets område, hvor der er en samlet merudgift på 2,4 mia. kr., svarende til 25 % af bevillingen. Merforbruget vedrører primært ydelsesstøtte til almene boliger, der er 4,7 mia. kr. større end bevilget. Indtægter fra Landsbyggefonden på 1,2 mia. kr. mere end bevilget og reguleringer af hensættelser på 0,8 mia. kr. trækker dog i den modsatte retning.

Driftsregnskabet for indtægter

327. På driftsregnskabet for indtægter er der mindreindtægter på 15 mia. kr., svarende til 2,7 % af de budgetterede indtægter.

Den største mindreindtægt vedrører skatter og afgifter, hvor der er en samlet mindreindtægt på 14 mia. kr. Mindreindtægten består primært af mindreindtægter vedrørende indkomstskatter på 15 mia. kr. og arbejdsmarkedsbidrag på 3 mia. kr., mens merindtægter på 5 mia. kr. vedrørende selskabsskat trækker i den modsatte retning.

Anlægsregnskabet

328. Anlægsregnskabet udviser et mindreforbrug på 1,7 mia. kr., svarende til 17,7 % af budgettet.

Afvigelsen skyldes primært en række mindreforbrug på Transportministeriets område.

b. Statens status**Formål og resultater**

329. Rigsrevisionen har gennemgået statens aktiver og passiver ultimo 2010. Formålet med gennemgangen var at undersøge, om primokorrekktionerne var velbegrundede, og at beskrive og kommentere de væsentligste forskydninger i status i 2010.

Rigsrevisionen fandt, at de foretagne primokorrekktioner var velbegrundede.

Statens aktiver og passiver

330. Tabel 40 viser statens balance primo og ultimo 2010. Ændringerne fra primo til ultimo 2010 er anført i tabellens sidste kolonne.

Tabel 40. Statens status 2010
(Mio. kr.)

	Primo 2010	Ultimo 2010	Nettotilgang
AKTIVER			
Anlægsaktiver:			
Immaterielle anlægsaktiver	3.913,9	4.377,3	463,4
Materielle anlægsaktiver	207.484,9	204.726,4	+2.758,5
Finansielle anlægsaktiver	238.221,7	234.145,2	+4.076,5
Anlægsaktiver i alt	449.620,5	443.248,9	+6.371,6
Omsætningsaktiver:			
Varebeholdninger	13.632,7	13.750,7	118,1
Igangværende arbejder for fremmed regning	170,8	216,4	45,6
Debitorer	106.179,9	94.043,9	+12.136,0
Periodeafgrænsningsposter	9.240,5	6.422,6	+2.817,9
Tilgodehavender vedrørende afgivne tilsagn	20.408,2	22.305,3	1.897,2
Tilgodehavende hos Danmarks Erhvervsfond	768,1	467,9	+300,2
Andre tilgodehavender	59.762,3	67.929,5	8.167,2
Mellemværende med Danmarks Nationalbank	193.278,3	177.089,5	+16.188,9
Likvide beholdninger	+2.216,9	13.824,6	16.041,5
Omsætningsaktiver i alt	401.223,9	396.050,4	+5.173,5
Andre aktiver:			
Aktiver for særlige fonde	139.336,2	134.807,9	+4.528,3
Andre aktiver i alt	139.336,2	134.807,9	+4.528,3
Aktiver i alt	990.180,6	974.107,2	+16.073,4
PASSIVER			
Egenkapital:			
Egenkapital	+11.218,5	+95.429,0	+84.210,5
Egenkapital i alt	+11.218,5	+95.429,0	+84.210,5
Hensættelser:			
Hensættelser vedrørende statens drift	2.084,3	1.735,4	-348,9
Afgivne tilsagn	94.141,3	101.513,9	7.372,6
Hensættelser i alt	96.225,5	103.249,3	7.023,8
Langfristet gæld:			
Indenlandsk statsgæld	487.915,5	576.413,3	88.497,8
Udenlandsk statsgæld	139.588,4	114.730,8	+24.857,6
Periodiserede renter på statsgælden	1.689,1	2.105,2	416,1
Prioritetsgæld	60,5	57,3	+3,1
Anden langfristet gæld	65.199,6	66.108,2	908,6
Donationer	1.886,4	1.955,2	68,8
Langfristet gæld i alt	696.339,4	761.370,0	65.030,6
Kortfristet gæld:			
Modtagne forudbetalinger på igangværende arbejder	452,3	488,9	36,6
Skyldige feriepenge	5.418,2	5.336,6	+81,6
Leverandører af varer og tjenester	42.230,7	26.425,9	+15.804,8
Periodeafgrænsningsposter	563,9	1.275,2	711,3
Gæld til Eksport Kredit Fonden mv.	5.709,7	5.353,3	+356,4
Reserveret bevilling	2.192,6	1.430,8	+761,8
Forpligtelse vedrørende ikke-statslige indeståender i SKB	13.291,6	11.851,1	+1.440,5
Anden kortfristet gæld	+361,1	17.947,1	18.308,2
Kortfristet gæld i alt	69.498,0	70.109,0	611,0
Andre passiver:			
Kapitaler for særlige fonde	139.336,2	134.807,9	+4.528,3
Andre passiver i alt	139.336,2	134.807,9	+4.528,3
Passiver i alt	990.180,6	974.107,2	+16.073,4

Note: Sumtal i tabellen kan afvige grundet afrundingsdifferencer.

Primokorrekationer til statens status

331. Statens status ultimo 2009 er yderligere blevet korrigeret med netto 1,1 mia. kr. Korrekationer, der betegnes primokorrekationer, fremgår af statsregnskabet i en særlig kolonne, men er ikke medtaget i tabel 40.

Primokorrekationer er hovedsageligt en følge af ændringer i regnskabsprincipper, ressortændringer, efterfølgende korrekationer til de oprindeligt tilpassede omkostningsbalancer primo 2007 eller indarbejdelse af aktiver og gæld, der til- eller fragår staten. Primokorrekationer registreres direkte på den enkelte statuskonto uden udgifts- eller indtægtsvirkning på statens drift.

Rigsrevisionen finder, at primokorrekationer, der er foretaget til statens status, er velbegrundede og bl.a. er en konsekvens af tilpasningen af institutionernes balancer til omkostningsreformen og ny regnskabspraksis.

Udviklingen i statens status i 2010

332. Det fremgår af tabel 40, at statens samlede aktiver og passiver faldt med 16,1 mia. kr. fra primo 2010 til ultimo 2010, og at statens egenkapital ultimo 2010 var +95,4 mia. kr.

333. Til bl.a. at finansiere statens underskud er statsgælden steget med 64 mia. kr., idet den indenlandske statsgæld er steget med 88,5 mia. kr., mens den udenlandske statsgæld er faldet med 24,9 mia. kr. Hertil kommer periodiserede renter på statsgælden, der er steget med 0,4 mia. kr. Desuden er der foretaget træk på statens løbende mellemværende med Danmarks Nationalbank, hvor statens tilgodehavender er faldet med 16,2 mia. kr.

334. Forøgelsen af likvide beholdninger med 16 mia. kr. og anden kortfristet gæld med 18,3 mia. kr. skyldes primært bevægelser under skatter og afgifter. Formindskelsen af debitorer med 12,1 mia. kr. og leverandører af varer og tjenester med 15,8 mia. kr. skyldes bl.a. udligning af en række mellemværender mellem 2 ministerier i starten af 2010.

V. Baggrundsoplysninger om revisionen

a. Den udførte revision

Revisionen omfattet af beretningen

335. Statsregnskabet for 2010 omfatter 19 ministerområder og fællesparagrafferne §§ 35-38 og §§ 40-41. Rigsrevisionen reviderer statens virksomheder, herunder en række selvejende institutioner, der finansieres ved statslige tilskud. Rigsrevisionen reviderer ikke statsregnskabs § 1. Dronningen, § 2. Medlemmer af det kongelige hus og § 3. Folketinget, hvis regnskaber revideres af et privat revisionsfirma.

336. En virksomhed er en forvaltningsenhed inden for et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for én eller flere hovedkonti på bevillingslovene. Ordet *virksomhed* anvendes dermed i denne beretning i den betydning af ordet, der er fastlagt i bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen mv. (regnskabsbekendtgørelsen).

337. Denne beretning om revisionen af statsregnskabet indeholder resultatet af revisionen af virksomhederne og de selvejende institutioner. Beretningen omtaler endvidere væsentlige resultater af revisionen af virksomheder uden for statsregnskabet, fordi revisionsresultaterne indgår i Rigsrevisionens samlede vurdering af ministeriets forvaltning.

Årsrevision

338. Rigsrevisionen planlægger revisionen ud fra en analyse af risiko og væsentlighed. På baggrund af analysen beslutter Rigsrevisionen, hvilken revision der skal gennemføres ved de enkelte virksomheder og selvejende institutioner, og hvilke virksomheder der skal afgives erklæring om.

Årsrevisionen er en helhedsorienteret og sammenhængende revision, der dækker hele regnskabsåret. Årsrevisionen omfatter derfor både revision i løbet af regnskabsåret, afsluttende revision efter regnskabsårets udløb af virksomhedens årsregnskab, gennemgang af årsrapporten og bevillingskontrol.

Årsrevisionen indebærer, at Rigsrevisionen:

- foretager en indledende strategisk analyse af ministerområderne, departementerne og virksomhederne
- søger dialog med ledelsen i den reviderede virksomhed
- vælger særlige indsats- eller fokusområder
- afgiver en erklæring om udvalgte virksomheder.

339. Erklæringen til virksomhederne udtrykker Rigsrevisionens samlede konklusion. I erklæringen vurderer Rigsrevisionen, om virksomhedens regnskab er rigtigt, hvilket vil sige, at der ikke er væsentlige fejl eller mangler i regnskabet. Rigsrevisionen vurderer endvidere, om forretningsgange og interne kontroller understøtter korrekte dispositioner, hvilket vil sige, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Endelig fremgår det af erklæringen, om revisionen har afdækket fejl i oplysningerne i årsrapporten eller har afdækket, at forvaltningen ikke var økonomisk hensigtsmæssig. Den tilhørende revisionsberetning indeholder en sammenfatning af alle revisionsresultater vedrørende regnskabsåret. Begge dele sendes til den reviderede virksomhed og departementet efter regnskabsårets afslutning.

Erklæringen omfatter følgende 4 elementer:

- Regnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler.
- Der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- Rigsrevisionen er ved gennemgangen af årsrapporten ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at oplysningerne om mål og resultater i årsrapporten ikke er dokumenterede og dækkende.
- Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, Rigsrevisionen har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Strategisk analyse og løbende dialog med virksomhederne og departementerne

340. Rigsrevisionen udfører først en strategisk analyse af hvert ministerområde og departementet. Den strategiske analyse af departementet handler ligeledes om tilsynet med underliggende virksomheder og ledelsesbevågenheden i virksomhederne. Dernæst gennemføres en tilsvarende strategisk analyse på virksomhedsniveau. Inden selve revisionen påbegyndes, har Rigsrevisionen en dialog med ledelsen om den strategiske analyse, både i departementet og i virksomhederne. Formålet er at få oplyst, hvilke risici virksomheden vægter, og derved minimere risikoen for, at væsentlige områder overses i revisionen.

På baggrund af analysen af departementet og virksomhederne tilrettelægger Rigsrevisionen en revision, der er rettet mod risikoområderne i virksomhederne. Rigsrevisionen sikrer hermed, at der foretages en nødvendig og tilstrækkelig revision på de mest væsentlige og risikofyldte områder.

I vurderingen af risiko indgår såvel virksomhedernes vilkår generelt som indtægternes og udgifternes karakter.

341. Revisionen af ministerområderne er udført som planlagt og med en dækning, som giver Rigsrevisionen et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere regnskabsforvaltningen på hvert ministerområde.

Fokusområder

342. Rigsrevisionen erklærer sig også om, hvorvidt der på udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn, og udfører derfor forvaltningsrevision som led i årsrevisionen. I den forbindelse udvælges særlige fokusområder, fx indkøb eller ledelsesinformation.

Rigsrevisionen gennemfører derudover større undersøgelser af dele af den statslige forvaltning. Undersøgelserne behandler emner af økonomisk eller principiel betydning og relaterer sig kun i mindre omfang specifikt til regnskabets rigtighed. Undersøgelsesresultater rapporteres i særskilte beretninger til Statsrevisorerne. Der henvises til disse beretninger, hvor Rigsrevisionen har fundet det relevant.

Rapportering

343. Når Rigsrevisionen har afsluttet revisionen af et område, formidles konklusion og vurdering til de omfattede virksomheder og departementet.

Departementerne orienteres om revisionsresultaterne i de enkelte virksomheder. Rigsrevisionens kontakt til ministerierne består derudover af regelmæssige drøftelser med departementerne om økonomiforvaltningen, regnskabsaflæggelsen mv. Endvidere holder rigsrevisor årligt møder med hvert departement repræsenteret ved departementschefen mfl.

Rigsrevisionen lægger stor vægt på en dialog med virksomheder og departementer, hvor synspunkter og gode erfaringer udveksles. En gensidig forståelse af hinandens opgaver, vilkår og rammer giver ifølge Rigsrevisionens opfattelse det bedste udgangspunkt for, at revisionsresultaterne kan medvirke til en sikker og korrekt regnskabsaflæggelse.

344. For de virksomheder, som er udvalgt til erklæring, er den endelige rapportering for regnskabsåret 2010 sendt i form af en erklæring og en tilhørende revisionsberetning. Erklæringen indeholder den samlede konklusion for alle revisioner ved virksomheden for det pågældende år. For øvrige virksomheder er den endelige rapportering sket ved rapporteringen af den afsluttende revision for 2010.

Selv om en virksomhed har modtaget en erklæring, kan Rigsrevisionen stadig vende tilbage for at undersøge området yderligere, fx i en større undersøgelse, hvor fokus kan være på effektivitet, produktivitet eller sparsommelighed.

Anvendelsen af forbehold og supplerende oplysninger

345. Hvor Rigsrevisionen tager forbehold for hele eller dele af regnskabet, indebærer det, at revisionen har afdækket væsentlige fejl eller mangler på området. Fejl eller mangler kan vedrøre regnskabet, forhold vedrørende dispositionernes lovlighed, årsrapportens information om opfyldelsen af virksomhedens mål eller de udvalgte forvaltningsområder, som Rigsrevisionen har undersøgt.

Et forbehold vedrørende regnskabets rigtighed vedrører enten hele regnskabet eller dele heraf. Forbehold vedrørende dispositionernes lovlighed, årsrapporten og skyldige økonomiske hensyn indebærer enten, at de konstaterede fejl og mangler er udtryk for generelle tilstande på det undersøgte område eller er udtryk for, at fejlene på væsentlig måde påvirker virksomhedens samlede regnskabsaflæggelse, økonomistyring og/eller opgavevaretagelse.

Hvor Rigsrevisionen afgiver en supplerende oplysning om regnskabets rigtighed, er det udtryk for, at Rigsrevisionen vurderer oplysningen som væsentlig information for regnskabets brugere, selv om regnskabet samlet set er rigtigt. Supplerende oplysninger kan vedrøre forhold, som virksomheden har påpeget i årsrapporten, eller forhold, som er konstateret ved revisionen.

Afgivelse af supplerende oplysninger vedrørende dispositionernes lovlighed, årsrapporten og skyldige økonomiske hensyn afgøres på baggrund af en samlet væsentlighedsbetragtning af det specifikke revisionsområde. Hvis Rigsrevisionen afgiver supplerende oplysninger, er det udtryk for, at de konstaterede fejl ikke er generelle tilstande på området, men dog er væsentlige.

Revisionsprincipper

346. Revisionen er planlagt og udført i overensstemmelse med god offentlig revisionsetik og internationale standarder og vejledninger for offentlig revision som vedtaget af INTOSAI. Rigsrevisionen efterprøver ikke alene rigtigheden af statens regnskab, men undersøger også en række aspekter vedrørende forvaltningens overholdelse af bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

347. Ved revisionen af de enkelte virksomheder anvender Rigsrevisionen systemanalytisk revision som det overordnede revisionsprincip.

Systemanalytisk revision har til formål at konstatere, om der i virksomheden er etableret forretningsgange og interne kontroller, der kan medvirke til at sikre regnskabet rigtighed og dispositionernes lovlighed.

348. Rigsrevisionen anvender også substansrevision. Substansrevisionen har til formål stikprøvevist at verificere indholdet af konkrete regnskabsposter og/eller enkeltbilag og at vurdere, om dispositionerne har været i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Intern revision

349. Rigsrevisionens revision omfatter også revision af regnskaber med intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9. Rigsrevisionens revision baserer sig dels på Rigsrevisionens egen revision, dels på den interne revisions arbejde. Det er Rigsrevisionen, der har ansvaret for revisionen, selv om der er indgået aftale om intern revision. Rigsrevisionen fører tilsyn med den interne revisions arbejde, og Rigsrevisionen vurderer, om den interne revision generelt har udført sit arbejde tilfredsstillende, og om Rigsrevisionen kan støtte sin vurdering af virksomhedernes regnskaber på den interne revisions arbejde. I Rigsrevisionens samlede vurdering indgår revisioner, som Rigsrevisionen selv har gennemført, revisioner, som Rigsrevisionen har gennemført i samarbejde med den interne revision, og resultaterne fra den interne revisions arbejde.

b. Regnskabstyper/-principper

Regnskabstyper

350. Statens regnskabsafklæggelse består af et statsregnskab og en årsrapport for hver virksomhed.

Der findes imidlertid også andre typer regnskaber på det statslige område. Hovedrelationen mellem de forskellige typer er følgende:

- Virksomhedernes interne regnskab bogføres typisk i Navision eller SAP, og oplysninger herfra føder virksomhedernes SKS-regnskaber.
- SKS-regnskaberne er virksomhedernes eksterne regnskaber, som virksomhederne godkender over for deres departement.
- Ministerområderegnskabet er en sammenstilling af regnskaberne for de enkelte virksomheder på et ministerområde. Departementet godkender årligt ministerområderegnskabet over for Økonomistyrelsen og Rigsrevisionen.
- Statsregnskabet er en sammenstilling af alle virksomhedernes SKS-regnskaber.
- Årsrapporterne (for departementerne dog finansielle regnskaber) indeholder ligeledes regnskabsoplysninger vedrørende det omkostningsbaserede regnskab og regnskabsmæssige forklaringer i relation til bevillingskontrollen. Årsrapporten afsluttes med påtegning af regnskabet. Påtegningen foretages af såvel virksomhedens ledelse som ministeriets departement.

351. Regnskabsoplysningerne i årsrapporterne bør være identiske med SKS-regnskaberne, men kan afvige, hvis virksomhederne foretager korrektioner i årsrapportens regnskabs tal. Der er krav om, at eventuelle differencer mellem SKS og årsrapporten skal forklares i årsrapporten. Eventuelle korrektioner i årsrapporten skal efterfølgende korrigeres i SKS.

Bruttoudgifter og -indtægter

352. Oplysningerne om "Bruttoudgifter i alt" og "Bruttoindtægter" i tabellerne under de enkelte ministerområder i kap. III er hentet fra statsregnskabets artsoversigter, der er placeret under "A. Oversigter" under de enkelte paragraffer (ministerområder) i statsregnskabet.

I tabellerne er "Bruttoudgifter i alt" opdelt i "Lønudgifter", "Øvrige driftsudgifter", "Tilskud" og "Overførsler til/fra kommuner". "Lønudgifter" omfatter alle lønudgifter og refusioner på standardkonto 18. "Tilskud" omfatter standardkontiene 41, 42, 44, 45 og 46, dog er dele heraf udskilt og medtaget under "Overførsler til/fra kommuner". "Øvrige driftsudgifter" er opgjort som de resterende udgifter.

Opfølgning fra sidste års beretning

353. Rigsrevisor og sætterigsrevisor tilkendegav i notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2009, at de ville følge 22 sager fra beretningen. Sagerne er omtalt i henholdsvis pkt. 40, 41, 42-44, 51, 59, 64-76, 93-95, 96, 98, 103, 123, 152, 155-158, 159-162, 175, 194-196, 239, 258, 272, 275 og 288-291.

Justitsministeriets økonomistyring følges i forbindelse med opfølgningen på Statsrevisorernes beretning nr. 16/2008 om politireformen.

Bilag 1. Oversigt over de udførte revisioner under ministerområderne

Forklaring

Revision: Rigsrevisionen har udført årsrevision af virksomheden uden afgivelse af erklæring.

Erklæring: Rigsrevisionen har afgivet erklæring uden forbehold og supplerende oplysninger.

Forbehold: Rigsrevisionen har taget forbehold for ét eller flere af de 4 erklæringsområder omfattet af Rigsrevisionens årsrevision med erklæring.

Supplerende oplysning: Rigsrevisionen har afgivet supplerende oplysninger vedrørende ét eller flere af de 4 erklæringsområder omfattet af Rigsrevisionens årsrevision med erklæring.

Påtegning: Rigsrevisionen har påtegnet regnskabet for en virksomhed uden for statsregnskabet uden forbehold og supplerende oplysninger.

	Årsrevision med erklæring	Årsrevision uden erklæring
§ 5. Statsministeriet		
Statsministeriets departement	Erklæring	
Rigsombudsmanden i Grønland	Erklæring	
Rigsombudsmanden på Færøerne		Revision
§ 6. Udenrigsministeriet		
Udenrigstjenesten	Erklæring	
Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder		Revision
§ 7. Finansministeriet		
Finansministeriets departement	Erklæring	
Økonomistyrelsen	Erklæring	
Personalestyrelsen	Erklæring	
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Erklæring	
Statens It	Erklæring	
Statsgældsforvaltningen		Revision
Den Sociale Pensionsfond		Revision
Højteknologifonden		Revision
Forebyggelsesfonden		Revision
§ 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet		
Økonomi- og Erhvervsministeriets departement	Erklæring	
De Økonomiske Råd		Revision
Konkurrencestyrelsen		Revision
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen		Revision
Patent- og Varemærkestyrelsen		Revision
Sikkerhedsstyrelsen		Revision
Finanstilsynet		Revision
Forbrugerstyrelsen		Revision
Erhvervs- og Byggestyrelsen		Revision
Danmarks Statistik		Revision
Søfartsstyrelsen	Erklæring	
9 maritime uddannelsesinstitutioner		Revision

	Årsrevision med erklæring	Årsrevision uden erklæring
§ 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet		
Eksport Kredit Fonden	Påtegning	
Nordisk Patent Institut	Påtegning	
Danmarks Erhvervsfond	Påtegning	
Eksportlåneordningen	Påtegning	
Eksportkaution	Påtegning	
Vækstfonden	Påtegning	
Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK)	Påtegning	
Rejsegarantifonden	Påtegning	
Garantifonden for Indskydere og Investorer	Påtegning	
Garantifonden for skadesforsikringsselskaber	Påtegning	
Investeringsfonden for Vækstmarkeder	Påtegning	
§ 9. Skatteministeriet		
Skatteministeriets departement	Supplerende oplysninger	
Landsskatteretten	Erklæring	
§ 11. Justitsministeriet		
Justitsministeriets departement	Erklæring	
Politiet og anklagemyndigheden	Erklæring	
Kriminalforsorgen		Revision
Domstolsstyrelsen	Erklæring	
Civilstyrelsen		Revision
Retslægerådet		Revision
Datatilsynet		Revision
Familiestyrelsen		Revision
Rådet for Sikker Trafik	Påtegning	
Dansk Hunderegister	Påtegning	
Det Kriminalpræventive Råd	Påtegning	
§ 12. Forsvarsministeriet		
Forsvarsministeriets departement	Forbehold	
Forsvarsministeriets Interne Revision		Revision
Forsvarskommandoen, herunder hjemmeværet	Forbehold	
Forsvarets Efterretningstjeneste		Revision
Farvandsvæsenet	Erklæring	
Beredskabsstyrelsen (Redningsberedskabet)		Revision
Militærnægteradministrationen		Revision
Beredskabsforbundet		Revision
Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut		Revision

	Årsrevision med erklæring	Årsrevision uden erklæring
§ 15. Socialministeriet		
Socialministeriets departement	Erklæring	
Ankestyrelsen		Revision
Servicestyrelsen		Revision
Kofoeds Skole	Erklæring	
SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd	Erklæring	
Børnerådet		Revision
Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde		Revision
Sygekassens Helsefond	Påtegning	
§ 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet		
Indenrigs- og Sundhedsministeriets departement	Erklæring	
CPR-administrationen		Revision
Sundhedsstyrelsen	Erklæring	
Det Kommunale og Regionale Evalueringsinstitut		Revision
Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark		Revision
Lægemiddelstyrelsen		Revision
Sundhedsvæsenets Patientklagenævn		Revision
Patientskadeankenævnet		Revision
Det Ethiske Råd		Revision
Den Centrale Videnskabsetiske Komité		Revision
Regional Statsforvaltning		Revision
Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling		Revision
Kennedy Centret		Revision
Statens Serum Institut	Erklæring	
§ 17. Beskæftigelsesministeriet		
Beskæftigelsesministeriets departement	Erklæring	
Beskæftigelsesministeriets AdministrationsCenter		Revision
Beskæftigelsesministeriets IT		Revision
Arbejdstilsynet	Erklæring	
Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø		Revision
Arbejdsskadestyrelsen		Revision
Arbejdsdirektoratet		Revision
Arbejdsmarkedsstyrelsen		Revision
Tværgående it-understøtning i beskæftigelsesindsatsen		Revision
Pensionsstyrelsen	Erklæring	
11 branchearbejdsmiljøråd		Revision
§ 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration		
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations departement	Erklæring	
Udlændingesservice	Erklæring	
Flygtningenævnet		Revision
Dansk Røde Kors' Asylafdeling		Revision

	Årsrevision med erklæring	Årsrevision uden erklæring
§ 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling		
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings departement	Erklæring	
Forsknings- og Innovationsstyrelsen		Revision
IT- og Telestyrelsen	Erklæring	
Universitets- og Bygningsstyrelsen	Erklæring	
Styrelsen for International Uddannelse		Revision
Grundforskningsfonden	Erklæring	
Studenterrådgivningen		Revision
Akkrediteringsinstitutionen		Revision
Dansk Dekommissionering		Revision
Det Administrative Bibliotek		Revision
Teknologirådet		Revision
Højteknologifonden		Revision
Københavns Universitet (KU)	Erklæring	
Aarhus Universitet (AU)	Erklæring	
Syddansk Universitet (SDU)	Erklæring	
Roskilde Universitet (RUC)	Erklæring	
Aalborg Universitet (AAU)	Erklæring	
Copenhagen Business School (CBS)	Erklæring	
Danmarks Tekniske Universitet (DTU)	Erklæring	
IT-Universitetet (ITU)	Erklæring	
§ 20. Undervisningsministeriet		
Undervisningsministeriets departement	Erklæring	
UNI•C – Danmarks it-center for uddannelse og forskning	Erklæring	
Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen	Erklæring	
Sorø Akademi Skole		Revision
Danmarks Evalueringsinstitut		Revision
Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte		Revision
Dansk Center for Undervisningsmiljø		Revision
Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa		Revision
Sydslesvigudvalget		Revision
Tipsungdomsnævnet		Revision
261 selvejende institutioner med intern revision		Revision

	Årsrevision med erklæring	Årsrevision uden erklæring
§ 21. Kulturministeriet		
Kulturministeriets departement	Erklæring	
Kulturministeriets Koncerncenter		Revision
Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster		Revision
Charlottenborg Udstillingsbygning		Revision
Statens Værksteder for Kunst og Håndværk		Revision
Kunststyrelsen	Erklæring	
Danish Crafts		Revision
Det Kongelige Teater og Kapel	Erklæring	
Det Danske Filminstitut		Revision
Styrelsen for Bibliotek og Medier	Forbehold	
Det Kongelige Bibliotek		Revision
Statsbiblioteket og Statens Avissamling i Århus		Revision
Nota		Revision
Danmarks Kunstbibliotek		Revision
Statens Arkiver		Revision
Dansk Sprognævn		Revision
Kulturarvsstyrelsen		Revision
Nationalmuseet		Revision
Statens Forsvarshistoriske Museum		Revision
Dansk Landbrugsmuseum		Revision
Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum		Revision
Statens Museum for Kunst		Revision
Den Hirschsprungske Samling		Revision
Ordrupgaard		Revision
Arkitektskolen Aarhus		Revision
Kunstakademiets Arkitektskole		Revision
Kunstakademiets Billedkunstskoler		Revision
Kunstakademiets Konservatorskole		Revision
Danmarks Designskole		Revision
Det Kgl. Danske Musikkonservatorium		Revision
Rytmask Musikkonservatorium		Revision
Det Jyske Musikkonservatorium		Revision
Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole		Revision
Statens Teaterskole		Revision
Den Danske Filmskole		Revision
Det Informationsvidenskabelige Akademi		Revision
Danmarks Radio	Erklæring	
TV 2/Nord	Erklæring	
TV 2/Lorry	Erklæring	
TV 2/Bornholm	Erklæring	
TV 2/Østjylland	Erklæring	
TV 2/Øst	Erklæring	
TV 2/Fyn	Erklæring	
TV 2/Midt-Vest	Erklæring	

	Årsrevision med erklæring	Årsrevision uden erklæring
§ 22. Kirkeministeriet		
Kirkeministeriets departement	Erklæring	
Folkekirkens fællesfond	Erklæring	
10 stifter		Revision
Kirkeministeriets it-kontor		Revision
Folkekirkens Administrative Fællesskab		Revision
§ 23. Miljøministeriet		
Miljøministeriets departement	Erklæring	
Skov- og Naturstyrelsen	Erklæring	
Miljøstyrelsen		Revision
By- og Landskabsstyrelsen	Erklæring	
Kort- og Matrikelstyrelsen		Revision
Danmarks Miljøportal	Erklæring	
Natur- og Miljøklagenævnet		Revision
Dansk Producentansvarssystem	Påtegning	
§ 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri		
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris departement	Erklæring	
FødevarerErhverv	Supplerende oplysning	
Fødevarestyrelsen	Supplerende oplysning	
Plantedirektoratet		Revision
Fiskeridirektoratet	Erklæring	
§ 28. Transportministeriet		
Transportministeriets departement	Erklæring	
Havarikommissionen for Civil Luftfart og Jernbane		Revision
Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne		Revision
Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland		Revision
Auditøren under Transportministeriet		Revision
Danmarks Vej- og Bromuseum		Revision
Vejdirektoratet	Erklæring	
Banedanmark	Erklæring	
Kystdirektoratet		Revision
Færdselsstyrelsen ¹⁾		Revision
Statens Luftfartsvæsen ¹⁾		Revision
Trafikstyrelsen ¹⁾		Revision
Naviair	Påtegning	
DSB	Forbehold	
Udviklingselskabet By & Havn I/S	Supplerende oplysning	
Metroselskabet I/S	Supplerende oplysning	

¹⁾ Trafikstyrelsen, Færdselsstyrelsen og Statens Luftfartsvæsen er i 2010 sammenlagt i den nye Trafikstyrelse. I 2010 blev der aflagt 3 separate regnskaber i én samlet årsrapport. Trafikstyrelsen og Færdselsstyrelsen er regnskabsmæssigt blevet sammenlagt den 1. januar 2011, og Statens Luftfartsvæsen forventes at blive sammenlagt hermed den 1. januar 2012.

	Årsrevision med erklæring	Årsrevision uden erklæring
§ 29. Klima- og Energiministeriet		
Klima- og Energiministeriets departement	Supplerende oplysning	
Energistyrelsen	Erklæring	
Energiklagenævnet		Revision
Enhed til administration af fonden for statsdeltagelse i kulbrintelicenser (Nordsøenheden)		Revision
Danmarks Meteorologiske Institut		Revision
De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland		Revision
Energinet.dk	Påtegning	
Nordsøfonden	Påtegning	

Bilag 2. Ordliste

DAU-saldoen	DAU-saldoen er summen af statens drifts-, anlægs- og udlånssaldo. Saldoen viser forskellen mellem de samlede udgifter og indtægter på finanslovens §§ 1-38 og kan stort set betegnes som statens driftsresultat.
Erklæring	<p>Erklæringen til virksomhederne udtrykker Rigsrevisionens samlede konklusion vedrørende revisionen af en virksomhed.</p> <p>Den tilhørende revisionsberetning indeholder en sammenfatning af alle revisionsresultater vedrørende regnskabsåret. Begge dele sendes til den reviderede virksomhed og departementet efter regnskabsårets afslutning.</p> <p>Erklæringen omhandler følgende 4 elementer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er regnskabet rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler? • Er der etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis? • Er revisor ved gennemgangen af årsrapporten blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at oplysningerne om mål og resultater i årsrapporten ikke er dokumenterede og dækkende? • Er revisor ved den udførte forvaltningsrevision blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, Rigsrevisionen har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde?
Forbehold	Rigsrevisionen tager forbehold, hvis revisionen afdækker væsentlige fejl eller mangler på et område. Hvis forbeholdet vedrører regnskabs rigtighed, er det udtryk for, at hele eller dele af regnskabet ikke er rigtigt. Hvis forbeholdet vedrører dispositionernes lovlighed, oplysninger om mål og resultater, årsrapporten eller skyldige økonomiske hensyn, er det enten udtryk for, at de konstaterede fejl og mangler er generelle tilstande på det undersøgte område, eller at fejlene på væsentlig måde påvirker virksomhedens samlede regnskabsaflæggelse, økonomistyring og/eller opgavevaretagelse.
Primokorrekationer	Rettelser i regnskabet som følge af fx ændrede regnskabsprincipper, ressortændringer eller overdragelser til/fra staten, der betyder ændringer i statens aktiver og gæld. Primokorrekationerne registreres direkte på den enkelte statuskonto. Primokorrekationerne har således indflydelse på statens egenkapital uden udgifts- eller indtægtsvirkning på staten.
Påtegning	<p>Når Rigsrevisionen påtegner regnskabet for en virksomhed uden for statsregnskabet, indgår Rigsrevisionens samlede konklusion vedrørende revisionen af virksomheden i virksomhedens regnskab.</p> <p>Den tilhørende revisionsberetning indeholder en sammenfatning af alle revisionsresultater vedrørende regnskabsåret. Begge dele sendes til den reviderede virksomhed og departementet efter regnskabsårets afslutning.</p> <p>Påtegningen omhandler følgende 4 elementer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er regnskabet rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler? • Er der etableret forretningsgange og interne kontroller, som understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis? • Er revisor ved gennemgangen af årsrapporten blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at oplysningerne om mål og resultater i årsrapporten ikke er dokumenterede og dækkende? • Er revisor ved den udførte forvaltningsrevision blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, Rigsrevisionen har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde?

Supplerende oplysning	Hvis revisionen afdækker forhold af væsentlig betydning for regnskabs brugere, men som ikke har betydning for regnskabs rigtighed, vil Rigsrevisionen afgive en supplerende oplysning om forholdet. Hvis revisionen afdækker forhold vedrørende dispositionernes lovlighed, oplysninger om mål og resultater, årsrapporten eller skyldige økonomiske hensyn, som er væsentlige, men som ikke er udtryk for generelle tilstande på området, vil Rigsrevisionen afgive en supplerende oplysning om forholdet.
Virksomhed	En forvaltningsenhed inden for et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for én eller flere hovedkonti på bevillingslovene.
Økonomiservicecentret (ØSC)	ØSC er en del af Statens Administration under Finansministeriet. Statens Administration blev stiftet den 20. januar 2011. ØSC varetager administrative opgaver, herunder regnskabsopgaver, for ca. 180 statslige og selvejende institutioner.
Årsrevision	En helhedsorienteret og sammenhængende revision, der dækker hele regnskabsåret. Årsrevisionen omfatter derfor både revision i løbet af regnskabsåret, afsluttende revision efter regnskabsårets udløb af virksomhedens årsregnskab, gennemgang af årsrapporten og bevillingskontrol.
